

adres:
0-336 Warszawa

AK
W-wa

++

MAKOWSKA Irena

ps. „Emilia Skata”
zd. Wiśniowska

1806/usk

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — MAKOWSKA Jreno.

T. 1806/WSK

I/1. Relacja K 7, 5.7

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora K-14, 5.24.

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora K 4, 5.4

II. Materiały uzupełniające relację K-2, 5.2.

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne K 33, 5.13

IV. Korespondencja K 93, 5.104

V. Nazwiskowe karty informacyjne 7

VI. Fotografie 1-6- II

I/1. Relacja:

- Relacja własna ze służby wojennej Makowskiej Jony Marii, ps. Emilia Skata, ujęta do Fund. 16-XI-2001. Nsp. oryg. K.4, s. 1-4
- Relacja j. w. niekompletna (brak s. 3.) Nsp. oryg. podpis, K. 3, s. 5-7.

Relacja ze służby wojennej

Wpłynęło dnia 16 XI
Licz 4189 WSK 2001

Makowska Irena Maria ps. Emilia Skała

Urodzona 25 kwietnia 1923 roku w Pruszkowie.

Córka Józefa i Marii z d. Kaczmarska małżonków Wiśniewskich.

Rodzice moi - właściciele domu czynszowego i ziemi rolnej, którą odziedziczyła moja matka po swym dziadku. Dom o tradycjach patriotycznych i katolickich. Warunki materialne dostateczne na kształcenie córek w prywatnym gimnazjum w W-wie. Mama zajmowała się domem (z pomocą) i naszym wychowaniem, naszą nauką. Dla ojca wzorem był marszałek Józef Piłsudski. Wiem, że ojciec uczęszczał na jakieś spotkania koleżeńskie, ale szczegółów nie mogę już podać, do żadnej partii politycznej nie należał.

Obecny adres : 00-336 Warszawa, ul. Kopernika nr 28 m 67 tel 827-36-11.

Do wybuchu wojny skończyłam 3 klasy gimnazjalne i w czasie wojny na kompletach 1-ną klasę gimnazjalną i 2 lata liceum. Otrzymałam świadectwo maturalne, zweryfikowane po wojnie, co umożliwiło mi studio-
wanie na U.W. na Wydziale Prawa i uzyskanie stopnia magistra. Rozpoczęłam studia doktoranckie, ale musiałam przerwać, by wykonywać pracę adwokata i zapewnić 2 synom egzystencję i możliwość studiów. Przed wojną należałam do żadnej organizacji.

W kampanii wrześniowej nie brałam żadnego udziału.

Po kapitulacji Warszawy, przy cmentarzu w Żbikowie przez kilka dni był przejściowy obóz dla żołnierzy Polskich, którzy opuszczali Warszawę i kierwani byli do obozów jenieckich. Niemcy nie zapewniali żołnierzom żadnego pożywienia. Rodzice moi z własnych zapasów, a później i ze zbiórki dowozili żołnierzom - pieczony w domu chleb, kawę zupy. Brałam w tym czynny udział razem z moją młodszą o 2 lata siostrą. Przemycaliśmy w granicach możliwości cywilne ubrania dla tych, którzy z jakiś przyczyn chcieli opuścić obóz. Dziś trudno powiedzieć ilu osobom dostarczyliśmy ubrania - końmi kierował - starszy mężczyzna - kulejący bardzo widocznie na jedną nogę, a my z siostrą rozdawałyśmy jedzenie. Niemcy nas tolerowali. Trwało to zaledwie kilka dni - dokładnie nie mogę powiedzieć. Bogaci rolnicy z sąsiedztwa cmentarza też starali się coś podawać do jedzenia żołnierzom.

W 1939 roku mieszkałam z rodzicami w Pruszkowie, ul. Promyka 23. Maturę zdałam w czerwcu 1942 roku. Zweryfikowana 12.02.1946 r. nr 623. W styczniu 1941 roku - a może w lutym, dokładnie nie pamiętam złożyłam przysięgę przed moją nauczycielką polskiego i w gimnazjum i w liceum oraz wychowawczynią - p. Janiną Płoską ps. Urszula Rakieta. Po złożeniu przysięgi zostałam skierowana do szkolenia sanitarnego na oddziale chirurgicznym w Pruszkowie, w szpitalu. Komplety odbywały się najczęściej w godzinach około południowych lub później. Rano byłam w szpitalu i kolejką EKD dojeżdżałam do Warszawy. Trwało to do wiosny 1942 roku. W tym okresie głównie przewoziłam prasę z Warszawy do Pruszkowa lub na terenie Warszawy - zlecenia otrzymywałam od p. Płoskiej, p. Anieli Kuksz, później od p. Alicji Szebeko. Na wiosnę 1942 r. - może to był maj zostałam oskarżona przez lokatorkę z domu moich rodziców i w domu odbyła się rewizja - nic nie znaleziono, mnie nie było w domu. Domownicy szczęśliwie ocaleli. Do domu nie mogłam już wrócić i zamieszkałam na ul. Trębackiej w mieszkaniu p. Janiny Płoskiej-

gdzie byli także Jej rodzice wysiedleni z Płocka i Jej młodsza siostra Irena Płoska, obecnie Łosiowa - mieszka w Brazylii.

Ponieważ druga Irka Płoska, też musiała opuścić Warszawę - Przyjaciele załatwili dla nas pobyt w Julinie, gdzie oficjalnie za zezwoleniem Niemców była prowadzona szkoła hodowli drobiu, gdzie praktycznie był program I-go roku SGGW. Pracowałyśmy tam ciężko fizycznie - była tam też z nami Irena Rowecka. W ogóle było nas tam o ile pamiętam około 30-tu - wszystkie "przymusowo" sytuacją. Prawnie opiekowała się nami Izba Rolnicza w Warszawie. Odwiedzali nas tam różni Panowie - m.in. Kazimierz Sieroszewski s. Wacława, jego szwagier p. Myło - imienia już nie pamiętam, pan Jan Kellus, duchową opiekę sprawował nad nami śp. ksiądz Piotrowski. Kilka razy byłam przywołana do Warszawy, przywoziłam jakieś paczki, po które zgłaszali się umówieni ludzie. Co było nie widziałam - **czasem miałam jakąś eskortę.**

Po otrzymaniu świadectwa wszystkie dostałyśmy "ausweisy" - Izby Rolniczej z notatką, że pracujemy dla potrzeby Rzeszy. To dawało nam możliwość swobodniejszego poruszania się po całym województwie.

Czy wszystkie tak jak ja miały swoje zadania nie wiem - nigdy z żadną na ten temat nie rozmawiałam i nie spotkałam przy mojej pracy.

Po powrocie do Warszawy w czerwcu 1943 roku prawie nie bywałam w domu, tylko mieszkałam u p. Płoskiej.

Po rocznym stażu na chirurgii w szpitalu w Pruszkowie zdawałam egzamin, oświadczono mi, że pomyślnie, ale żadnego pisma nie dostałam.

O moim wyniku wiedziała p. Płoska.

Od czerwca 1943 roku - uczęszczałam na kurs drużynowych - jako przygotowanie do funkcji drużynowej w Plutonie Wartowniczym.

Jednocześnie kontrolowałam pracę sekcyjnych - utrzymując doraźne zlecenia w różnych punktach Warszawy. W ten sposób poznałam sekcyjne z innych drużyn z całego Plutonu.

Kurs obejmował - obchodzenie się z bronią, zadania taktyczne.

Egzamin zdałam pomyślnie na wiosnę 1944 roku.

W międzyczasie musiałam spełniać swą pracę "zawodową" - jeździłam po całym województwie - po prawej stronie Wisły - Radzymin i okolice - odwiedzając przeważnie majątki ziemskie i gospodarzy, którzy prowadzili hodowlę drobiu. Chłopcy też jeździli, ale oni zajmowali się "zawodowo" hodowlą bydła i trzody chlewnej i o ile pamiętam owiec.

Dla Izby robiliśmy różne "sprawozdania" przeznaczone dla Niemców o fantastycznych dostawach żywności dla Rzeszy - to upoważniało do wydania kuponów na różne atrakcyjne rzeczy. Wiem, że "dochody" z tego poza rolnikami, którzy dostarczali faktyczne ilości - szły do kasy AK. My już nie mieliśmy z tym doczynienia. Oddawaliśmy "sprawozdania" naszemu kochanemu szefowi panu Potemkowskiemu - człowiekowi niezwyklej szlachetności, który przekazywał to dalej.

W czasie odwiedzin różnych ludzi po województwie przewodziłam prasę, jakieś paczki - nie wiem co tam było i listy. Jeździłam głównie kolejką do Radzymina, a stamtąd ktoś zabierał mnie końmi - wszystko było umówione wcześniej. Raz na tydzień musiałam meldować się Kreislandwirtowi w Radzyminie, który traktował mnie uprzejmie (syn zginął pod Stalingradem i był w moim wieku) i raz, a czasem rzadziej u p. Potemkowskiego i czasem Kreislandwirt - nas instruktorów chciał widzieć. Mnie i innych traktował uprzejmie. Naogół był zadowolony z naszych "osiągnięć hodowlanych", które wykazywaliśmy.

Czasem byłam b. zmęczona i najczęściej niewyspana, bo musiałam także w Warszawie spełniać swoje obowiązki i uczyć się na kursie - bywałam w mieszkaniu pani Alicji Szebeko i w innych miejscach na odprawach. Z 3 "łapanek" uratował mnie ausweiss.

Nie byłam aresztowana, nie byłam w obozie. W czasie okupacji nie brałam bezpośredniego udziału w jakiejś akcji, nie byłam odznaczona. Moja matka i młodsza siostra nie brały udziału w konspiracji. Ojciec nie informował mnie o swoich sprawach. Wiem, że miał jakieś kontakty, ale po wojnie nie ujawniał się i nie należał do żadnej organizacji. Bardzo chorował i zmarł w kwietniu 1966 roku.

1/1/3

Po wyjściu z Warszawy w październiku 1944 roku razem z 4-tą Kompanią kpt Zmudzina - zgrupowanie Bartkiewicza w czasie drogi do obozu w Ożarowie razem z koleżankami z mojej drużyny już wieczorem - uciekliśmy z kolumny, noc spędziłyśmy w przyjaznym domu, rano ktoś z sąsiedztwa za wynagrodzeniem powiadomił moich rodziców o moim i koleżanek pobycie. Ojciec skorzystał z pomocy policjanta polskiego, który przyjechał z ojcem końmi zaprzężonymi do wozu, na którym bocznymi drogami przewieziono nas do domu moich rodziców w Pruszkowie. Udawałyśmy robotnice jadące do pracy w polu. Bagaże (mizerne) przewieziono później. Koleżanki powoli rozjechały się w dalszą drogę. W styczniu wojska radzieckie zajęły część naszego domu. Ja z siostrą prawie nie opuszczałyśmy swego pokoju, uprzedził mego ojca lekarz wojskowy, który miał u nas kwaterę, abyśmy były "nie widoczne". Trwało to około 2 tygodni, 2 maja 1945 roku późnym wieczorem ojciec mój został uprzedzony przez nieznaną osobę, że powinnam najszybciej opuścić dom, gdyż grozi mi aresztowanie. Niezwłocznie wyszłam z domu, następnego dnia rano wyjechałam do Płocka, gdyż miałam tam oparcie w rodzinie pp Płoskich. Pani Janina Płoska, żona rejenta Płoskiego z Płocka (pan Eugeniusz Płoski został zamordowany w podziemiach Teatru Wielkiego w sierpniu 1944 r. a pani Janina Płoska po wyprowadzeniu ludności cywilnej zamieszkała w domu moich rodziców do prawie końca kwietnia 1945 roku, poczym udała się do córki Hanny Bojanowskiej, która z mężem i dziećmi przetrwała całą okupację w Trzebiatowie pod Płockiem. Tam spotkałam się z p. Tadeuszem Makowskim, który wrócił z oflagu w Woldenbergu i otrzymał przydział do pracy jako notariusz w Płocku. Pełni optymizmu po przyjeździe premiera Stanisława Mikołajczyka zaangażowaliśmy się w pracach PSL. Niestety, w październiku 1946 roku, gdy miał się odbyć zjazd PSL i poświęcenie sztandaru PSL Stanisława Mikołajczyka UB zatrzymali w drodze do Płocka, uczestników rozpędzono pałkami i kijami. Na tym wiecu byłam z wózkiem z maleńkim synkiem Markiem i udało mi się w wózku wywieźć sztandar (oczywiście bez drzewca). Sztandar ten rodzina moja i przyjaciele przechowywali do 1988 roku. W dniu 11 listopada 1988 roku sztandar wręczyłam panu gen. brygady Franciszkowi Kamińskiemu - otrzymałam osobiście napisane przez Niego podziękowanie.

Na marginesie dodam, że 3 maja 1945 roku rano przybyli do domu moich Rodziców - dziwni cywile - i zaczęli się wypytywać o mnie, bo chcą dowiedzieć się o swych kolegach, którzy byli ze mną w AK. Ojciec powiedział, że nigdy nie słyszał bym miała do czynienia z AK, że poprzedniego dnia pojechałam do Warszawy i nie wróciłam do domu że jest bardzo niepokojny. Byli jeszcze kilka razy, zawsze pytając o mnie. Dom był na pewno pod obserwacją dłuższy czas.

W Płocku występowałam już jako Makowska, więc narazie nić się rwała. Po zajściach w październiku mąż mój został zatrzymany na ulicy i doprowadzony do UB, gdzie gen. Dobieszak oświadczył Mu, że ma natychmiast opuścić Płock i Ministerstwo jest już powiadomione. W ciągu kilku dni zdał kancelarię następcy i wróciliśmy do W-wy nie mając mieszkania. Dzięki pomocy mej rodziny odbudowaliśmy mieszkanie na Nowym Świecie 38. Mąż został sędzią w Warszawie, ja wykonywałam prace zleczone w zakresie księgowości. W 1948 roku urodziłam drugiego syna. Cały czas pracując na pracach zleconych i kierując małą spółdzielnią budowlaną, w której odbudowaliśmy mieszkanie. W 1952 roku zabrano nam połowę mieszkania na Zespół Adwokacki nr 7. Gehenna trwała do 1958 roku. Na jesieni 1954 roku rozpoczęłam studia na Uniwersytecie Warszawskim na Wydziale Prawa. W dniu 4 grudnia 1959 roku obroniłam pracę magisterską i po egzaminie kwalifikacyjnym w Warszawskiej Izbie Adwokackiej rozpoczęłam aplikację adwokacką, zakończoną pozytywnym egzaminem. Aplikację rozpoczęłam w dniu 1 września 1960 roku. Egzamin adwokacki zdałam 14 października 1963 roku.

Na wcześniejszą emeryturę przeszedłam w 1978 roku.

Do chwili obecnej jako inwalidka II grupy pracuję we własnej kancelarii w coraz mniejszym zakresie z uwagi na stan zdrowia. Starszy mój syn Marek Makowski skończył Wydział Elektroniki na Politechnice Warszawskiej i obronił doktorat w Polskiej Akademii Nauk - Instytut Badań Systemowych. Obecnie jest na kontrakcie w IIASA w Laxenburgu w Austrii. Dwaj jego synowie studiują - każdy na 2 Wydziałach Politechniki i Uniwersytetu w Wiedniu. Młodszy syn Tadeusz Makowski skończył Wydział Prawa na Uniwersytecie Warszawskim i aktualnie prowadzi własną firmę, 12-letnia córka jest w gimnazjum, 8-letni syn w szkole podstawowej. Obaj synowie otrzymali maturę w Gimnazjum i Liceum Jana Zamoyskiego. W tym czasie dużo czasu poświęcałam w pracach w Komitecie Rodzicielskim i t.zw. trójce klasowej.

Po 1956 roku na polecenie p. Heleny Kaniewskiej - zastępczyni naszej poległej w Powstaniu komendantki pani Alicji Szebeko wstąpiłam do ZBOWiD-u. Tak postąpiło wiele naszych koleżanek. Przez pewien okres czasu byłam jednym z zastępców rzecznika dyscyplinarnego na okręg warszawski. Po pewnym czasie - po około 3 lat do władz ZBOWiD-u wszedł jeden z prokuratorów ówczesnej Prokuratury Generalnej i zaczął mi dawać "polecenia" jak mam "ukierunkować" posiadane materiały. Początkowo grzecznie zwróciłam mu uwagę, że nie ma prawa wydawać mi takie polecenia i będę postępować zgodnie ze swoim sumieniem, prawem i przedstawiać prawdziwe i rzeczowe materiały.

Gdy naciski zaczęły się powtarzać - oświadczyłam głównemu rzecznikowi, sędziemu sądu wojskowego i prezesowi okręgu warszawskiego ZBOWiD, że nikt mnie nie może zmuszać do nieuczciwości - zrzekłam się mandatu - i więcej nie poszłam do zarządu. Legitymację oddałam w oddziale na Powiślu, gdzie też spotkała mnie arogancja.

Marzenie pani Heleny Kaniewskiej, że AK opanuje ZBOWiD i moje wątpliwości, że nic nie osiągniemy, a skompromitujemy się przynależnością do tej organizacji - niestety okazały się prawdziwe.

Dodam, że jestem najgłębiej przekonana o najlepszych zamiarach pani Heleny Kaniewskiej i do dziś darzę ją największym szacunkiem.

✓ Brałam udział w pracach organizacyjnych Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej i w pierwszych latach działalności na terenie okręgu warszawskiego i mego zgrupowania m. ja "Bartkiewicza".

Nie mogłam zgodzić się jednak na pewne sytuacje wynikające z postępowania niektórych członków organizacji i władz.

Nie byłam odosobniona w tych ocenach.

Jednak nie chciałam wdawać się w dyskusje na szerszym forum. Nie wierzyłam i nie wierzę w powodzenie takiej akcji. Wycofałam się więc z realnej działalności. Jestem jedną z czterech osób, które rozpoczęły wydawać nowy "Biuletyn Informacyjny" - wydaliśmy wspólnie 3 pierwsze numery. Zorganizowaliśmy pierwszy Zjazd - tu oczywiście w szerszym gronie. Na potwierdzenie tej informacji posiadam pisemne podziękowanie ówczesnych władz SZŻAK.

Od 1956 roku spotykamy się, wspólnie obchodzimy uroczystości, rocznice, odwiedzamy cmentarze w gronie - niestety coraz mniejszym - Plutonu Wartowniczego. Pomagamy sobie wzajemnie we wszystkich kłopotach, cieszymy się wspólnie z radości i sukcesów każdej z nas ...

✓ Wspólnie z Zofią Cydzikową - drużynową, Anną Sosną opracowałyśmy życiorys naszego dowódcy z okresu Powstania Warszawskiego majora Bolesława Kontryma - "Żmudzina" i monografię naszego plutonu Wartowniczego.

Jeszcze zbieramy materiały, by uzupełnić podane wyżej opracowania. Zbieram materiały i oddaję je panu Maciejowi Kledzikowi do opracowania i wydania monografii Zgrupowania majora Bartkiewicza.

Wspólnie z kol. Zofią Cydzikową - "Anną Sosną" - drużynową z naszego Plutonu Wartowniczego opracowałyśmy: życiorys majora Żmudzina - Bolesława Kontryma i monografię naszego Plutonu Wartowniczego, którego dowódcą była Alicja z Tyszkiewiczów Szebeko - "Teresa Strzała". Wydane zostało na prawach rękopisu dzięki pomocy mego syna Tadeusza Makowskiego. Jego pracownicy odbili po 60 egzemplarzy na komputerze i oprowili. Materiały sfinansował syn.

I/15

Relacja ze służby wojennej

Makowska Irena Maria ps. Emilia Skała.

Urodzona 25 kwietnia 1923 roku w Pruszkowie.

Córka Józefa i Marii ~~xx~~ z d. Kaczmarska małżonków Wiśniewskich.

Rodzice moi - właściciele domu czynszowego i ziemi rolnej, którą odziedziczyła moja matka po swym dziadku. Dom o tradycjach patriotycznych i katolickich. Warunki materialne dostateczne do kształcenia córek w prywatnym gimnazjum w W-wie. Mama zajmowała się domem /z pomocą/ i naszym wychowaniem, naszą nauką. Dla ojca wzorem był marszałek Józef Piłsudski. Wiem, że ojciec uczęszczał na jakieś spotkania koleżeńskie, ale szczegółów nie mogę już podać, ale do żadnej partii politycznej nie należał.

Obecny adres: 00-336 Warszawa, ul. Kopernika nr 28 m 67 tel. 827-36-11. Do wybuchu wojny skończyłam 3 klasy gimnazjalnej i w czasie wojny na komletach 1-ną klasę gimnazjalną i 2 lata liceum. Otrzymałam świadectwo maturalne, zeryfikowane po wojnie, co umożliwiło mi studjowanie na U.W. na wydziale Prawa i uzyskanie stopnia magistra. Rozpoczęłam studia doktoranckie, ale musiałam przerwać, by wykonywać pracę adwokata i zapewnić 2 synom egzystencję i możliwość studjów. Przed wojną nie należałam do żadnej organizacji.

W kampanii wrześniowej nie brałam żadnego udziału. Po kapitulacji Warszawy, przy cmentarzu w Żbikowie przez kilka dni był przejściowy obóz dla żołnierzy Polskich, którzy opuszczali Warszawę i kierowani byli do obozów jenieckich. Niemcy nie zapewniali żołnierzom żadnego pożywienia. Rodzice moi z własnych zapasów, a później i ze zbiórki dowozili żołnierzom - pieczony w domu chleb, kawę i zupy. Brałam w tym czynny udział razem z moją młodszą o 2 lata siostrą. Przemycaliśmy w granicach możliwości cywilne ubrania dla tych, którzy z jakiś przyczyn chcieli opuścić obóz. Dziś trudno powiedzieć ile osobom dostarczyliśmy ubrania - końmi kierował - starszy mężczyzna - kulejący bardzo widocznie na jedną nogę, a my z siostrą rozdawałyśmy jedzenie. Niemcy nas tolerowali. Trwało to zaledwie kilka dni - dokładnie nie mogę powiedzieć. Bogaci rolnicy z sąsiedztwa cmentarza też starali się coś podawać do jedzenia żołnierzom.

W 1939 roku mieszkałam z rodzicami w Pruszkowie, ul. Promyka nr 23. Maturę zdałam w czerwcu 1942 roku. Zweryfikowana 12.2.1946r nr 623. W styczniu 1941 roku - a może w lutym, dokładnie nie pamiętam złożyłam przysięgę przed moją nauczycielką polskiego i w gimnazjum i w Liceum - oraz wychowawczynią - panią Janiną Płoską ps. Urszula Rakietka. Po złożeniu przysięgi zostałam skierowana do szkolenia sanitarnego na oddziale chirurgicznym w Pruszkowie, w szpitalu. Kompelty odbywały się najczęściej w godzinach około południowych lub później. Rano byłam w szpitalu i kolejką EKD dojeżdżałam do Warszawy. Trwało to do wiosny 1942 roku. W tym okresie głównie przewoziłam prasę z Warszawy do Pruszkowa lub na terenie Warszawy - zlecenia otrzymywałam od p. Płoskiej, p. Anieli Kuksz, później od p. Alicji Szebeko. Na wiosnę 1942 roku - może to był maj zostałam oskarżona przez lokatorkę z domu moich rodziców i w domu odbyła się rewizja - nic nie znalezione, mnie nie było w domu. Domownicy szczęśliwie ocalili. Do domu nie mogłam już wrócić i zamieszkałam na ul. Trębackiej w mieszkaniu p. Janiny Płoskiej - gdzie byli także Jej rodzice wysiedleni z Płocka i Jej młodszą siostrą - Irena Płoska, obecnie Łosiowa - mieszka w Brazylii.

Ponieważ druga Irka Płaska, też musiała opuścić Warszawę - Przyjaciele załatwili dla nas pobytu w Julinie, gdzie oficjalnie za zezwoleniem Niemców była prowadzona ~~na~~ szkoła hodowli drobiu, gdzie praktycznie był program 1-go roku S.G.G.W. Pracowałyśmy tam ciężko fizycznie - była tam też znami Irena Rowecka. Wogóle było nas tam o ile pamiętam około 30-tu - wszystkie "przymusowe" sytuacja. Prawnie opiekowała się nami Izba Rolnicza w Warszawie. Odwiedzali nas tam różni Panowie - m.in. Kazimierz Sieroszewski s. Wacława, jego szwagier p. Myło - imienia już nie pamiętam, pan Jan Kellus, duchową opiekę sprawował nad nami śp. ksiądz Piotrowski. Kilka razy byłam przywołana do Warszawy, przywziłam jakieś paczki, po które zgłaszali się umówieni ludzie. Co było nie widziałam - czasem miałam jakąś eskortę.

Po otrzymaniu świadectwa wszystkie dostałyśmy "ausweisy" - z Izby Rolniczej z notatką, że pracujemy dla potrzeby Rzeszy. To dawało nam możliwość swobodniejszego poruszania się po całym województwie. Czy wszystkie tak jak ja miały swoje zadania nie wiem - nigdy z żadną na ten temat nie rozmawiałam i nie spotkałam przy mojej pracy.

Po powrocie do Warszawy w czerwcu 1943 roku prawie nie bywałam w domu, tylko mieszkalam u p. Płoskiej.

Po rocznym stażu na chirurgii w szpitalu w Pruszkowie zdawałam egzamin, oświadczono mi, że pomyślnie, ale żadnego pisma nie dostałam. O moim wyniku wiedziała p. Płaska.

Od czerwca 1943 roku - uczeszczalam na kurs dla drużynowych - jako przygotowanie do funkcji drużynowej w Plutonie "wartowniczym". Jednocześnie kontrolowałam pracę sekcyjnych - otrzymując doraźne zlecenia w różnych punktach Warszawy. W ten sposób poznałam sekcyjne z innych drużyn z całego plutonu.

Kurs obejmował - obchodzenie się z bronią, zadania taktyczne. Egzamin zdałam pomyślnie na wiosnę 1944 roku.

W międzyczasie musiałam spełniać swą pracę z "zawodową" - jeździłam po całym województwie - po prawej stronie Wisły - Radzymin i okolice - odwiedzając przeważnie majątki ziemskie i gospodarzy, którzy prowadzili hodowlę drobiu. Chłopcy - też jeździli, ale oni zajmowali się "zawodowo" hodowlą bydła i trzody chlewnej i o ile pamiętam owiec.

Dla Izby robiliśmy różne "sprawozdania" przeznaczone dla Niemców o fantastycznych dostawach żywności dla Rzeszy - to upoważniało do wydania kuponów na różne atrakcyjne rzeczy. Wiem, że "dochody" z tego poza rolnikami, którzy dostarczali faktyczną ilość - szły do kasy AK. My już nie mieliśmy z tym doczynienia. Oddawaliśmy "sprawozdania" naszemu kochanemu szefowi panu Potemkowskiemu - człowiekowi niezwyklej szlachetności, który przekazywał to dalej.

W czasie odwiedzin różnych ludzi po województwie przewoziłam prasę, jakieś paczki - nie wiem co tam było i listy. Jeździłam głównie kolejką do Radzymina, a stamtąd ktoś zabierał mnie końmi - wszystko było umówione wcześniej. Raz na tydzień musiałam meldować się ~~krexi~~ Kreislandwirtowi w Radzyminie, który traktował mnie uprzejmie /syn zginął mu pod Stalingradem i był w moim wieku/ i raz, a czasem rzadziej u p. Potemkowskiego i czasem Kreislandwirt - nas instruktorów chciał widzieć. Mnie i innych też traktował uprzejmie. Naogół był zadowolony z naszych "osiągnięć hodowlanych" które wykazywałyśmy.

Czasem byłam b. zmęczona i najczęściej niewyspana, bo musiałam także w Warszawie spełniać swoje obowiązki i uczyć się na kursie - bywałam w mieszkaniu pani Alicji Szebeko i w innych miejscach na odprawach.

Z 3 "łapanek" uratował mnie ausweiss.

Nie byłam aresztowana, nie byłam w obowzie. W czasie okupacji nie brałam bezpośredniego udziału w jakiejś akcji, nie byłam odznaczona. Moja matka i młodsza siostra nie brały udziału w konspiracji. Ojciec nie informował mnie o swoich sprawach. Wiem, że miał jakieś kontakty, ale po wojnie nie ujawniał się i nie należał do żadnej organizacji.

Bardzo chorował i zmarł w kwietniu 1966 roku.

Po wyjściu z Warszawy w październiku 1944 roku razem z 4-tą Kompanią kpt. Żmudzina - zgrupowanie Bartkiewicza w czasie drogi do obozu w Ożarowie razem z koleżankami z mojej drużyny już wieczorem -

Starszy mój syn Marek Makowski skończył Wydział ~~Politechniki~~ Elektrotechniki na Politechnice Warszawskiej i obronił doktorat w Polskiej Akademii Nauk - Instytut Badań Systemowych. Obecnie jest na kontrakcie w IIASA w Laxenburgu w Austrii. Dwaj Jego synowie studjują -każdy na 2 Wydziałach Politechniki i Uniwersytetu w Wiedniu.

Młodszy syn Tadeusz Makowski skończył Wydział Prawa na Uniwersytecie Warszawskim i aktualnie prowadzi własną firmę. 12-letnia córka jest w Gimnazjum, 8-letni syn w szkole podstawowej.

Obaj synowie ~~skończyli~~ otrzymali maturę w Gimnazjum i Liceum Jana Zamoyskiego. W tym czasie dużo czasu poświęcałam w pracach w Komitecie rodzicielskim i t.zw. trójce klasowej.

Po 1956 roku na polecenie p. Heleny Kaniewskiej - zastępczyni naszej poległej w Powstaniu komendantki pani Alicji Szebeko wstąpiłam do ZBOWiD-u. Tak postąpiło wiele naszych koleżanek. Przez pewien okres czasu byłam jednym z zastpców rzecznika dyscyplinarnego na okręg warszawski. Po pewnym czasie - po około 3 lat do władz ZBOWiDu wszedł jeden z prokuratorów ówczesnej Prokuratury Generalnej i zaczął mi dawać "polecenia" jak mam "ukierunkować" posiadane materiały.

Początkowo grzecznie zwróciłam mu uwagę, że nie ma prawa wydawać mi takie polecenia i będę postępować zgodnie ze swoim sumieniem, prawem i przedstawiać prawdziwe i rzeczowe materiały.

Gdy naciski zaczęły się powtarzać - oświadczyłam głównemu rzecznikowi sądu wojskowego i prezesowi okręgu warszawskiego ZBOWiD, że nikt mnie nie może zmuszać do nieuczynności - zrzekłam się mandatu - i więcej nie poszłam do zarządu. Legitymację oddałam w oddziale na Powiślu, gdzie też spotkała mnie arogacja.

Marzenia pani Heleny Kaniewskiej, że Ak opanuje ZBOWiD i moje wątpliwość: że nic nie osiągniemy, a skompromitujemy się przynależnością do tej organizacji - niestety okazały się prawdziwe.

Dodam, że jestem najgłębiej przekonana o najlepszych zamiarach pani Heleny Kaniewskiej i do dziś darzą ją największym szacunkiem.

Brałam udział w ~~pracy~~ pracach organizacyjnych Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej i w pierwszych latach działalności na terenie okręgu warszawskiego i mego zgrupowania mja Bartkiewicza.

Nie mogłam zgodzić się jednak na pewne sytuacje wynikające z postępowania niektórych członków organizacji i władz.

Nie byłam odosobniona w tych ocenach.

Jednak nie chciałam wdawać się w dyskusje na szerszym formm. Nie wierzyłam i nie wierzę w powodzenie takiej akcji. Wysofałam się więc z realnej działalności. Jestem jedną z szteresh osób, które rozpoczęły wydawać nowy "Biuletyn Informacyjny" - wydaliśmy wspólnie 3 pierwsze numery. Zorganizowaliśmy pierwszy Zjazd - tu oczywiście w szerszym gronie. ~~Na~~ Na potwierdzenie tej informacji posiadam pisemnie podziękowanie ówczesnych władz SZŻAK.

Od 1956 roku spotykamy się, wspólnie obchodzimy uroczystości, rocznice, odwiedzamy cmentarze w gronie - niestety coraz mniejszym Plutonu Wartowniczego. Pomagamy sobie wzajemnie we wszystkich kłopotach, cieszymy się wspólnie z radości i sukcesów każdej z nas ...

Wspólnie z Zofią Cydzikową - drużynową Anną Sosną opracowałyśmy życiorys naszego dowódy z okresu Powstania Warszawskiego majora Bolesława Kontryma - "Zmudzina" i monografię naszego plutonu Wartowniczego. Jeszcze zbieramy materiały, by uzupełnić podane wyżej opracowania.

Zbieram materiały i oddaję je panu Maciejowi Kledzikowi do opracowania i wydania monografii Zgrupowania majora Bartkiewicza.

J. Malowski

17 maj 2000 r.

- Rozkaz Nr 28 Kom. Warsz. Okr. AK, W-wa 1944, IKsevol, k. 2, s. 1-4.
- Wykaz żołnierzy przedstawionych do odznaczenia KW, W-wa 1944, IKsevol, k. 1, s. 5.
- Legitymacje AK, W-wa 1944, IKsevol, k. 1, s. 6. (Nr 1014)
- Przepustka, W-wa 1944, IKsevol, k. 1, s. 7.
- Legitymacje Medalu Wojska, Londyn 1948, IKsevol, k. 1, s. 8.
- Legitymacje Krzyża Partyzanckiego, W-wa 1958, IKsevol, k. 1, s. 9-10.
- Legitymacje Medalu za Warszawę 1939-1945, W-wa 1964, IKsevol, k. 1, s. 11-12.
- Legitymacje Krzyża AK, Londyn 1984, IKsevol, k. 1, s. 13-14.
- Legitymacje Ś22 AK, W-wa 1981, IKsevol, k. 1, s. 15-16. Fotogr.
- Legitymacje Warszawskiego Krzyża Powstańczego, W-wa 1982, IKsevol, k. 1, s. 17-18.
- Legitymacje 36 pułku piechoty Legii Akademickiej, W-wa 1983, IKsevol, k. 1, s. 19-20.
- Legitymacje Odznaki Pamiątkowej "Akcja Burek", W-wa 1994, IKsevol, k. 1, s. 21-22.
- Legitymacje Weterana Walk o Niepodległość, W-wa 1995, IKsevol, k. 1, s. 23-24.

115
42/1

**KOMENDA WARSZAWSKIEGO OKRĘGU
ARMII KRAJOWEJ**

15.IX.44.

Rozkaz Nr. 29

Pkt. I-I. AWANSE

Komendant Sił Zbrojnych w Kraju awansował ze starszeństwem 14.IX.44 r.

do stopnia podpułkownika:

mjr. dypl. art. Popiel — szef sztabu K-dy Okr.   mjr. piech. Krzys — oddz. VII szt. K.G.

do stopnia majora:

rtm. rez. kaw. Potulicki — Kwatermistrz Okr.

do stopnia kapitana (równorzędnego):

por. rez. kaw. Wolski	WSOP Okr.	por. rez. łączn. Kulwiec	wydz. VK-dy Okr.
por. rez. br. panc. Konrad	"	por. rez. piech. Kania	O. VI Sztabu KG
por. rez. kaw. Łódzie Andrzej	"		

do stopnia porucznika:

ppor. rez. piech. Zarski	WSOP Kdy Okr.	ppor. rez. łączn. Jursha	wydz. V K-dy Okr.
" art. Bill Włodz.	"	" łączn. Orawski	"
" piech. Opacki	"	" art. Dominik	WSS K-dy Okr.
" piech. Krzyżan	"	" piech. Łukasz	oddz. VI Szt. KG
" żand. Sowa (Ekspert) obw. VII	"	" piech. Rafał	"

do stopnia podporucznika czasu wojny:

chor. zaw. piech. Janusz VII	obw. VII	st. sierż. Stefan	p. p. Okr.
kapr. pchor. Karol-Kupiec	"	och. Lamda	WSS K-dy Okr.
chor. zaw. piech. Sylwester	"	" Bolesław	
och. Andrzej I (Świeca)	"	" Julian (Namiot)	oddz. VII Kdy Obcz.
kapr. pchor. rez. Orski Karol	WSOP K-dy Okr.	sierż. Ryszard	oddz. „Gład” M II-KG
wach. rez. kaw. Brzostowski	"	Nurkiewicz Zdzisław	oddz. Okonia Kampinos
sierż. rez. Pofonicki	"	wachm. Niedźwiecki Józef	" "
plut. rez. Burza (Starmach)	"	" Kulikowski Narcyz	" "
kapr. rez. Dedi	"	kapr. Piwowarczyk Bronisław	" "
plut. rez. Fenol	"	sierż. Zuchowicz Walerian	" "
kapr. pchor. rez. Łada	"	kapr. pchor. Pilariski Stan.	" "
szer. Siedlecki Jerzy	wydz. IV. K-dy Okr. (śl. zdr.)	wachm. pchor. Bazarowski Stan.	" "

Awansują ze starszeństwem 15.IX.44 r.

do stopnia podporucznika:

plut. pchor. Kruk	WSS K-dy Okr.	plut. pchor. Motor	odc. Topór
sierż. pchor. Jędrzak	komp. szt. rm.	" " Nil	"
" " Leszczyński	„Szafranski”	" " Woroniecki	"
plut. pchor. Kowalski	Zgr. Golski	" " Kujawiak I	"
kapr. pchor. Bob	"	" " Sobol	"
plut. pchor. Dudus	"	" " Wierchowino	"
" " Waldemar	"	kapr. pchor. Mieszkowski	"
" " Orzech	"	" " Zawieja	"
kapr. pchor. Leon	"	" " Warda	"
st. sierż. pchor. Wir	Zgr. Bartkiewicz	" " Sławek	"
" " Leszczyna	"	" " Płoński	"
plut. pchor. Jozzek	odc. Topór	" " Krogulec II	"
" " Zawisza	"	" " Korab II	"
kapr. pchor. Włski	"	plut. pchor. Kuna	"
plut. pchor. Kowalski	odc. Topór	kapr. pchor. Konrad	obw. I rej. IV
kapr. pchor. Borys	"	plut. pchor. Zuzia Władysław	"
" " Jastrząb I	"	kapr. pchor. Karpowicz Józef	WSOP Okr.
" " Kowalski	"	sierż. pchor. Józefowicz Kazimierz Gr. Północ	"
" " Roman	obw. I rej. IV	plut. pchor. Pieta	"
st. sierż. pchor. Longin	"		

do stopnia starszego sierżanta:

sierż. Roman	Gr. Północ	sierż. Smigły	Gr. Północ
--------------	------------	---------------	------------

do stopnia sierżanta:

plut. Waldek Jan	WSOP Okr.	plut. Bryza	Gr. I noc
" Grzmot Henryk	"	" Młodzik Edward	"
" Fiat	"	" Lopek	"
" Janicki	Gr. Północ	" pchor. Zakrzewski Zdz.	"
" Tadeusz	"	" śp. Tomaszewski Piotr	"
" Stach	"		

do stopnia plutonowego.

kapr. Wichura	komp. ochr. Szt.	kapr. Okularnik	Gr. Północ
" Slim	Kdy Okr.	" Gaś	
" Jur. I Jan	WSOP Kdy Okr.	" pchor. Antoni	
" Chlebowski Ludwik	"	" pchor. Brzek	
" Stefanek Jacek	"	" pchor. Albatros	
" Mirecki Stefan	"	" pchor. Bert Herbert	
" pchor. Bogut Józef	Gr. Północ	" pchor. Kot Jan	
" Kalid Bronisław	"	" Wolny	
" Niunia Kazimierz	"	" Wiewiórka	
" Modrzew Edmund	"	" Klon	
" Nur Henryk	"	" Stasiak	
" Janusz Stanisław	"	" Franek	

do stopnia kaprala:

st. strzel. pchor. Kozłowski Tad.	Gr. Północ	st. strz. Marian	Gr. Północ
" Gordon		" pchor. Cyganiewicz Zb.	
" Pyton		" Styczyński Henryk	
" Czarny		" Grzelak Kazimierz	
" Sylwek		" Brzoza	
" Kruk		" Dziedzic	

do stopnia starszego strzelca:

strz. Jur I	komp. ochr. Kdy Okr.	strz. Cyganiewicz Leszek	Gr. Północ
" Sujka	"	" Kalina Stefan	
" Donat	"	" Teka Tadeusz	
" Zorza	"	" Ignacy Ireneusz	
" Jary	"	" Mały Antoni	
" Janosik	"	" Frankowski Czesław	
uł. Stasio	Gr. Północ	" Kwiatek Zych	
strzel. Włodek		" Młynarski Ryszard	
" Kosakowski		" Pomorzaniński Czesław	
" Klecha		" Orzeł Zdzisław	
" Szósty		" Tygrys Władysław	
" Bebesz		" Kruk Mieczysław	
" Adam		" Wilski Klemens	
" Edek		" Hel Andrzej	
" Benjamin		" Jurek Antoni	
" Płat Tadeusz		" Skorpion Piotr	
" Żbik Henryk		" Andrzej	
" Szary Jan		" Jerry	
" Tuk Zbigniew		" Zbieg	
" pchor. Ankiewicz		" Maciej	
" pchor. Chudy		" Junak	
" pchor. Tadeusz Jakub			

Pkt. 2-I. ODZNACZENIA

Na podstawie upoważnienia Naczelnego Wodza Kdt Sił Zbr. w Kraju nadał kpt. Kmicie Order Virtuti Militari V klasy za udział i kierownictwo przy zdobywaniu PAST-y (Zielna) i kózkar polacji na Krakowskim Przedmieściu.

Za okazaną waleczność w czasie walk powstańczych nadają:

Krzyż Walecznych po raz drugi:

rtm. Pawłowski	baon Golski
pór. Franciszek	Obw. I Rej. IV
rtm. Bończa	Gr. Północ

Krzyż Walecznych po raz pierwszy:

strz. Tadek	Obw. I rej. IV	plut. śp. Tomaszewski Piotr	Gr. Północ
kpr. Narbutt		" Zbyszek Józef	
kpr. podchr. Lot		plut. pchor. śp. Ryszard	

7/2/2

USZKODZONY INSTYTUT HISTORICZNY
rozprawa dokumentacji bankowej

16 X
1188 HSK 2001

ppor. Wojtek	Obw. I rej. IV	och. sp. Henius Henryk	Gr. Północ
strz. Prus	"	kpr. Nur Henryk	"
ppor. Piotr	"	kpr. pdchr. Mietus	"
por. Jastrzębski	Obw. I rej. III	plut. pdchr. Bemol	"
ppor. Boruta	"	kpr. pdchr. Zenon	"
por. Dworski	"	plut. pdchr. Wilanowski	"
ppłk. Topór	Obw. I podobw. Śródm. Płd.	ppor. Korwin	"
mjr. Mechanik	"	" Stanisławski	"
" Iwo	"	" Stefan	"
" Antoni	"	" Wiesław	"
" Miłoz	Odc. Bogumił	" Jesion	"
ks. kapel. Karol Wielki	"	kpr. Ogrodziński	"
por. Armii Bryt. John Ward	Obw. I podobw. Śrd. Płd.	" Magik	"
strzel. Jerzykowski	Obw. I rej. IV	st. strz. Marian	"
kpr. Płoz	"	" Mirek	"
plut. Mieczyk	"	och. Lutka	"
strz. Poraj	"	plut. Janicki	"
ppor. Tadeusz	"	ułan Stasio	"
ppor. Ryś II	"	" Miecz	"
plk. Jesion	Gr. Północ	siostra Kama	"
ppłk. Kortum	"	" Lunia	"
ppor. Jędrzej Sęp	"	" Zaba	"
sierz. Czertwan	"	plut. pdchr. Stasiuk	"
och. Jagoda	"	kapr. pdch. Babinić	"
pdchr. Janusz	"	och. Karzeł	K-da Okregu
strz. Jacek	"	por. Buńczuk	Gr. Chrobry II
" Wig	"	" Topór	"
" Kruk Mieczysław	"	" Wir	"
" Kalina Stefan	"	stz. Jurek Henryk	"
kpr. Modrzew Edward	"	ppor. sp. Kołczan	WSOP
plut. pdchr. Karolak Leopold	"	kpr. Chlebowski Ludwik	"
och. Dziunia	"	" Goral	"
" Willor Jadwiga	"	" pdchr. Roman	Zgr. Bartkiewicz
sierz. sp. Firek Zygmunt	"	plut. Zetka	odc. Bogumił
" " Ligoń Antoni	"		

Wojoski Instytut **Za Ojczyznę** **Walki Powstańczej** **Pracownia Dokumentacji** Wyróżniona wyjątkową pracą i poświęcenie w okresie konspiracji i w czasie

Srebrny Krzyż Zasługi z Mieczami:

kpt. Gazda	Kda Okr.	por. Topór	Obw. I od. Bogumił
och. Stefan	Wydz. Spec.	plut. pchor. Szczyt	"
" Izabella	Kdy Okr.	rtm. Wasal	"
mjr. Wołk	WSOP Okr.	och. Irena	"
strzel. Drapacz	"	kpt. Junosza	"
och. Nina	"	" lek. Holomnicki	"
" Iwonka	"	ppor. Dobrowolski	"
kpt. Nelson	"	och. Wisłowska	"
rtm. Stryk	"	" Szreniawa	"
por. Nenufar	"	" Święż	"
ppor. Ujejski Paweł	"	ppor. Budzyń Ignacy	Obw. I Podobw. Śródm. Płd.
" Grzesiński Tomasz	"	" Wik	"
por. Leliwa	"	sierz. Kolarz	"
strzel. Jur	"	och. Nałęcz	"
ppor. Zorż I	Obw. I BIP	por. Konrad Niewiadomski	Obw. I Gr. Róg
rtm. Zon	"	sierz. Orzeł	"
och. dr Barbara	Obw. I odc. Topór	" Czertwan	"
plut. pchor. Kujawiak	"	ppor. Jastrzębiec	"
kpt. Ryszard	"	por. Bach Jan	Obw. I rej. IV
" Zbikowski	"	ppor. Jargiello	"
st. ogn. Szreniawa	"	strzel. Jękey Antoni	Obw. VII
ppor. Podlasiak	"	ppor. Marian	"
st. wachm. Zawisza Roland	Obw. I od. Bogumił	" Kopezewski	Komp. Szafranski

Bronzowy Krzyż Zasługi z Mieczami:

och. Magdalena	Zgr. Bartkiewicz	strzel. Wiktor	Zgr. Gustaw
" Wiktor	"	och. Sissia	Oddz. Ochr. Str.
" Emilia	"	" Ala	Kdy Okr.
" Lunja	"	" Blanka	"
" Zofia	"	" Krysta	"
" Dzidka Jenina	Gr. Chrobry II	kapr. pchor. Sylwester	"
" Anna Izabella	"	plut. pchor. Kozman	"
" Danuta Kiepa	WSOP	ponor. Słoneczka	"
strzel. Rola II Andrzej	"	och. Helena Kazmier	"

och. Herry Henryka	Obw. I rej. IV	sierz. Tygrys Mieczysław	Obw. VII
„ Estrelita Alina		och. Mikiecka Jadwiga	WSOP. Okr.
strzel. Jankowski Zbyszek		„ Marcówna Ala	„
„ Czarny Janusz		„ Kicia Wydra	„
„ Orzeł II Zbyszek		„ Helena Kazimiera	„
kapr. pchor. Orski	IV	kapr. Kujawiak	„
strzel. Horecki Henryk		strzel. Osca	„
„ Ostatni Aleksander		„ Ran	„
„ Inek Aleksander		och. Nasturcja	„
„ Czapla Tadeusz		kpr. pdchr. Szczerba	zgr. Bartkiewicz
ppor. Morszyn Henryk		plut pdchr. Marian	„
„ Chrzan		st. sierż. Kruk	„
st. ogn. Olgierd Józef		och. Czarna	„
och. Tom Edward		„ Inka	„
„ Krysta Halina		„ Lena	„
„ Wanda		„ Wanda	„
„ Bogumiła		„ sp. Wacka	„
„ Wera		„ sp. Celina	„
„ Kropiecka Danusia		kapr. Sławski	„
„ Górecka Halina		st. sierż. Dzik	„
„ Danek Danka		st. sierż. Borowik	„
sierz. Tata Sylwester		ppor. Piotrowski	„
kpt. Mieczysław		och. Zojka	„
och. Tatiana Wanda		„ Lusja	„
st. strz. Żaden Tadeusz		„ Misia	„
sierz. Miś Antoni		„ Michałek	„
och. Nałęcz	Odcinek Bogumił	„ Dziubek	„
„ Marysia	„	strz. As	„
strzel. Jastrzab II	„	st. sierż. Tank	„
ppor. Reiter Zet	„	och. Mira	„
kapr. pchor. Mieczysław	„	„ Halina	„
st. strzel pchor. Młot	„	„ Ela	„
kapr. Gólka	Odcinek Sarna	„ Radziwiłłówna	„
ppor. Bandera	„	„ Magda	„
plut. Żuk Wład.	„	kpr. pdchr. Zbyszek	„
kapr. Pinczer Błoniśław	„	„ „ Ignacy	„
strzel. pchor. Dewajtis	„	„ „ Szary	„
ppor. Pełka A.	„	ppor. Jolat	„
st. strz. Zaborowski Zbysz	„	„ Kamień	„
plut. pchor. Chandzar Jerzy	„	por. Damian	„
kapr. Zamek Jan	„	ppor. Orłot Adam	Obw. I plut. żand.
strzel. Wyrwa II	„	och. Hańska Halina	„
ppor. Andrzej Zdzisław	„	wachm. pdchr. Wilk Jan	„
ogn. JANECKI Wiktor	Zgr. Róg	st. żan. pdchr. Sprawiedliwy Wiesław	„
och. sp. Janka	Komp. Szturm Szafranski	st. żan. pdchr. Kłos Franciszek	„
pchor. Heniek	Odc. Topór — Baon Piorun.		

Pkt. 3. SĄD — WYROKI W.S.S.

Wyrokami WSS z dnia 8 września 1944 r. skazani zostali na karę śmierci:

- 1) Kazimierz Brzechowski, ur. 1898 r. syn Antoniego i Walerii
- 2) Edward Henryk Czermański, ur. 1899 r. syn Edwarda i Eleonory
- 3) Jan Ryszard Kociszewski, ur. 1912 r. syn Bronisława i Wacławy — na mocy art. 286 § 2 K.K. za to, że w sierpniu 1944 r. przywłaszczyli z powierzonych sobie depozytów szereg złotych przedmiotów dużej wartości.
- 4) Wacław Bielawski ur. 1906 r. syn Franciszka i Bronisławy na mocy art. 100 § 1 K.K. za to, że w okresie okupacji działał na korzyść nieprzyjaciela, należąc do ochrony osobistej Gubernatora Warszawskiego.

Wyrokiem WSS z dnia 9 września 1944 r. skazany został na karę śmierci:

- 5) Ignacy Bachorski, ur. 1898 r. syn Katarzyny i Jana na mocy art. 10 § 3 Rozp. Prez. Rzplitej z 24.X.1934 r. i art. 100 § 1 K. K. za to, że: od 1920 r. do 1939 r. ujawnił Wojskowemu Sztabowi Niemieckiemu tajemnice państwowe, a od 1937 r. do 1944 r. wydawał w ręce władz niemieckich członków polskich organizacji niepodległościowych.

KOMENDANT WARSZAWSKIEGO OKREGU
 ARMII KRAJOWEJ
 (—) MONTER

4. komp.
zgrup. mjr Bartkiewicz
I. Obwodu

m.p. 10.9.1944.

W Y K A Z

żołnierzy przedstawianych do odznaczenia
Krzyżem Walecznych po raz pierwszy

34

Lp.	Pseudonim	Stopień	Data ur.	Ostatni awans	Odznaczenia i jakie	Uzasadnienie
1.	✓ Strzalec	✓ mcr.	12.11.14.	-----	nie ma	Wszyscy obok wymienieni żołnierze, broniąc odcinka Królewska-Kredytowa w ciągu 20 dni ciężkich walk obronnych wykazali dużo hertu i odwagi osobistej, a tym samym w wysokim stopniu przyczynili się do utrzymania stanowisk.
2.	✓ Sokalski	✓ ppor.	1.7.19.			
3.	✓ Stasz	✓ ppor.	23.9.19.			
4.	✓ Lechita	✓ ppor.	28.2.13.			
5.	✓ Sobota	✓ sierż.	21.9.08.			
6.	✓ Supażyk	✓ "	15.5.07.			
7.	✓ Korwin	✓ plut. mchor.	24.2.22.			
8.	✓ Czajka	✓ plut.	13.11.05.			
9.	✓ Jagodziński	✓ porl. mchor.	19.10.21.			
10.	✓ Ford	✓ "	2.1.15.			
11.	✓ Światowid	✓ plut. pch.	5.2.23.			
12.	✓ Zbik	✓ porl. mchor.	renny brak danych			
13.	✓ Gustaw	✓ st. strz.	10.10.20.			
14.	✓ George	✓ "	25.9.22.			
15.	✓ Synex	✓ "	31.12.1900.			
16.	✓ Kalif	✓ strzalec	8.7.16.			
17.	✓ Tatar	✓ "	31.1.24.			
18.	✓ Iwona	✓ ochotn. w S.K.	poleca 6.9. danych brak			
19.	✓ Seate Brazowa	✓ "	renna 6.9. "			
20.	✓ Denko	✓ "	9.9. "			
21.	✓ Czeczorba	✓ plut.	30.8.10.			

Przedstawianych do odznaczenia Krzyżem Zasługi z mieczami

1.	✓ Magdalena	✓ ochotn. w S.K.	1915.	✓	} PRAK 2 Za wykazaną dużą ofiarność poświęcenie i odwagę w czasie walk obronnych na odcinku Królewska-Kredytowa przy opatrywaniu rannych dostarczaniu żołnierzom na pierwszą linię pożywienia pod ogniem npla.
2.	✓ Wiktor	✓ ochotnik	2.3.01.	✓	
3.	✓ Emilia	✓ ochotn. w S.K.	1923.	✓	
4.	✓ Zunia	✓ siostra dpl.	9.3.04.	✓	
5.	✓ Zofia	✓ ochotn.	2.11.27.	✓	

D-ca komp.

Przedstawianych z poproszeniem

Zmudzin kp.

10. 10 44.

1/2/6

ARMIA KRAJOWA
Okręg Warszawski
"NAREW"

Nr. 1074

Zaświadczam, że

Emilia Skata 635

stopień wojsk. (pseudonim i imię)

jest

nazwisko

żołnierzem A. K.

Dnia 25.VII 1944 r.

Komendant Obwodu

z rozkazu

Miejsce pieczęci

W. P.

D-ca 4.komp.
kpt Zmudzin

m.p. 18 IX 44 r.

PRZEPUSTKA

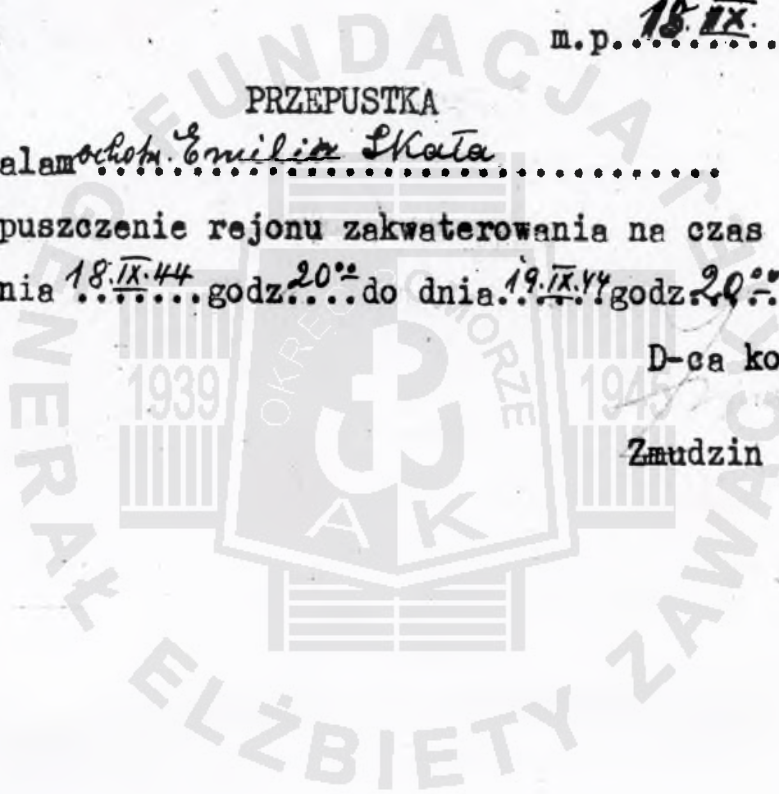
1/2/7
Zezwalam ochot. *Emilia Skata* .....

na opuszczenie rejonu zakwaterowania na czas

od dnia 18 IX 44 godz 20⁰⁰ do dnia 19 IX 44 godz 20⁰⁰

D-ca komp.

Zmudzin kpt.

5/2/8.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

LEGITYMACJA Nr 34332

Stopień imię, nazwisko szer. z cenż.

MAKOWSKA IRENA MARIA
ps. "EMILIA SKAŁA"

Oddział AK

Odnaczony został po raz 1

Medalem Wojska

Podstawa: Zarządzenie Szefa Sztabu
Głównego
z dnia 1 lipca 1948

Londyn dnia 15 sierpień 1948 r.

M. Wałęga.

5

25

1213

POLSKA RZECZPOSPOLITA
LUDOWA

UCHWAŁĄ RADY PAŃSTWA

odznaczony(a) został(a)

LEGITYMACJA

Ob. MAKOWSKA

Nr. D-64093

Irena Maria c. Józefa

KRZYŻEM PARTYZANCKIM

WARSZAWA

SEKRETARZ
RADY PAŃSTWA

dn. 27 sierpnia 1959 r.

(Julian Horodecki)

39

1/2/11

POLSKA RZECZPOSPOLITA
LUDOWA

UCHWAŁĄ RADY PAŃSTWA

odznaczony(a) został(a)

LEGITYMACJA

Ob. MAKOWSKA

Nr I-63431

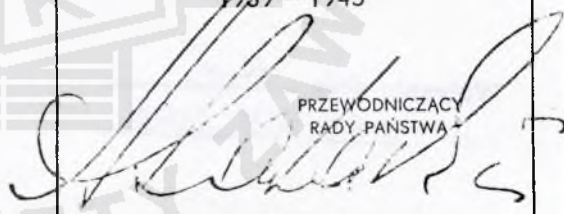
Irena Maria c. Józefa

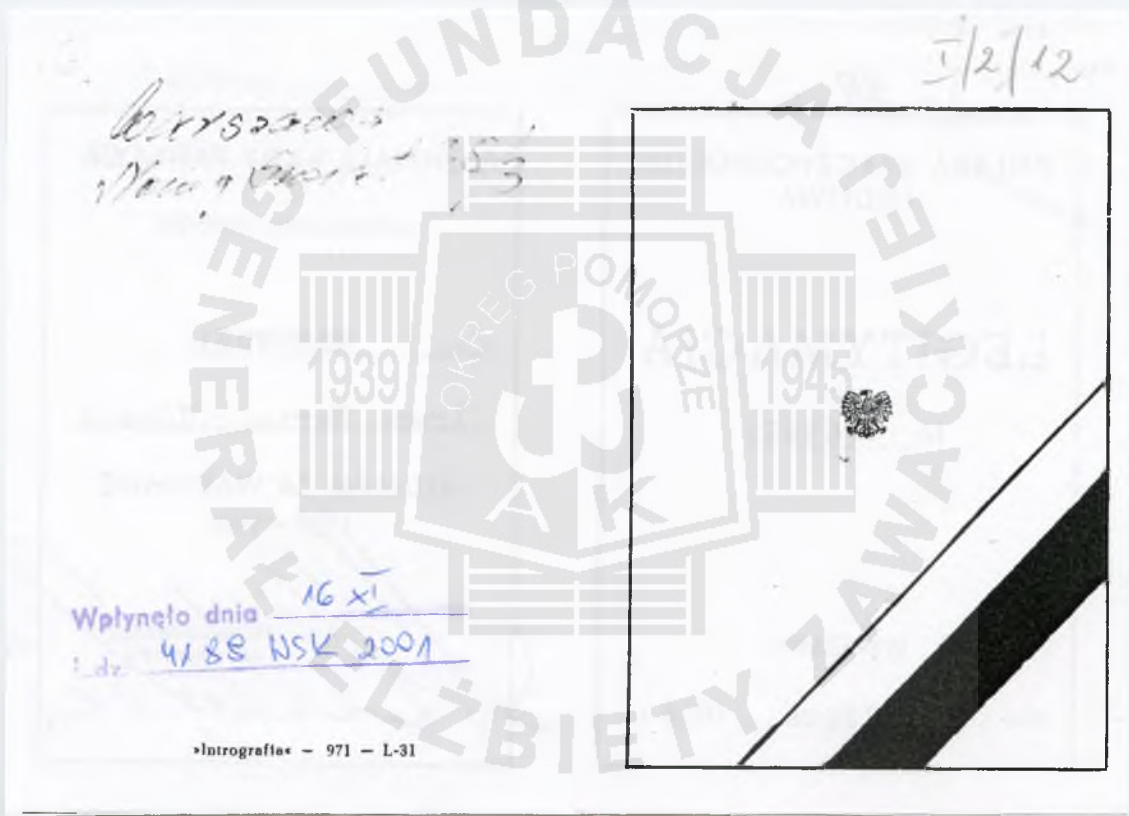
MEDALEM ZA WARSZAWĘ
1939 - 1945

WARSZAWA

PRZEWODNICZĄCY
RADY PAŃSTWA

dn. 30 lipca 1964 r.

5/2/13

**LEGITYMACJA
KRZYŻA ARMII KRAJOWEJ**

Nr. .... 31757 .....

FUNDACJA
GENERAL
ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKREG
1939
1945

1/2/84

Nazwisko ..... **MAKOWSKA** .....

Imię ..... **Irena, Maria** .....

Pseudonim ..... **"EMILIA" "SKALA"** .....

Przydział ..... **Zgr. "Bartkiewicza"** .....

..... **Warszawa.** .....

Odznaczony został

KRZYŻEM ARMII KRAJOWEJ

ustanowionym dnia 1 sierpnia 1966 roku przez
dowódcę A.K. gen. Tadeusza Bora-Komorowskiego
dla upamiętnienia wysiłku Żołnierza Polski
Podziemnej w latach

1939 — 1945Przewodniczący

Podpis: Komisji Krzyża

M. Mandzara "Siwy"

Londyn, dnia ..... **20/11/84** .....

Wpłynęło dnia 16 XI

L.dz. 4188 WSK 2001

Legitymacja

nr * 015853

I. Makowska

podpis

Irena MAKOWSKA 2/2/15

Imię i Nazwisko

Józef i Maria

Imiona rodziców

25 kwiecień 1923 r.

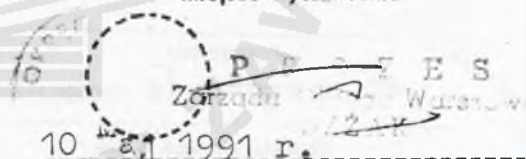
data urodzenia

Józefów k/Warszawy

miejsce urodzenia

Warszawa

miejsce wystawienia

10 maj 1991 r.

data

podpis

"Emilia Skala"

7/2/16

pseudonimy
Warszawa

Światowy Związek

Określi działania

Sztabowa
WSK -Kompania Nr 100

Żołnierzy

Pluton wartowniczy

Armii 45 Krajowej

Zgr.mjr.Barkiewicza

4 komp.kpt "Zmudzins"

36 p.p.Legii Akademickiej

Przydziały

st.sierżant z cenzusem

Ostatni stopień w AK

Wpłynęła dnia 16 XI

L.dz. 4189 WSK 2001

5/2/17

RZECZPOSPOLITA POLSKA

POSTANOWIENIEM

z dnia 15 lipca 1992 r.

LEGITYMACJA

Pani MAKOWSKA

Irena c. Józefa

odznaczony/a został/a

Nr 8-92-33 K

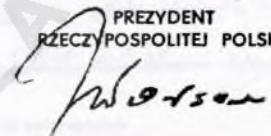
WARSZAWSKIM

KRZYŻEM POWSTAŃCZYM

WARSZAWA

dnia 15 lipca 1992 r.

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

3/2/18

Wpłynęło dnia 16 XI
Ł.dz. 4188 WSK 2001

«Intrografia» W-1, z. 422

24

1/2/13

LEGITYMACJA

Nr 920

P. Makowska Irena

36 pułk piechoty
LEGII AKADEMICKIEJ

"Emilia Skała"

ma prawo noszenia odznaki
36 p.p.
LEGII AKADEMICKIEJ

PRZEWODNICZĄCY
Srodowiska Żołnierzy 36 pp Legii Akademickiej
Konstanty Pędzikowski
ptk w st. sp. Konstanty Pędzikowski.

Wpłynęło dnia 16 XI
L.dz. 4189 WSK 2001

Warszawa, dn. 3 czerwca 1993

I/2/20

WALCZYŁ W POWSTANIU
WARSZAWSKIM 1944 r.

w szeregach 36 pp LA
— ZGRUPOWANIA —
„Bartkiewicz”

PREZES ZARZĄDU ŚRODOWISKA
SZŻAK
Zgrupowania „BARTKIEWICZA”

K. *Furmaniak* ... *Łoi*

Warszawa, dn. 3.06 1993

RZECZPOSPOLITA POLSKA

1/2/21

1939
LEGITYMACJA
1945

ŻOŁNIERZA AK
AKCJA BURZA

Nr. 1-22-2905

7/2/22
KOMITET ORGANIZACYJNY 50-lecia
POWSTANIA WARSZAWSKIEGO

I
• AKCJI BURZA •
POD PROTEKTORATEM
PREZYDENTA
RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

przyznaje:

Irenie Marii
MAKOWSKIEJ

ODZNAKĘ PAMIĄTKOWĄ
• AKCJI BURZA •

pieczęć

Sekretarz Stanu

Wpłynęła dnia 16 X

l.dz. 4189 WSK 2001

7/2/23

KIEROWNIK
URZĘDU DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH
SEKRETARZ STANU

przyznaje

Panu (Pani) *Jesze-Marii*
...Makowskiej

ODZNAKĘ
WETERANA WALK
NIEPODLEGŁOŚĆ

[Signature]
SEKRETARZ STANU

Warszawa, dnia *11*/X/1995 r.

- I | 3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora:
- Podziękowanie pna Prez. Z. Okr. Warsz. Stow. Żołn. AK z dn. 23. 01. 1990. Msp. Ksero, k. 1, s. 1.
  - Pokwitowanie odbioru sztandaru Żołn. Pol. PSD w Płocku 11. 11. 1988. Rkp. Ksero. k. 1, s. 2.
  - Podziękowanie za fotogr. i książkę pna Tow. Mił. Hist... z dn. 6. 8. 98. Msp. Ksero, k. 1, s. 3.
  - Umowa darowizny z dn. 22. 02. 2002 m. Jreuz, Makowską a Muzeum Niepodległości. Msp. Ksero, k. 1, s. 4.

Prezydium Zarządu
Okręgu Warszawskiego
Stowarzyszenia Żołnierzy
ARMII KRAJOWEJ
Warszawa

Warszawa, dnia 23 stycznia 1990 r.

Komisja Informacyjno
Wydawnicza SŻAK
w W a r s z a w i e

P O D Z I Ę K O W A N I E

dla Zespołu w składzie: Remigiusz Sielski
Irena Makowska
Jerzy Butwiłło
Andrzej Nasierowski

Prezydium Zarządu Okręgu Warszawskiego Stowarzyszenia Żołnierzy Armii Krajowej pragnie wyrazić gorące podziękowanie zespołowi z Komisji Informacyjno Wydawniczej za opracowanie pierwszego numeru Biuletynu Informacyjnego oraz zorganizowanie Mszy Św. w dniu 9 stycznia 1990

Serdeczne i staranne przygotowanie uroczystości dostarczyło wiele wzruszeń, rozgrzało wiele serc, przywróciło wiele zagubionych przyjaźni.

Za te przeżycia jesteśmy upoważnieni podziękować Zespołowi również w imieniu Zarządu Głównego, który podjął w tej sprawie specjalną uchwałę.

Za Prezydium Zarządu
Okręgu Warszawskiego

Zbigniew Motyczynski
/Zbigniew Motyczynski/

STOWARZYSZENIE ŻOŁNIERZY
ARMII KRAJOWEJ
OKRĘG WARSZAWSKI
00-821 Warszawa, ul. Żelazna 1.
tel. 24-45-48

I/3/2

Szanowna Pani Mecenas
Irena Matkowska

w Warszawie.

Niniejszym kwituję odbiór sztandaru
Zarządu Powiatowego Polskiego Stronnictwa
Ludowego w Płocku, ufundowanego w 1945 r.

Za wytrwałość i troskliwe prowadzenie
tej drogiej dla Ruchu Ludowego pamiątki,
będącej symbolem walki chłopów polskich
o wolność Narodu i suwerenność, był wartej
właścicielki Opisy, wyrażam Szanownej
Pani Mecenas bardzo serdeczne podzięko-
wanie

gen. bryg. dr. K. Kamiński
Kamandant Główny
Batalionów Chłopskich

Warszawa, dn. 11 listopada 1988 r.

Towarzystwo Miłośników Historii
KOMISJA HISTORII KOBIEC
W WĄLCIE O NIEPODLEGŁOŚĆ
Rynek Starego Miasta 29/31
00-272 WARSZAWA

tel. 831-63-14 L. dz. 21 / 99

Warszawa, dnia 6.9.99r.

W. Pani

Irena Makowska

ul. Kopernika 28 m.67
00-336 Warszawa

Szanowna Pani,

Komisja serdecznie dziękuje za tak szybkie zwrócenie fotografii I. Cegielskiej i w stanie tak bardzo zadbanym.

Jednocześnie ogromnie dziękujemy za wspaniale przygotowaną i źródłową książkę. Obu Autorkom / prosimy przekazać Pani Cydzikowej / gratulujemy z całego serca.

Książkę włączyliśmy do naszej biblioteki pod. sygn. 1030. Będziemy z niej korzystać w naszych pracach dokumentacyjnych.

Pozostajemy z szacunkiem i podziwem nad rzetelnością dokumentacyjną

SEKRETARZ KOMISJI

Wanda Wirszęto
/Wanda Wirszęto/

PRZEWODNICZĄCA KOMISJI

B. Pybr-Tariniuk
/Bożenna Taźbir-Tomaszewska/

7/3/4
LDI. 3417 USK
M. NO. 2002

UMOWA DAROWIZNY
zawarta dnia.....22 lutego 2002r.....

w Warszawie pomiędzy **Panią Ireną Makowską**
zamieszkałą w Warszawie ul. Kopernika 28 m 67
reprezentowanym przez j.w.
zwanym dalej w treści umowy „Darczyńcą”

a **Muzeum Niepodległości w Warszawie**, al. Solidarności 62
reprezentowanym przez dyrektora dra Andrzeja Stawarza, zwanym dalej w treści umowy
„Obdarowanym”.

§ 1

Darczyńca przekazuje do zbiorów obdarowanego:

1. fotografia majora Bolesława Kontryma „Żmudzina” z mundurze
2. fotografia majora Bolesława Kontryma „Żmudzina” w płaszczu, z fajką

i tym samym rezygnuje ze wszelkich praw do w/w dóbr kultury.

§ 2

Darczyńca oświadcza, że wymienione w § 1 niniejszej umowy dobra kultury:

- 1) stanowią własność darczyńcy,
- 2) są wolne od wad prawnych i praw osób trzecich oraz nie są przedmiotem żadnego postępowania,
- 3) nie stanowią przedmiotu zabezpieczenia roszczeń osób trzecich.

§ 3

Obdarowany oświadcza, że przyjmuje darowiznę i zobowiązuje się przekazać darczyńcy kopię karty ewidencyjnej dóbr kultury - po jej założeniu.

§ 4

Do spraw w umowie nieuregulowanych mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego.

§ 5

Umowę sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron .

Darczyńca

Irena Makowska

Obdarwany
DYREKTOR
MUZEUM NIEPODLEGŁOŚCI

dr Andrzej Stawarz

MUZEUM NIEPODLEGŁOŚCI
Al. Solidarności 62
00-240 WARSZAWA
tel. 826-90-91/2 tel. 827-37-70

II. Materiały uzupełniające relację:

- Artykuł A. Rojewskiej z cyklu „Odenli od nas”. Biogram Jrehy Makodskiej, w: „Siuletyh” R. XXVI: 2014 (64) s. 69-70, Wsp. Ksero, fotogr. K-2, s. 1-2.

Dnia 14 VI 2014 w Warszawie zmarła Irena Makowska z d. Wiśniewska, żołnierz Armii Krajowej, ps. „Emilia Skala”, łączniczka w Powstaniu Warszawskim w oddziale mjr. Bolesława Kontryma ps. „Żmudzin”.

Urodziła się 25 IV 1923 r. w Pruszkowie jako córka Józefa i Marii Kaczmarskiej. Pochodziła z rodziny o tradycjach patriotycznych. Dla ojca wzorem był marszałek Józef Piłsudski.

W 1939 r. mieszkała z rodzicami w Pruszkowie. Maturę zdała w czerwcu 1942 r. (zwyfikowana 12 II 1946 r.). W styczniu 1941 r. została zaprzysiężona do ZWZ przed nauczycielką języka polskiego w liceum Janiną Płoską ps. „Urszula Rakietą”. Po złożeniu przysięgi skierowano ją do szkolenia sanitarnego na oddziale chirurgicznym w szpitalu w Pruszkowie. Równocześnie przewoziła prasę konspiracyjną z Warszawy do Pruszkowa. Trwało to do wiosny 1942 r. Zlecenia otrzymywała od Janiny Płoskiej, Anieli Kuksz i Alicji Szebeko. W maju 1942 r. została zadenuncjowana przez lokatorkę z domu rodziców. Na szczęście podczas rewizji nic nie znaleziono. Do domu jednak nie mogła już wrócić i zamieszkała w mieszkaniu J. Płoskiej na ul. Trębackiej. Dla bezpieczeństwa obie opuściły Warszawę i zamieszkały w Julinie, gdzie oficjalnie za zezwoleniem Niemców prowadzona była szkoła hodowli drobiu, w której ciężko, fizycznie pracowała Irena. Było tam około 30 dziewcząt, m.in. Irena Rowicka. Wszystkie dostały ausweisy Izby Rolniczej z notatką, że pracują na potrzeby Rzeszy. To dawało możliwość swobodniejszego poruszania się po całym województwie.

Po powrocie do Warszawy od czerwca 1943 r. uczęszczała na kurs drużynowych, przygotowując się do objęcia tej funkcji w plutonie wartowniczym. Jednocześnie kontrolowała pracę sekcyjnych, otrzymując doraźne zlecenia w różnych punktach Warszawy. Kurs obejmował obchodzenie się z bronią i zadania taktyczne. Egzamin zdała pomyślnie wiosną 1944 r. W tym czasie jeździła po terenie województwa po prawej stronie Wisły, przewożąc różne paczki żywnościowe, listy, prasę do Radzymina i okolic. Bywała na odprawach w mieszkaniu Alicji Szebeko. Z trzech „łapanek” uratował ją ausweis. W czasie okupacji nie brała bezpośredniego udziału w jakiejś akcji. W czasie Powstania Warszawskiego pełniła funkcję łączniczki. Po wyjściu z Warszawy w październiku 1944 r. razem z 4. kompanią kpt. Żmudzina – zgrupowanie Bartkiewicza – w czasie drogi do obozu w Ożarowie udało jej się wieczorem razem z koleżankami uciec z kolumny. Do 2 V 1945 r. ukrywała się w domu rodziców. Opuściła go, gdyż groziło jej aresztowanie. Wyjechała do Płocka,

Irena Makowska, Toruń 1999 r.
(fot. M. Ojczyk, zb. FGEZ)

do rodziny Janiny Płoskiej. W Płocku poznała przyszłego męża, Tadeusza Makowskiego, który wrócił z oflagu w Woldenbergu i otrzymał przydział pracy jako notariusz. Tam też urodziła pierwszego syna. Po powrocie do Warszawy mąż został sędzią. W 1948 r. urodziła drugiego syna. W 1954 r. rozpoczęła studia na Uniwersytecie Warszawskim na Wydziale Prawa. W dniu 4 XII 1959 r. obroniła pracę magisterską i rozpoczęła aplikację adwokacką. Egzamin adwokacki zdała 14 X 1963 r. Pracowała jako mecenas we własnej kancelarii. Na wcześniejszą emeryturę przeszła w 1978 r. Brała udział w pracach organizacyjnych Światowego Związku Żołnierzy AK na terenie okręgu warszawskiego. Wspólnie z Zofią Cydzikową, drużynową, ps. „Anna Sosna”, opracowała życiorys ich dowódcy z okresu Powstania Warszawskiego mjr. Bolesława Kontryma „Żmudzina” i monografię plutonu wartowniczego (wydana została na prawach rękopisu dzięki pomocy syna Tadeusza Makowskiego).

Mecenas Irena Makowska uczestniczyła w VI sesji popularnonaukowej w listopadzie 1996 r., zorganizowanej przez Fundację w Toruniu. Była jedną z pierwszych członkiń Memoriału Generał Marii Wittek. Jako przedstawicielka Memoriału na Miasto Warszawę aktywnie uczestniczyła w kolejnych sesjach Fundacji. Dostarczała do Fundacji materiały archiwalne na temat kobiet-żołnierzy, głównie z okręgu Radom-Kielce. Była oddaną współpracowniczką gen. prof. Elżbiety Zawackiej. Skutecznie zabiegała o godne miejsca na pomniki ufundowane przez gen. prof. Elżbietę Zawacką: pierwszej kobiety-generała, Marii Wittek na terenie Muzeum Wojska Polskiego (odsłonięty wiosną 2007 r.) oraz „Polkom walczącym na frontach II wojny światowej” (odsłonięty jesienią 2007) na terenie Muzeum Powstania Warszawskiego.

Została odznaczona m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Powstania Warszawskiego. Pochowano ją w grobie rodzinnym w Pruszkowie.

Anna Rojewska

III/5 JUNE

1. lista materiałów przekazanych przez J. Makowską do Fundacji w lutym 2001. r., mkp (Kopie) k. 8. - materiały wyjęte od Ewy Krasnowolskiej i. 27/161. k. 2, s. 1-8.
2. lista mat. przekazanych przez J. Makowską do FAPAK, VII 2001, mkp. longp. 1, k. 2, s. 9-10.
3. "Były fałki Polki" art. Mirosławy Padaszewskiej 4: "N. Dziennik" z dn. 3.08.2001, s. 12. Msp. oryg. k. 1, s. 11.
4. Rachunek Nr 2550/R/02 z dn. 5.08.2002 - Gr. Biel. dek Msp. oryg. k. 1, s. 12.
5. "Misje majora "Kontryma" w "Nasza Polska" Nr 44 (523) z 1.XI.2008, s. 10. Msp. ksero. k. 1, s. 13.

FUNDACJA
 Pomorskie Armii
 ul. W. Garbary 2, tel. 65-22-186
 87-100 TORUŃ

Opracowane ^{i przekazane} przez panią Ewę Krasnowolską ^{III/5/1}
 przekazane do Archiwum w Toruniu przez
 Jolę Makowską - luty 2001 r.
 General Marii Wittek

- 1. relacja własna p. Bugnon - Rosset Anna z d. Szatkowska.
- 2. biogram p. Bujalskiej - Michałowskiej Danuty - opracowała p. Danuta Bujalska Michałowska - i Teresa Luboradzka Tubek.
- 3. ankieta p. Anny Burakiewicz
- 4. Biogram p. Marii Aleksandry Chmielowej - opracowała siostra
- 5. dane dotyczące p. Rudowskiej Zofii - Danuty + 4 zaci. - opracowane przez p. Ewę Krasnowolską + Biogram
- 6. Życiorys p. Barbary Danielako z d. Mięczkowska - opracowała siostra
- 7. Ankieta p. Marii Dubowskiej
- 8. Życiorys p. Małgorzaty Budrewicz - opracowany przez siostrę.
- 9. Biogram Marii Koszyckiej
- 10. Ankieta - biogram p. Janiny Hajzik.
- 11. Ankieta - biogram p. Jadwigi Marii Jabłkowskiej
- 12. Życiorys p. Barbary Kusnell - Jarowieckiej
- 13. biogram p. Janiny Bieleckiej
- 14. Życiorys p. Krystyny Mięczkowskiej
- 15. Biogram p. Jadwigi Miżankowskiej
- 16. Życiorys p. Marii Paciorek - Gneslakowej napisany przez Jęgo Bettwala
- 17. Biogram Eueji Kohman - opracowała Ewa Krasnowolska + ksena z gazety
- 18. Biogram Aliny - Barbary Wnuk opracowała Teresa Tubek - Luboradzka
- 19. Biogramy Stepanii Gereszowej opracowała Ewa Krasnowolska
- 20. Życiorys Stepanii Preder
- 21. Biografia Heleny Rey - opracowała W. Motanić
- 22. Życiorys p. Anny Pydyńskiej - Paszkowskiej
- 23. Relacja p. Anny Pydyńskiej - Paszkowskiej - uwaga proszę zrobić kopie i doręczyć Pani Profesor.
- 24. Dane o p. Marii Sptawie - Neyman + 2 załączniki - j.w.
- 25. Życiorys obszerny p. Karminy Matelony - Lucerskiej - 9 kart
- 26. Biografia p. Wandę - Julię Motanić (z d. Siedlanowska)
- 27. Biografia p. Haliny Chranowskiej Tr. Tabacynskiej z d. Siedlanowskiej
- 28. Biogram Tamary - kłm Siedlanowskiej
- 29. Biogram Heleny - Zakrawskiej z d. Siedlanowskiej - 2 karty
- 30. Wspomnienie Marii Karolkiewicz - kart 12.
- 31. Biogram Anny - Bugnon - Rosset - 2 strony

Wpłynęło dnia 8.10
 2001.
 Litz 3310 LSK 2001

d.e. materiałów zgromadzonych przez p. Ewę Krasnowolską - dla przebarania do Archiwum w Toruniu przez Irene Makowską.

- ✓ 32. Sene biograficzne p. Celestyny Orlikowskiej - kart. 3
- ✓ 33. Życiorys dr Celestyny Orlikowskiej - kart. 3.
- ✓ 34. Sprawozdanie z działalności kolportażu BiP. - 4 karty.
- ✓ 35. Życiorys p. Celestyny Orlikowskiej
- ✓ 36. dr C. Orlikowska "Wchłnięcie murów" - kart. 12.
- ✓ 37. Celestyna Orlikowska - "Wspomnienia wamawskiej kolportażki" - 61 kart
- ✓ 38. C. Orlikowska - Podziemna drukarnia i jej ludzie 33 karty + przynisy 7 kart
- ✓ 39. "Ravensbrück" - 8 kart
- ✓ 40. C. Orlikowska "Wiznienie" - 27 stron kartek.
- ✓ 41. Życiorys dr. C. Orlikowskiej - druczynowej po próbie - 3 kartki
- ✓ 42. C. Orlikowska - "Poswieszczenie podziemnej drukarni" - 7 stron.
- ✓ + Bibliografia prac Celestyny Orlikowskiej 2 karty

✓ + Książka - Długa 7 w Powstaniu Warszawskim Roberta Bieleckiego

MEMORIAL
Generał Marii Wittek

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2, tel. 65-22-186
87-100 TORUŃ

Wpłynęło dnia 8.10.
Licz 3310 MSK 1001
Wpłynęło w II 2001.

d. e. materiałów zgromadzonych przez panią
Ewę Krasnowolską z d. Orlikowską i przełożonych
Irene Makowskiej dla dorobienia Archiwum w „Toruniu”

- ✓ 43. Ewa Orlikowska - Krasnowolska - rucmilo mat. 1939 -
„Pamięci Poległych” rocznic gimnazjum Cecylii Plater-Zyberk - strona 40
- ✓ 44. notka biograficzna: Anna Gregorzyczówna
- ✓ 45. Mani Kilińska
- ✓ 46. Danuta Maciejewicz - 3 kartki
- ✓ 47. Krystyna Maleszewskiej - 2 kartki
- ✓ 48. Halina Miernowskiej - 2 kartki
- ✓ 49. Magdaleny Morawskiej
- ✓ 50. Hanny Prądzie - Filipowicz
- ✓ 51. Haliny Szwaicerówny - 2 kartki
- ✓ 52. Teodotji Jurkiewicz
- ✓ 53. Władysławy Wypulskiej
- ✓ 54. Odpis listu Edwarda Kieda - 2 kartki
- ✓ 55. lista poległych rocznic i naukowych gimnazjum, Fochowskiej w W-wie - 2 ksh
- ✓ 56. lista poległych Kores 2 - 2 ksh
- ✓ 57. lista poległych i zamordowanych kores z terenu Jaskółki
- ✓ 58. Książeczka poległych zot mierz Baonów Powiatowych H.K. „Gustaw” i „Hanna”
- ✓ 59. Program Janiny Augustynskiej - 2 kartki
- ✓ 60. Zyczenia Krystyny Norbort
- ✓ 61. Zyczenia Krystyny Szwaicerówny
- ✓ 62. Zyczenia Hanny Prądzie - Filipowicz
- ✓ 63. Zyczenia Morawskiej Magdaleny
- ✓ 64. Zyczenia Haliny Miernowskiej
- ✓ 65. Zyczenia Krystyny Teresy Boguskiej
- ✓ 66. Program Haliny Chruszczewskiej
- ✓ 67. Program Hanny - Hanny Dodajewskiej
- ✓ 68. Program Alicji Dybczynskiej
- ✓ 69. Program Zofii Dybczynskiej
- ✓ 70. Program Krystyny Fryszakówny - 2 kartki
- ✓ 71. Program Ireny, Haliny Janiszewskich - 3 kartki
- ✓ 72. notka dotyczące „Jaskółki” MN
- ✓ 73. notka „Haliny Kirkowskiej”
- ✓ 74. notka Lidia - Puchalska
- ✓ 75. notka Irena - Krystyna Kowalska

Wpłynęło dnia 8.10.
Licz 5510 WSKŁAD

Wpłynęło w II 2001.

MEMORIAL
Generał Marii Wittek

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2, tel. 65-22-186
87-100 TORUŃ

d.c. materiałów zgromadzonych przez panią Ewę Krasnowolską z d. Orlikowską przekazanych bracie Makowskiej dla dorobienia Archiwum w Toruniu.

- ✓ 76. matka dotycząca Julii Kozenskiej (K.P.M. - Powstanie W. „Justas”
- ✓ 77. biogram Janiny Przemienieckiej.
- ✓ 78. - „ - Franciszki Juszeko.
- ✓ 79. - „ - Barbary Wojszczyk,
- ✓ 80. - „ - Barbary Wiewiórskiej
- ✓ 81. - „ - Pygna Jadwiga Wróblewska
- ✓ 82. - „ - „Jolii” WIV „Zejmiana” - kartek 3.
- ✓ 83. - „ - Elżbiety Scheimg „Ciareczka” „1000” - 2 kartki
- ✓ 84. - „ - Haliny Ostrowskiej „80”
- ✓ 85. życiemp. Anny Matyjanoga.
- ✓ 86. - „ - Barbary Skibniewskiej „937” - 3 kartki
- ✓ 87. - „ - Wandy Szorskiej - 4 kartki
- ✓ 88. - „ - Marii Tryjarskiej
- ✓ 89. - „ - Marii - Teresy Bartnikówny.
- ✓ 90. matka o Annie Gregorczykównie
- ✓ 91. - „ - Mania Kilimandoua.
- ✓ 92. - „ - Barbara Lasocka
- ✓ 93. - „ - Danuta Maciejewicz
- ✓ 94. - „ - Maria Protasiewiczówna
- ✓ 94. - „ - Hanna Prawdzic - Filipowicz
- ✓ 95. - „ - Janna - Lidia Siedlenowicz
- ✓ 96. - „ - Ludwika Sobaniska
- ✓ 97. biogram Stefani Gereszowej
- ✓ 98. Kopia listu Edwarda Redka ps. „Lot” z Tarnobrod - 2 kartki
- ✓ 99. ~~Lista poległych w powstaniu i męczących go w powstaniu Narcyzy Zimochowskiej w Warszawie~~
- ✓ 100. Wykaz kłódek, które zginęły w Powstaniu Warszawskim - 11 Obad AK zgr. Zub - 2 kartki
- ✓ 101. Życiemp Wandy - Marii Kwiatkowskiej k. 1.
- ✓ 102. Życiemp Wandy Grybowski k. 3.
- ✓ 103. Życiemp ścibek - Rylskiej Teresy k. 2.
- ✓ 104. Życiemp Marty Wierzchowskiej - 5 kart
- ✓ 105. Życiemp i dokumenty Ireny Sikorskiej kart 8.
- ✓ 106. Życiemp Elżbiety Dorotyńskiej - kart 3
- ✓ 107. Życiemp Apolonii Koperkiej - siostra Tomasa - Saleramentka - k. 2
- ✓ 108. Życiemp Karoliny Krasowskiej - kart 7
- ✓ 109. Życiemp Zenonii Kierskiej
- ✓ 110. Życiemp Jadwigi Bosko

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej,
Jl.W.Garbary 2, tel.65-22-186
87-100 TORUŃ

MEMORIAL
Generał Marii Wittek

Wpłynęło dnia 8.10.
Licz 3310 ksh 100

Wpłynęło 11 2001.

d.c. materiałów zgromadzonych przez panią
Ewę Krasnopolską z d. Odlikowską melkaramydy
Irenie Makowskiej dla dorocznik obchodzących w Toruniu.

III/51

- ✓ 110. Zyciorys Jarminy Kurewiczowej - kart 3
- ✓ 111. Relacja w sprawie arcontowania Wpł. Adama Jastrzębskiego - kart. 4
- ✓ 112. Zyciorys Anny Rytłowej
- ✓ 113. Zyciorys Ludwika Sobaniskiej
- ✓ 114. Zyciorys Ireny Szczuka - kart 2.
- ✓ 115. Zyciorys Wandry Polakowskiej - kart 3
- ✓ 116. Zyciorys Marii Zajączkowskiej z zażenikami - kart 12. 11
- ✓ 117. Zyciorys Teresy Boguśławskiej - kart 2
- ✓ 118. - " - Zofii Antonimy Bolechowskiej - kart 2
- ✓ 118. - " - Izabeli Czerwięcowej
- ✓ 119. Wspomnienie o Izabeli Czerwięcowej
- ✓ 120. Zyciorys Zofii Czarnowskiej
- ✓ 121. - " - Barbary Gałaski
- ✓ 122. - " - Anieli Garzyńskiej
- ✓ 123. - " - Jadwigi Gobięcówny
- ✓ 124. - " - Marii Gutłówny - 2 strony kartki
- ✓ 125. - " - Marii Gutłówny - 1 kartka
- ✓ 125. Odpis artykułu z "J.P." o Marii Gutłówny
- ✓ 126. Zyciorys Haliny Hackiewiczówny
- ✓ 127. Zyciorys Marii Jwanickiej
- ✓ 128. Notka o Zofii Jabłoniskiej
- ✓ 129. Notka o Irenie Janobowskiej
- ✓ 130. Program z zażenikami o Jadwidze Jędrzejewskiej
- ✓ 131. Notka o Zofii Jurewiczówny
- ✓ 132. Zyciorys Haliny Lott - Wróblewskiej - 2 karty
- ✓ 133. Notka o Michałimie Kossakowskiej
- ✓ 134. Notka o Krystynie Moszoro
- ✓ 135. Zyciorys Marii - Barbary Nazdrowiczówny
- ✓ 136. Notka Zofia Oleszanka
- ✓ 137. - " - Hanna Nowakówna
- ✓ 138. Program - Krystyna Osuchowska
- ✓ 139. Notka - Halina Piasecka
- ✓ 140. Notka Jadwiga Reclulska
- ✓ 141. Zyciorys Maria - Teresa Sobaniska
- ✓ 142. Notka - Klara Sztolzmanówna
- ✓ 143. - " - Jarmina Jurgowska
- ✓ 144. - " - Maria Jpzyńska - 2 karty
- ✓ 145. - " - Zofia - Wanda - Maria Wiatrowa
- ✓ 146. - " - Wanda Zakrzewska
- ✓ 147. - " - Anna Zarzycka
- ✓ 148. - " - Krystyna Zochowska
- ✓ 149. Program Marii Jezierskiej k. 3.
- ✓ 150. Wspomnienia z Czotówki Samitarnej - Marii Budynej Wolskiej - Krajewskiej 50 2

Wpłynęło dnia 8. 10.
Licz. 3310 UStk 1001

Wpłynęło w " 2001.

MEMORIAL
General Marii Wittek

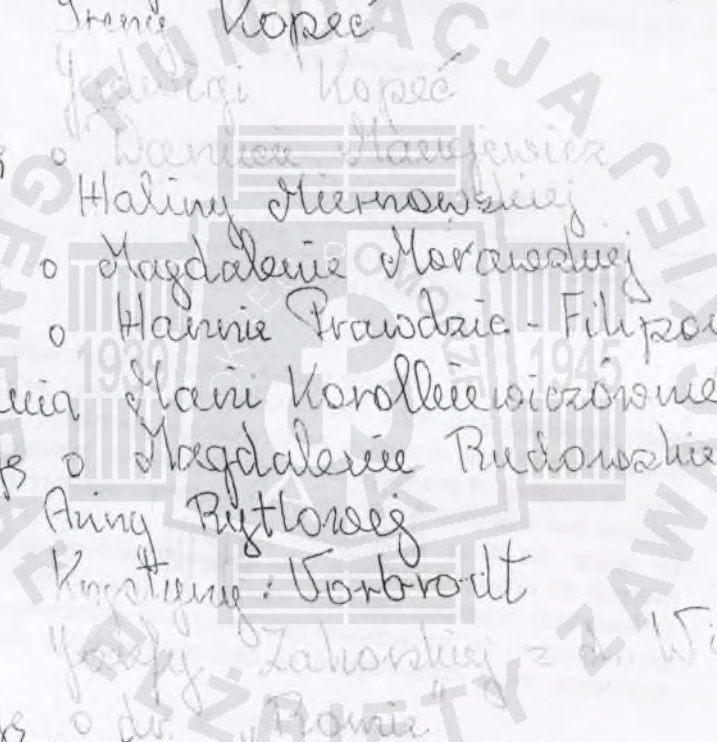
FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2, tel. 65-22-186
87-100 TORUŃ

16 lutego 2001.
przekazaniem dla Fundacji AK w Toruniu:

III/5/6

- ✓ 1. Biogram i relacja Barbary Ganczarek (s. 18+2)
- ✓ 2. " " Janiny Górszczyńskiej - Jasiak (s. 17)
- ✓ 3. Biogram M.T. Bartnikówny
- ✓ 4. Informacja o Barbarze Beszetównie
- ✓ 5. Biogram Anny Gregorzukówny
- ✓ 6. " Danuty Angielczyk
- ✓ 7. " Marii Kilimianówny
- ✓ 8. " Lucji Kohnan z d. Wroblewskiej
- ✓ 9. " Stanisławy Kopeć
- ✓ 10. " Jadwigi Kopeć
- ✓ 11. Informacja o Danucie Marcjanowicz
- ✓ 12. Biogram Haliny Miernowskiej
- ✓ 13. Informacja o Magdalenie Morawskiej
- ✓ 14. " o Hannie Prądzie - Filipowicz
- ✓ 15. Wspomnienia Marii Korolliewiczówny (s. 13)
- ✓ 16. Informacja o Magdalenie Rudowskiej - Bisarek (s. 3)
- ✓ 17. Biogram Anny Rytkowej
- ✓ 18. " Krystyny Vorbrodt
- ✓ 19. " Józefy Zahorskiej z d. Witkowskiej
- ✓ 20. Informacja o dr. Romie
- ✓ 21. Biogram Aleksandry Rowińskiej zanu. Kossowskiej
- ✓ 22. " Jadwigi Rowińskiej (matki Aleksandry) (s. 5)
- ✓ 23. Relacja biogram Danuty Staworkis z d. Hanickiej
- ✓ 24. Biogram Józefy Zahorskiej -
Ewa Krzeszewska (s. 7+1+4+9+9 + 8 = 38)

Wpłynęło dnia 8. 10.
Licz. 3310 USK 1001
Wpłynęło do U II 2001

dla Pani Profesor

Mackay

MEMORIAL
Generał Marii Wittek

prekazuje pani Makowska

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
Jl. W. Garbary 2, tel. 65-22-186
87-100 TORUŃ

2001

Jrena Makowska przebaruje do
Archiwum w Toruniu:

III/5/7

Wpłynęło dnia 6.06.
Ldz. 2391 WSK 2001

- I, Kserokopis z zamyłków „Spotkania Chętnikowskie:
  - ✓ 1. Życiorys Zefii z Klukowskich Chętnikowej - T. 2718
opracowany przez p. Wiesławę Laszczkowską
  - ✓ 2. Życiorys Jadwigi z Nowickich Chętnikowej - T. 2719
opracowany przez p. Tadeusza Sudo
  - ✓ 3. Życiorys Tomżynskie w 1/5 - styreni - kwiecień 2000
Życiorys Jadwigi Dziekonskiej, opracowany przez T. 2200
Urząd Powiatowy i Mirosława Frichowskiego.

Pomysł Ksero wykonano z oryginałów
użyczonych przez p. Wiesławę Laszczkowską
Tekst o Celestynie Orlikowskiej (Białokone) - T. 2018

Książki „Wspomnienia Polaków uchodźców na Węgry”,

Kilkanaście różnych dokumentów dotyczących
sp. Wandy Cichoszowskiej z d. Piotrowskiej T. 2456

3 różne listy opracowane przez Wandę
Cichoszowską - mają moje załączam falu z
materiałami.

Wpłynęło dnia 7.06.
Ldz. 2422 B 2001

25.V.01 J. Makul

Życiorys p. Anny Lubowickiej - Order VM
prebarany bezpośrednio Pani Profesor

P.S. Czy w bibliotece Fundacji jest listy z
„Sylwetki członków Kółka K. G. A. K. (1997)
z fotografiami. Jeśli nie - myślałem
przez o materiałach

II gi nykar pniebaranych akit do Fundagis

Wplynelo dnia 6.06.
Ldz. 2391 WSK 2009

- v 1. Mami-Josefy Wistockej; T: 349.
- v 2. sp. Janiny Dalayniskiej (z Kiewskow) T: 661
- v 3. Janiny Ptoshiej "Ursula" "Kalineta" T: 219.
- v 4. Motka o Wiktoni Stokowskiej - kate i
- v 5. Knzika "Zopii Radwan" - Za kraty -
nazwisko autorki Zopie Wistocka.

B

25.V.01

Wplynelo dnia 7.06.
Ldz. 2422 WSK 2009
B

Otrzymałam od pani Wiśtawy
Laszczkowskiej do przebarania
do Archiwum w Toruniu - przebaruje
Sienę Makowskiej

- 1) Zeszyty Tomaszynskie nr 3/1999 r.
Wspomnienie o p. Celestynie Orlikowskiej: 25-27
- 2) Zeszyty Tomaszynskie nr 1/5/2000
Pamięci Jadwigi Dziekonskiej Bohaterskiej
Tarnobrzeg, A.K. — 28-29
- dla Pani Profesor — odznaczona
V M.
- 3) Skansen Kurpiowski
Tadeusz Dudo — Jadwiga z Nowickich
Chętnikowc. 32-66
- 4) Skansen Kurpiowski
Miejsca Łaszkowskiej — Zofia
z Klukowskich - Chętnikowc. 34-35

Dostarczone Senie Makowej przez
panią Irenę Bankowską z d. Wienisko-Wienińska
zarm. Wamawa - Kabaty, ul. Staryjerskida 6/108.
dla ztorienic w Archiwum w Toruniu.

- v 1. Relacje o sluzbie wojennej 139-45
- v 2. Fotografie 121
Ewa Ledmo - Wasutyńska - Kreso
- v 3. Zopia Ewa Ledmo - Wasutyńska - Kreso
kniżka "Sywetki Polek P.W.K. - v.2.

Wplynelo dnia 8.10.
Ldz. 3310 WSK 2001

Wpłyty 10 11 2001

MEMORIAŁ
General Marii Wittke

FUNDACJA

Stowarzyszenie Pomocnik Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2, tel. 65-22-186
87-100 TORUŃ

01/5/111

Polskie losy

Były takie Polki

W Muzeum Zofii Kossak w Górkach Wielkich znajduje się fotografia przedstawiająca dwie kobiety. Honorowy kustosz muzeum mjr Zygmunt Szatkowski, mąż pisarki, podpisał ją: „Dwie działaczki społeczne”. Nikt z rodziny nie znał osoby siedzącej obok Zofii Kossak. Dopiero przeglądając książkę Marii Lorys „Historia Związku Polek w Ameryce” (Chicago 1980) odkryłam, że tą osobą jest Adela Łagodzińska. Fotografie wykonano podczas jej wizyty w Londynie w lipcu 1952 roku.

Związek Polek

Adela Łagodzińska urodziła się 12 grudnia 1895 r. w Chicago w rodzinie Marii i Kazimierza Łagodzińskich, Amerykanów polskiego pochodzenia. Ukończyła średnią szkołę w Holy Family. Do Związku Polek wstąpiła w 1919 roku. Praktycznie działalność w Związku i Radzie Polonii Amerykańskiej poświęciła swoje życie.

W 1939 roku na 18. Walnym Sejmie (tak się nazywały zjazdy) Związku Polek w Ameryce (organizacji powołanej przez Stefanię Chmielińską) została wybrana wiceprezeską (funkcję tę pełniła przez 8 lat), a w osiem lat później, na 20. Walnym Sejmie w Chicago – prezeską ZPwA. Urząd ten pełniła przez 24 lata. W tym okresie udało się jej rozwinąć związek, zwiększyć fundusze. Za jej przeszerowania Związek liczył 90 tysięcy członków.

Jak sama pisała: „Dzięki dobrej gospodarce finansowej wyplatamy nie tylko ubezpieczenia na wypadek śmierci, nieszczęśliwych wypadków, czy utraty zdrowia, ale także pokrywamy koszty różnych akcji wychowawczo-narodowych. Nasz dział kulturalno-oświatowy prowadzi szkółki sobotnie dla najmłodszej dziatwy, gdzie uczy się ona języka ojczystego, śpiewu i tańców polskich. (...)

Co dwa lata organizujemy pięciodniowe zjazdy młodzieży na koszt Związku. W zjazdach tych bierze

gać studentom KUL w Lublinie. Przez cały czas wysyłał paczki do Polski, szczególnie do sierotników. I tak na przykład w październiku 1949 r. wysłano 15 skrzyń-obuwia, odzieży, bielizny, płótna, materiałów wełnianych i bawełnianych, swetrów, pończoch, mydła; w marcu 1950 r. 65 skrzyń z odzieżą i obuwiem (4.000 par) dla sierotników, a w listopadzie tego roku 77 paczek dla żołnierzy w szpitalach angielskich.

Wysyłano także paczki poszczególnym osobom. Między innymi taką pomoc otrzymał gen. Józef Haller, który w podziękowaniu napisał:

W lipcu 1952 roku prezeska Adela Łagodzińska wyjechała do Europy.

W obronie dobrego imienia Polski

W lipcu 1952 roku prezeska Adela Łagodzińska wyjechała do Europy.

ła się do Paryża, gdzie udzieliła wywiadu przedstawicielowi „Narodowca”. W Niemczech zwiedziła obozy wysiedlonych.

Ostatnim etapem był Rzym, gdzie przyjął ją na prywatnej audyencji Ojciec Święty Pius XII. Kłęcząc mówiła o sytuacji wysiedlonych. Na to Papież powiedział: „Wiemy, wiemy i modlimy się za nich”.

Pani Adela poderwała się z kolan i powiedziała: „Oni w pierwszym rzędzie potrzebują pomocy”.

Kiedy do Chicago nadeszła wieść o uwiezieniu ks. Prymasa Stefana Wyszyńskiego, Adela Łagodzińska wysłała listy protestujące do reprezentantów poszczególnych krajów zasiadających w ONZ.

W Macierzy

Pierwszy raz odwiedziła Polskę 15 sierpnia 1956 roku. Była na Jasnej Górze, gdzie wzięła udział, w odnowieniu Ślubów Jasnogórskich, złożonych przed 300 laty przed królem Janem Kazimierzem.

Po raz drugi przybyła do kraju w następnym roku na czele pielgrzymki ZPwA liczącej 83 osoby. Pani prezes Łagodzińska została przy-

Łagodzińska nazwała ks. kardynała Wyszyńskiego mężem opatrnościowym, na którego zwrócone są oczy całej Polonii i świata. Przedstawiła wtedy także swoje wrażenia z wizyty w Terespolu i Białej Podlaskiej, gdzie były punkty repatriacyjne ze Związku Sowieckiego.

Oczywiście, niektórzy mieli jej za złe, że utrzymuje stosunki z reżimem rządzącym w Polsce. Kiedyś powiedział: – Pokochałam Polskę. Ważniejsza dla mnie była pomoc tym biednym, prześladowanym siostram i dzieciom, toteż mogłam znieść niesłuszne i krzywdzące opinie niezliczonych ludzi.

Kursowały też złośliwe informacje, że otrzymała odznaczenia z Polski. Pani Adela powiedziała kiedyś: – Już otrzymałam różne odznaczenia od organizacji polonijnych oraz najwyższe od prezydenta Augusta Zaleskiego w Londynie, Polonia Restituta, i to już mi wystarczy na całe życie.

Otrzymała także jako pierwsza kobieta medal „Fidelitas” Zakładów Naukowych w Orchard Lake.

Oprócz działalności w Związku Polek Adela Łagodzińska była także wiceprezesem Kongresu Polonii Amerykańskiej. W latach 1968-1975 pełniła funkcję redaktora „Głosu Polek” sekcji angielskiej.

Za pracę dla Związku Polek Walny Sejm w 1971 roku mianował ją Honorową Prezeską ZPwA.

Wielka pani

Róża Nowotarska, dziennikarka znana z Radia Wolna Europa, zapamiętała delikatną urodę, energię i maszyństwo Adeli Łagodzińskiej. „Podziwiałam ją – pisała – za miłość do wszystkiego, co polskie. Za jej przywiązanie do tradycji i kultury, do języka, którego się sama nauczyła. Podziwiałam jej bezinteresowność, ofiarność, zdolność organizacyjną, umiejętność dawania sobie rady z niezlicznością. Adela Łagodzińska była tytanem pracy i wzo-

FOT. M.

wysłał listy protestujące do repre-

zasiadających w ONZ.

W Macierzy

Pierwszy raz odwiedziła Polskę 15 sierpnia 1956 roku. Była na Jasnej Górze, gdzie wzięła udział, w odnowieniu Ślubów Jasnogórskich, złożonych przed 300 laty przed króla Jana Kazimierza.

Po raz drugi przybyła do kraju w następnym roku na czele pielgrzymki ZPwA liczącej 83 osoby. Pani prezes Łagodzińska została przy-

placę i mieszkanie. Dzięki działalności Adeli Łagodzińskiej zorganizowano pomoc dla laboratorium Wydziału Biologii KUL, a także zakupiono wyposażenie dla Szkoły Podstawowej im. M. Konopnickiej w Żarnowcu i Szkoły im. Władysława Sikorskiego w Jajłowcu. To ona apelowała o pomoc dla zakładu w Łaskach.

W obronie dobrego imienia Polski

W lipcu 1952 roku prezeska Adela Łagodzińska wyjechała do Europy.

Polski, szczególnie do sierot i dzieci, tak na przykład w październiku 1949 r. wysłano 15 skrzyń-obuwia, odzieży, bielizny, płótna, materiałów wełnianych i bawełnianych, swetrów, pończoch, mydła; w marcu 1950 r. 65 skrzyń z odzieżą i obuwiem (4.000 par) dla sierot i ciekawych, a w listopadzie tego roku 77 paczek dla żołnierzy w szpitalach angielskich.

Wysyłano także paczki poszczególnym osobom. Między innymi taką pomoc otrzymał gen. Józef Haller, który w podziękowaniu napisał:

Adela Łagodzińska urodziła się 12 grudnia 1895 r. w Chicago w rodzinie Marii i Kazimierza Łagodzińskich, Amerykanów polskiego pochodzenia. Ukończyła średnią szkołę w Holy Family. Do Związku Polek wstąpiła w 1919 roku. Praktycznie działalność w Związku i Radzie Polonii Amerykańskiej poświęciła swoje życie.

W 1939 roku na 18. Walnym Sejmie (tak się nazywały zjazdy) Związku Polek w Ameryce (organizacji powołanej przez Stefanię Chmielińską) została wybrana wiceprezeską (funkcję tę pełniła przez 8 lat), a w osiem lat później, na 20. Walnym Sejmie w Chicago – prezeską ZPwA. Urząd ten pełniła przez 24 lata. W tym okresie udało się jej rozwinąć Związek, zwiększyć fundusze. Za jej przerosowania Związek liczył 90 tysięcy członkin.

Jak sama pisała: „Dzięki dobrej gospodarce finansowej wypłacamy nie tylko ubezpieczenia na wypadek śmierci, nieszczerliwych wypadków, czy utraty zdrowia, ale także pokrywamy koszty różnych akcji wychowawczo-narodowych. Nasz dział kulturalno-osiwiatowy prowadzi szkółki sobotnie dla najmłodszej dziatwy, gdzie uczy się ona języka ojczystego, śpiewu i tańców polskich. (...)”

Co dwa lata organizujemy pięciodniowe zjazdy młodzieży na koszt Związku. W zjazdach tych bierze udział 250 delegatów w wieku od 15 do 21 lat. (...) Posiadamy własną bibliotekę z 10.000 tomami oraz muzeum, w którym znajdują się pamiątki po wielkich Polkach: Modrzejewskiej, Konopnickiej, Rodziewiczównie, Curie-Skłodowskiej”.

Związek przeznaczył w 1955 roku 10.000 USD na potrzeby polskiego seminarium w Orchard Lake.

Pomoc

W okresie wojny i po wojnie Polki z Ameryki złożyły na cele Rady Polonii Amerykańskiej 100.000 USD w gotówce oraz 200.000 USD w darach. Związek starał się także poma-

Adela Łagodzińska w otoczeniu ks. bp. Wycisły i ks. kard. Władysława Rubinia

„Jak to miło wiedzieć, że są jeszcze Polacy w Ameryce i organizację polskie, które nie zapomniały o nas, którzy jesteśmy rozbitkami dzisiaj dobre Wasze serca”.

Związek wysyłał również paczki ludności polskiej w obozach w Niemczech, do szpitali wojskowych w Anglii. Na miejscu pomagał rodzinom

jęta na prywatnej audycji przez Prymasa Polski ks. kard. Stefana Wyszyńskiego. Polki z Ameryki zwiędziły m.in. Lublin, Wrocław. Największym przeżyciem był udział w uroczystościach zakończenia Roku Maryjnego, jakie odbyły się na Jasnej Górze 3 maja 1957 roku.

Składając relację z pielgrzymki na posiedzeniu Zarządu ZPwA, prezes

Wielka pani

Róża Nowotarska, dziennikarka znana z Radia Wolna Europa, zapamiętała delikatną urodę, energię i zamaszystość Adeli Łagodzińskiej. „Podziwiałam ją – pisała – za miłość do wszystkiego, co polskie. Za jej przywiązanie do tradycji i kultury, do języka, którego się sama nauczyła. Podziwiałam jej bezinteresowność, ofiarność, zdolności organizacyjne, umiejętność dawania sobie rady z niezwykłością. Adela Łagodzińska była tytanem pracy i wzorem odpowiedzialności.” Artykuł poświęcony osobie A. Łagodzińskiej zatytułowała „Wielka pani”.

Na sejmie w Hartford A. Łagodzińska została mianowana honorową prezeską Związku i jego dozwotnią delegatką.

Ostatnie lata życia spędziła w Nursing Home. Zmarła 20 marca 1990 roku w wieku 95 lat. W skromnym pożegnaniu zasłużonej prezeski uczestniczyły urzędniczki ZPwA na czele z prezeską H. Wójcik, honorową prezeską H. Zielińską. Zarząd Główny i prezeski w poszczególnych stanach ZPwA ustanowiły Fundusz Dziecka Polskiego jej imienia.

Miroslawa Patuszewska

101 ZI ZIMORÓW M PMAŚWISZ

III/5/12
obrot. dv
Biela (bobloko
z odmonetizacji
i portret
dv Biela)
Dyrektor
Aleksander
TUL (24NISKI)

Adresat:
FUNDACJA "POMORSKA ARMIA KRAJOWA", MEMORIAL GEN. M. WITTEK
TORUN
WIELKIE GARBARY 2

*****
GŁÓWNA BIBLIOTEKA LEKARSKA * P - 000289319-35000000 *
im. Stanisława Konopki * 52-1-782-01001 *
00-791 Warszawa ul. Chocimska 22 * NIP: 521-29-70-496 *
tel. (22) 849-72-84 *****
KONTO: BSK S.A. Warszawa Nr 10501041-2234860670
*****

dnia 05-08-2002

RACHUNEK Nr 2550/R/02

Zleceniodawca: MAKOWSKA IRENA
WARSZAWA ul. KOPERNIKA 26/67
Płatnik: FUNDACJA "POMORSKA ARMIA KRAJOWA", MEMORIAL GEN. M. WITTEK
TORUN ul. WIELKIE GARBARY 2

Zlecenie nr 22/R/2002

Wydruk na papier	szt.:	9 po	2,00
Wydruk na papier	szt.:	2 po	0,20
Foto dyfuz. wieloton. rastrow.	szt.:	8 po	9,40

RAZEM: 93,60

słownie: dziewięćdziesiąt trzy złote sześćdziesiąt groszy

Rodzaj płatności: gotówką
GBL zwolniona jest od podatku VAT

pieczęćka / podpis

Zapłacono gotówką

GŁÓWNA BIBLIOTEKA LEKARSKA
im. Stanisława Konopki
Warszawa ul. Chocimska 22

Anna Cibera
specjalista

del. 30 g. 84/05

Angela A. Kozmiska 8x105

feebe Inna Walenka
174 LWA 8X105
nr 44 (523) 1 XI 2005 52

11/5/13

10 NASZA POLSKA

historia

Misje majora „Kontryma”

Liliana Łuczycska

Na wniosek podkomendnych majora „Żmudzina”, skierowany do prezydenta m.st. Warszawy prof. Lecha Kaczyńskiego, Rada Miasta uchwała z 11 maja br. nadała skwerowi w obrębie ulic Zielnej i Świętokrzyskiej nazwę: skwer im. mjr. Bolesława Kontryma „Żmudzina”. 26 września odbyła się stosowna uroczystość, której organizatorami byli: zastępca prezydenta Warszawy Władysław Stasiak, komendant warszawskiej policji nadinspektor Ry-szard Siewierski oraz burmistrz Śródmieścia Mariusz Blaszczak. Przybyli także czlor. kowic Zarządu Głównego SZŁAK z prezesem Czesławem Cywińskim, rodzina Bohatera, żołnierze ze zgrupowania „Bartkiewicza” i in., poczty sztandarowe AK, harcerskie, policyj. – Kompania Reprezentacyjna Oddziału Prewencji Policji w Warszawie i policyjna orkiestra. Poswiecenia tablicy dokonali proboszcz parafii Wszystkich Świętych ks. infułat Królik kapelan policji ks. Józef Jachimczak.

Patriotyzm odziedziczył Bolesław Kontrym po swoich przodkach. Jego pradziad Kazimierz Kontrym był jednym z przywódców powstania na Litwie w latach 1830-1831; dziad walczył w Powstaniu Styczniowym w 1863 r. i trafił na Sybir. Ojciec Władysław Kontrym był zawodowym żołnierzem w armii carskiej.

Od początku dla Polski

Bolesław Kontrym już jako 11-letni chłopiec rozpoczął w 1909 r. naukę w Korpusie Kadetów w Kijowie, a ukończył w 1915 r. w Jarosławiu. Żołnierz w I wojnie światowej, w 1918 r. ochotnik w szeregach Wojska Polskiego. Niewola niemiecka,

linga. Wkrótce przyjechał do Anglii adiutant Konstantego Kontryma z listem gwarantującym bezpieczeństwo. Uwierzyli. Najpierw przyjechał do Polski syn, a po kilku miesiącach, 16 maja 1947 r. sam „Żmudzina”. Nie przypuszczał, że już 15 marca 1947 r. na polecenie płk. Dy-mitra Wozniesieńskiego, szefa Informacji Wojskowej, założono mu teczkę.

dę narodu polskiego od 1925 r. do sierpnia 1939 r. przez przyznanie się do rozbicia rewolucyjnego ruchu robotniczego, przez co zlikwidowane zostały komitety Komunistycznej Partii na wschodzie Polski, a od 1942 r. do sierpnia 1944 r. organizował specjalne oddziały na terenach wschodnich, które prowadziły walkę z ugrupowaniami lewicow-

Paryżu, a w połowie 1940 r. dowodził III batalionem I Samodzielnej Brygady Strzelców Podhalańskich (SBSP) w bitwie pod Narwikiem. Za udział w tej bitwie 2 razy odznaczono go Krzyżem Walecznych i francuskim Croix de Guerre. Wracą do Francji, walczy pod Coëtquidan, pracuje w polskim konsulacie, w październiku 1940 r. przedostaje się do W. Brytanii, gdzie otrzymuje przydział do I SBSP i jest dowódcą III kompanii.

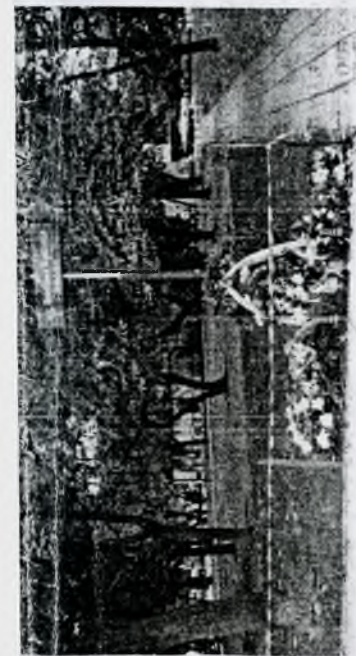
Z nieba do kraju

Kończy kurs cichociemnych i zostaje „zrzucony” w nocy z 1-2 września na placówkę „Rogi” k. Grojca. Obejmuje komendę nad odcinkiem „Wachlarza”, następnie dowodzi Kedywem okręgu Brześć. Otrzymu-

Major Kontrym - Cichociemny (fot. arch.)

dowodzi kedywem okręgu Brześć. Otrzymał przydział do Państwowego Korpusu Bezpieczeństwa, czyli podziemnej policji. Celem powołania PBK było przygotowanie kadr dla powojennej policji i zorganizowanie służby śledczej. W czasie okupacji koncentrowano się jednak na zwalczaniu szantażystów, konfidentów, agentów

Ten skwer uzyskał imię majora Kontryma (fot. aut.)
potem bolszewicka, wreszcie przymusowe wcielanie do Armii Czerwonej.

Pomyślnie przeszedł obowiązkowe postępowanie kwalifikacyjno-weryfikacyjne, otrzymal zatrudnienie jako urzędnik w Centralnym Urzędzie Fermentacyjnym, a także służbowe mieszkanie przy ul. Mazowieckiej 11, w którym mieszkał przez półtora roku, do podstepnego aresztowania 13 X 1948 r. Dla rodziny ślad po nim zaginął aż do 1951 r., kiedy z „Trybunu Ludu”, ze sprawozdania z procesu organizacji „Start” dowiedziała się, że jest świadkiem. Natomiast Konstanty Kontrym wkrótce po aresztowaniu „Zmudzina” otrzymał rozkaz wyjazdu do Moskwy. Po latach syn, Władysław, otrzymał wiadomość, że stryj zmarł w szpitalu przy skomplikowanym zabiegu chirurgicznym.

Przed „ludowym sądem”

W lutym 1952 r. Prokuratura Wojskowa sporządziła akt oskarżenia. Obrońcą z urzędu ustanowiono Mieczysława Maślankę (był na liście specjalnej adwokatów dopuszczonych do spraw politycznych), który zgłosił się do Kontryma w przeddzień (!) rozprawy.

Proces był tajny (tak zarządził prezes Sądu Wojewódzkiego Ilija Rubinow – zgodnie z wnioskiem prokuratora Beniamina Wajsblecha). Wyrok: kara śmierci. Uzasadnienie: *działal na szkod-*

W szeregach Polski Walczącej

W czasie Powstania Warszawskiego bierze udział w szturmie na PAST-ę, jest ciężko ranny. Dowodzi 4. kompanią zgrupowania „Bartkiewicza”, kieruje obroną odcinka taktycznego zamkniętego ulicami: Królewska – plac Małachowski – Kredytowa.

Za Powstanie zostaje odznaczony Virtuti Militari kl. V (15 IX) i Krzyżem Wa-

– Jestem bardzo wzruszona, a zarazem szczęśliwa, że spełniło się moje marzenie. Mamy skwer imienia Kontryma i to w pobliżu PAST-y, którą stworzył w czwartym dniu Powstania. Gdyby nie determinacja prezydenta Warszawy i generała policji, nigdy by do tego nie doszło. Powiem w prostych żołnierskich słowach: „Dziękuję wam!” – mówiła Irena Makowska, podkomendna mjr. Kontryma, którą kolejni mówcy wskazywali jako *spiritus movens* całego przedsięwzięcia.

lecznych (27 VIII). Po kapitulacji „zaliczył” pięć obozów jenieckich. Z ostatniego uciekł i w kwietniu 1945 r. trafił do I Dywizji Pancerniej gen. Maczka.

Matnia

Na początku 1946 r. od rodziny w kraju dotarła do Kontrymów wiadomość o odnalezieniu się brata Konstantego, który w randze generała był w armii Ber-

W Niepodległej

Odział II Sztabu Generalnego w Warszawie zweryfikował Kontrymowi stopień porucznika i skierował do służby w Straży Granicznej. Od 1924 r. pracuje w Policji Politycznej. Jest związany z policją na Kresach Wschodnich aż do wybuchu II wojny światowej. W tym okresie odbywa wiele szkoleń dotyczących zwalczania ru-

chów komunistycznych związanych z wiadomością na wschodnich rubieżach Rzeczypospolitej. Awansuje do stopnia komisarza.

Wichry wojny

We wrześniu 1939 r. z garnizonem wileńskim WP przekroczył granice Litwy, został internowany pod Kownem, w październiku uciekł, w grudniu był już w

wymi i partyzantką radziecką; od 1943 r. organizował służby śledcze w Państwowym Korpusie Bezpieczeństwa w celu zabamowania ruchu narodowowyzwoleńczego i wyniszczenia organizacji lewicowych, zorganizował w Warszawie nową organizację do czynnej walki z lewicą (...).

Wyrok ogłoszono 26 VI 1952 r. Sąd Najwyższy w składzie: Gustaw Auscaler, Aleksander Bachrach i Mieczysław Dobromęski wyrok zatwierdził 9 X 1952 r. Protokół wykonania wyroku podaje, że Kontrym zakończył życie 2 stycznia 1953 r. Został powieszony.

Sprawa Bolesława Kontryma została rozpoznana ponownie przez niezawisły Sąd Wojewódzki m.st. Warszawy, który 3 XII 1957 r. uniewinnił „Zmudzina” od wszystkich zarzutów.

Bolesław Kontrym przez 20 lat żył tylko jednym: chronić Polskę przed agentami sowieckimi i nawałą hitlerowską. Do dziś nie wiadomo, gdzie został pochowany. Podkomendni zapamiętali go jako człowieka *bohaterskiego, o wielkiej odwadze osobistej, wymagającego, ale troskliwego; chciał mieć żołnierzy nie tylko walczących, ale w godzinie próby zawsze prawnych*. Dzięki tym podkomendnym 8 miejsc upamiętnia jego czynny tablicami. Dziewiątym jest właśnie skwer jego imienia. □

IV. KORESPONDENCJA

- XII. 1998 - list - życzenia Jreny Makowskiej do E. 2. Rkp. oryg. k. 1, s. 1
- I. II. 1999 - list K. Mincer. do J. Makowskiej. Msp. kopia, k. 1, s. 2.
- 26.05.99 (data wpływu) - list J. Makowskiej do Fund. Msp. oryg. k. 1, s. 3-4
- 10.06.99 - list E. 2. do J. Makowskiej. Rkp. ksero, k. 1, s. 5-6.
- Rok 1999 - list E. 2. do J. Makowskiej. Rkp. ksero, k. 1, s. 7.
- 29.12.1999 (data wpl.) list J. Makowskiej do Fund. Rkp. oryg. k. 1, s. 8.
- 9.02.2000 - list K. Minczykowskiej do J. Makowskiej Msp. kopia, k. 1, s. 9
- 11. IV. 2001 - list D. Kr. do J. Makowskiej. Rkp. ksero, k. 1, s. 10.
- 24. VII. 2001 - list D. Kr. do J. Makowskiej. Msp. ksero, k. 1, s. 11-12.
- 19. X. 01 - list J. Makowskiej do Fund. Rkp. oryg. k. 1, s. 13.
- 23. X. 01 - list D. Kr. do J. Makowskiej. Rkp. ksero, k. 1, s. 14.
- 14.01.2002 - list J. Makowskiej do K. Minczykowskiej, Rkp. oryg. k. 1, s. 15.
- 24.01.2002 - list K. Mincer. do J. Makowskiej. Rkp. ksero, k. 1, s. 16.
- 29. I. 02 - list J. Makowskiej do K. Mincer. Rkp. oryg. k. 1, s. 17.
- II. 2002 - list K. Mincer. do J. Makowskiej. Rkp. ksero, k. 1, s. 18-19
- 16. luty 2002 - list J. Makowskiej do Fund. Msp/rkp. oryg. k. 2, s. 20-21.
- 18.02.2002 - list K. Mincer. do Jreny Makowskiej. Rkp/msp. ksero, k. 1 s. 22-23.
- 6. maja 2002 - list J. Mak. do K. Mincer. Msp. oryg. k. 1, s. 24.
- 23. V. 2002 - list E. 2. (brednopolis?) do J. Makowskiej. Msp/rkp. ksero, k. 1, s. 25.
- 7. VI. 2002 - list D. Kr. do J. Makowskiej, msp. ksero, k. 1, s. 26.
- 26. uofuca 2002 - Pismo J. Makowskiej do Fund. + załącznik Msp/rkp., oryg./ksero. k. 2, s. 26-27.
- 6. lipca 2002 - Pismo J. M. do Fundacji z załącznikami Msp/rkp. oryg. k. 9, s. 28-36
- 2. VIII. 2002 - list D. Kr. do J. Makowskiej z załączn. Msp. ksero, k. 2, s. 37-39.
- 5. VIII. 2002 - list D. Kr. do J. Mak. Rkp. ksero, k. 1, s. 40.
- 9. X. 02 - Pismo J. Makowskiej do Fund. Msp/rkp. k. 3, s. 41-43.
- 11. X. 2002 - list D. Kr. do J. M. Rkp. ksero, k. 1, s. 44.
- 18.10.2002 - list A. Jętkiewicz do J. M. Msp. kopia, k. 1, s. 45.
- 22. paźd. 2002 - list J. M. do Fund. Msp/ksero i oryg. k. 2, s. 46-47.

- 24. października 2002 - list J.M. do Fund. Msp/rkp. oryg. K.1, s. 48
- 31. października 2002 - list J.M. do Fund. Msp. oryg. + ksero. K.2, s. 49-50.
- 29.11.2002 - list A. Jurkiewicza do J.M. Msp. Kopia, K.1, s. 51.
- 29.11.2002 - list A. Jurkiewicza do Janyiny Deubel-Kowalewskiej - Msp. Kopia (Legn) - K.2, s. 52-55.
- 1. grudnia 2002 - list J.M. do Fund. Msp/rkp. oryg. K.1, s. 56.
- 31.12.2002 (d. wpr.) list p.odr. J. Makowskiej do Fund. Rkp. oryg. K.1, s. 57
- 7.02.2003 - list A. Jurkiewicza do J.M. 2 załączan. Msp. Kopia, K.1, s. 58-61.
- 25.02.2003 - list J.M. do Fund. Msp. oryg. K.1, s. 62.
- 28.02.03 - list J.M. do D. Kr. Rkp. oryg. K.1, s. 63.
- 10.03.03 - list J.M. do Fund. Msp/rkp. oryg. K.1, s. 64.
- 19.03.2003 - list A. Jurkiewicza do J. Makowskiej. Msp. Kopia, K.1, s. 65.
- Wielka noc 2003 - P.odr. od J. Makowskiej. Rkp. oryg. K.1, s. 66.
- 2. czerwca 2003 - list J.M. do Fund. Msp. oryg. K.1, s. 67.
- 13-14. listopad 2003 - Dwa pisma J.M. do Fund. Msp. ksero i oryg. K.2, s. 68-69.
- 22. kwietnia 2004 - list J.M. do Fund. Msp/rkp. oryg. K.1, s. 70
- 7-8. IV. 2004 - Dwa listy E.2. do J.M. Rkp. ksero, K.2, s. 71-72.
- 30. kwietnia 2004 - list J.M. do Fund. Msp. ksero, K.1, s. 73-74.
- 13. V. 2004 - list D. Kr. do J. Makowskiej. Msp/rkp. Kopia, K.1, s. 75.
- 16. VII. 2004 - list D. Kr. do J.M. Rkp. ksero, K.1, s. 76.
- 25. sierpnia 2004 - list J.M. do Fund. Msp. oryg. K.1, s. 77-78.
- 30. IX. 2004 - list D. Kr. do J. Makowskiej, Rkp. ksero, K.1, s. 79.
- 22. II. 2005 - list E.2. do J.M. Msp/rkp. ksero, K.1, s. 80.
- 3. VIII. 2005 - list E.2. do J.M. Rkp. ksero, K.1, s. 81.
- 5. IX. 2005 - list D. Kr. do J.M. Msp. Kopia, K.1, s. 82
- XII. 2005 - list E.2. do J.M. Rkp. ksero, K.1, s. 83.
- 1. I. 2006 - list D. Kr. 2 dopis. E.2. do J.M. Rkp. ksero, K.1, s. 84.
- 22. II. 2006 - list D. Kr. do J.M. Msp. Kopia, K.1, s. 85.
- 25. IV. 2006 - list D. Kr. do J.M. Rkp. ksero, K.1, s. 86.
- 8. VI. 2006 - list E.2. do J.M. Msp. Kopia, K.1, s. 87.
- 24. VII. 2006 - list D. Kr. do J.M. Msp. Kopia 2 popr. E.2. K.1, s. 88
- 13. IX. 2006 - list D. Kr. do J.M. Rkp. Kopia, K.1, s. 89.
- 11. X. 2006 - list D. Kr. do J.M. 2 dopis. E.2. Rkp. ksero, K.1, s. 90.
- 23. XI. 2006 - list D. Kr. do J.M. Msp. Kopia, K.1, s. 91.
- 22. I. 2007 - list D. Kr. do J.M. Msp. Kopia, K.1, s. 92.
- 27. IX. 2007 - list E.2. i D. Kr. do J.M. Rkp. ksero, K.2, s. 93-94.
- 17. X. 2007 - list D. Kr. do J.M. 2 załączan. Rkp/msp. K.2, s. 95-97.
- 24. X. 2007 - list E.2. do J.M. Msp/rkp, K.1, s. 98-99.
- 25. X. 2007 - list D. Kr. do J.M. Rkp. ksero, K.1, s. 100.
- 31. X. 2007. list E.2. do J.M. Msp. ksero, K.1, s. 101.
- 25. III. 2008 list E.2. i D. Kr. do J.M. Rkp. Msp. Kopia, K.2, s. 102-103.
- 21. X. 2008 list D. Kr. do J. Makowskiej. Rkp. ksero, K.1, s. 104.

Moc serdeczności

na uroczystość

Bożego Narodzenia

i na nadchodzący

Nowy Rok

Szanowny Pan Profesor!

Przez przycisk ode mnie i
mojego koleżankę z Platonu
Wrocławskiego spławi Teresy Szmida
Ialicy z Tyńskowic (Szefko) i
w czasie powstania Warszawskiego
pod komendą mjr. Emundsona
bardzo serdecznie życzenia dobrego
i zdrowia swym Narodzina
Paniom Szczęści Boże w radosny i
pełen miłości i miłości.

Irena Makowska
ul. Kępmuka 28 m 67
00-336 Warszawa
Poland

Merry Christmas
and a happy New Year!

Frohe Weihnachten
und ein gutes Neues Jahr!

Joyeux Noël et Bonne Année!

MEMORIAŁ

Generał Marii Wittek

IV/2

Toruń 1.II.1999 r.

L.dz.: 251|WSK|99

kopia

Pani Irena Makowska
ul. Kopernika 28 m 67
00-336 Warszawa

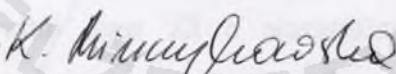
Szanowna Pani !

W imieniu p.prof. Elżbiety Zawackiej bardzo dziękujemy wszystkim Paniom z Plutonu Wartowniczego za tak miłe życzenia świąteczne i noworoczne.

W grudniu ur. otrzymaliśmy też list od p. Zofii Cydzik, od której spodziewamy się relacji o jej służbie wojennej. Liczymy również, że i Pani zechce przysłać swoją relację, napisaną według załączonego schematu, do naszego Archiwum.

Załączamy Komunikaty Memoriału Generał Marii Wittek oraz Informację o IX Sesji, na którą serdecznie zapraszamy.

Z wyrazami szacunku

Katarzyna Minczykowska

Dokumentalistka Archiwum WSK

przy Fundacji „Archiwum Pomorskie AK”

zał.:

- 1/ Schemat relacji
- 2/ Komunikaty Memoriału Generał Marii Wittek (nr 1, 5-6)
- 3/ Informacja o IX Sesji

Irena Makowska
ul. Kopernika nr 28 m 67
00-336 Warszawa

IV | 3
odpowiedź wydana 10.06.99
Kierownik w Kurierze Real

Wpłynęło dnia 26.05
Ldz. 1982/624/PP D.W.

Fundacja Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
w Toruniu.

Uprzejmie proszę o umożliwienie mi uczestniczenia w IX sesji naukowej Fundacji w dniach 6 i 7 listopada rb. Przepraszam za spóźnione zgłoszenie. Dopiero obecnie mam pewność, że będę mogła brać udział w tych obradach. Będę mieszkać u mojej przyjaciółki w Toruniu. Z pewnym zażenowaniem, ale na prośbę moich Przyjaciół AK-owców z Gór Świętokrzyskich pozwałam sobie na wysunięcie propozycji porozmawiania na tej sesji o sprawie "Marcysi". To bardzo smutna i skomplikowana sprawa, ale Jej zasługi dla Polski są tak oczywiste ... Ja osobiście nie mogłabym Referentowi nic pomóc, bo mam minimalne wiadomości, ale i mój stosunek uczuciowy do Jej dramatu na końcu życia nie pozwalałby na zabranie głosu. To mogłaby podjąć Osoba posiadająca przede wszystkim niekwestjonowany autorytet, wiedzę i takt w przedstawieniu tak trudnej sprawy w sposób godny dla pamięci "Marcysi". Jeszcze raz przepraszam za śmiałość w przedstawieniu tej sprawy.

- ✓ W 1996 roku złożyłam opracowanie dotyczące Plutonu Wartowniczego - dowódca "Teresa Strzała" - Alicja z Tyszkiewiczów Szebeko. Opracowanie to zostało poprawione i uzupełnione i pragnęłabym stary egzemplarz wcofać i złożyć nowy. Jeśli będę mogła uczestniczyć w sesji w listopadzie przywiozę nowy i będę mogła nabyć nowe wydawnictwa Fundacji.

*Wniosek
do Komisji*

*Proszę mi
pobrać
to oprac.
Wam*

10/4

Bedę wdzięczna za odpowiedź.

Łączę wvrazy szacunku.

J. Malouky

Załączam: znaczki pocztowe.

IV/5

Kopia
Norma 10 06 9

Elżbieta Zawacka
87-100 Toruń, ul. Gagarina 136 m 26
Tel. 517-344

Dot. 128P/Red/19

Pani Yrena Makowska
ul. Kopernika 28 m 67
00-336 Warszawa

Szanowne Drogie Pani,

Dziękuję za list z 26.05 br.

Wyplany Pan zapowiadane ze Sese
Jmmdaj, ale to może po depnie w parady

Wpamne an Pam o pornicie ze Sesp
i sprawy Marcyja - moglo to nastapic na
niepamomomaj ktopedowaj VIII Sesp Jam -
daj, ktore musi za tem at drugi, Zagrody,

1 kapt a polycrone ze zpadem kicowon, ale
pamit me zstowit tubaje kapt plicia

Przygotowywany wydzianu tam, Jedzenie -
kubety" i tam zupelnie my Sychetka "Mar.
cypa", ktora w Archiwum Zagrody w
Pamomnie kapt kapt kapt. (Bla
dno i Pam4 pamit o nedej pamomnie
Pam o kapt z kapt).

Serż. IX nie bardzo obierne tematykę o drugim stopniu ogólności, partii wojskowej nie miej zapadł miś w głowę, nieważ kobit nie wystrzeż frontach II wojny światowej (mi tyłko PK). Ale może Pam zsto. nie chce wystrzeż mi - i ono z głądem in zapewu z braku czasu i materialistal puryjnych. Ktoś wydzany.

gdzie umi ostrzyci, sprawa Karcyski, z ktore tak blisko umiote pzewodaly smy, jest mi tyłko sumitne ale w przydra - matyczne. Proty do umi podyci me Serji - dobre?

Zajeram Pam, informacji o IX Serji. rwar informacja o meryle wydamotwał a może Pam podjejni z namu, z kemo- niatun Genirot Kwarititel i Gweli - umi, Zepredy blizszy wpaotwraz, me ktory nam bardzo zalezy. Jereli tak. prosi nas o tym zawiadomic i wyslyny adwrotuni odpowiedni informacje

Bardzo niedużo poddawam
Esterze Zawackej

adnowa ostrzeż
25 m 1912. do jarał 001-13
448-112. 10T

PP 30 04
PP 30 04
PP 30 04

WZROSTAJĄCY SIĘ WZROSTAJĄCY
1939
1939

IV/7

L. dr. 3422 / 17 Su 199

Fundacja Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
VI Sesja Naukowa - Zjazd Kombatantek, Toruń 16-17. XI 1999
"Polki w wojnie 1939-1945"

Elzbieta Zawacka
87-100 Toruń, ul. Gagarina 136-1126
Tel 6517-344

Droże Pani Irene,
Przesyłam Pani bardzo
wzdechnięcie zyczenia Mi-
łymi Świętami.
Spółka mi się Pani bliskim-
niezmiernie w Pani zaangażowaniu
i inicjatywy - cieszę się z Pani
współpracy z Mennicą,
tak bardzo potrzebnej
Stowarzyszeniu Zawackie

Szanowna Pani

Irene Makowska

ul. Ropertka 28 m 67

Mistrz polityki grudzieńskiego ok. 1390
Pokłon Trzech Króli
fragment polityki
Muzeum Narodowe w Warszawie
fot. St. Jablonska

IV/8
Przy wigilijnym stole
Łamiąc opłatek święty
Pomnijcie, że dzień ten radosny
W miłości był poczęty

Jan Kasprawicz

B.IV. 1999.

Wp./n. 3587 / 456
Lp. 29.12 KM

Wszystkim Paniom
miele klask od Bożej Dziecinny żyję przy
stole wigilijnym oraz z okazji narodzin
nowej "ony" 2000 roku - w imieniu, radości,
zdrowia, spełnienia marzeń w życiu osobistym
i miłości w osiągnięciu zamierzeń
z wyrazami podziękowań za pracę
dla naszej Ojczyzny Gene Malcowski

Toruń, dnia ..... 02. 2000 r.

Pani Irena Makowska
ul. Kopernika 28/67
00-336 Warszawa

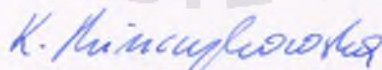
kopia

1.dz.0327/WSK/2000

Szanowna, Droga Pani,

Biorąc pod uwagę Pani czynną współpracę z naszą Fundacją zwracam się do Pani z uprzejmą prośbą, aby zechciała Pani napisać relację ze swojej służby wojennej. Widząc Pani zaangażowanie w sprawy Memoriału wiem, że nie muszę Pani mówić, jak jest to dla nas ważne, aby relacja Pani znalazła miejsce w teczce osobowej w naszym archiwum. Zresztą teczkę już założyłam (nr inw. 1806/WSK), jest w niej jednak na razie tylko korespondencja. Wiem, że trudno Pani znaleźć choć chwilę wolnego czasu, ale czuję się trochę „jak szewc bez butów” prosząc o relację kobiety nie należące do memoriału, podczas gdy jego członkinie – kombatantki, tych relacji nie złożyły. Dlatego proszę wybaczyć mi mój upór, ale naprawdę zależy mi, aby Pani relacja była w naszych zbiorach.

Z poważaniem i prośbą o odpowiedź

Katarzyna Minczykowska
Dokumentalistka Archiwum WSK
przy Fundacji „Archiwum Pomorskie AK”

zał.:

1/ Schemat relacji WSK

IV/10

Wesołych Świąt Wielkanocnych

11 IV 2001

L.dz. 840 WSK 2001 r

Pani Irene Makowska

Szanowna Pani,

Z okazji zbliżających się Świąt Wielkanocnych
przeniosmy Pani nasze serdeczne życzenia przede wszystkim
dużo zdrowia i wytrwałości w pracy. Załączamy
najnowszy Biuletyn i Komunikat nr 11, a także
„Stróżkę Polek...” z 4., które należy się Pani jako
współautorce referatu. Dziękujemy Pani bardzo
za tak cenne i wyjątkowe materiały do naszej
Pracowni przez Panią materiały są niezwykle
cenne i właśnie jesteśmy w trakcie ich spracowy-
wania i zakładowe teczki. Pani Profesor zapo-
życza nam z tymi materiałami prosząc aby
podziękować Pani za trud włożony w ich sporządze-
nie i przesłać do nas. Prace Pani jest dla
nas nieocenione i mamy nadzieję, że nadal
będzie Pani nam pomagać w odwołaniu pamięci
o Kobietach-żołnierzach i wojny światowej. Załączam
podziękowanie od wyznających pracowników

Z wyrazami szacunku

Barbara Kromp
Dokumentalistka Archiwum WSK

IV / 11

Toruń 24 VII 2001 r.

MEMORIAŁ
General Marii Wittek

Pani Irena Makowska
ul. Kopernika 28/67
00-336 Warszawa

l.dz.2687 WSK 2001

Szanowna Droga Pani,

Dziękuję za przekazanie do Archiwum kolejnej partii materiałów. Dopiero niedawno skończyłam je opracowywać. Załączam listę. Osoby, których adresy były podane zostały zawiadomione o założeniu teczki. W sprawie książki „Sylwetki Członków Koła KG AK SZŻ AK” informuję, że posiadamy ją w swojej bibliotece - przekazała w darze p. Halina Koziółowa. Załączam serdeczne pozdrowienia i czekam na następne materiały.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp
Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

odp. me
l.dz.
2391 WSK 01.

MEMORIAŁ

General Marii Wittek

Lista przekazanych materiałów:

- Chętnikowa Jadwiga - T: 2719/WSK
- Chętnikowa Zofia z Klukowskich - T: 2718/WSK
- Cichoszevska Wanda - T: 2756/WSK
- Dalczyńska Janina - T: 661/WSK
- Dziekońska Jadwiga - T: 2200/WSK
- Orlikowska Celestyna - T: 2618/WSK
- Płoska Janina - T: 279/WSK
- Stokowska Wiktoria - karta informacyjna
- Wisłocka Maria Józefa - T: 377/WSK

Lista materiałów ze ŚZZ AK Środowisko Batalionu „Kiliński”

- Bartnicka Janina - T: 2747/WSK
- Bielewicz Krystyna z d. Paprocka - T: 2749/WSK
- Fręchowicz Władysława z d. Bartniczek - T: 2745/WSK
- Gradowska Gabriela z d. Myster - T: 2750/WSK
- Hatt Maria z d. Raczkiewicz - T: 2751/WSK
- Kostawska Alicja z d. Madziar - T: 2748/WSK
- Kwiatkowska Halina - T: 2746/WSK
- Ledwoń Zofia z d. Krawiecka - T: 2747/WSK
- Ruszkowska Lucyna z d. Wojtaś - T: 2753/WSK
- Tuszyńska-Tuszyn Alicja z d. Wojciechowska - T: 2752/WSK
- Zapałowska Barbara z d. Szczepanik - T: 2754/WSK
- Zatorska Halina z d. Zych - T: 2755/WSK

Wpłynęło dnia 23.10.1941 Wroc, 19.8.01. 13
Ldz. 3475 WSK 2001

Podzietkowno
Wszystkie sprawy zinstruowane
Występy
Zaproszenie
na X sesję
P.S. Zapewne ten jest teczka sp. Adeli Zagodzińskiej.
GABINET NAPRAWY DZIEŁ SZTUKI PRZEDMIOTÓW
ARTYSTYCZNYCH - GRAFICAN I EPIGRAM
Amfora XVIII-XIX w. - bakelit z Sev. Patulione r. 17
17 części zostały całkowicie odnowione
for. M. Dziecy

Drogi Panie!

Bardzo proszę o dotarczenie
miejscowego Ksero garety
"Opowieści" z Nowego Sącza.

Jest już założona
teczka sp. Wandy Cichoszewskiej
(miejscowo już więcej materiałów)
- niech będzie jedną teczkę.

Jeżeli wiele serdeczności
dla Wszystkich Pań
Kenc Malonaj

85-1713/1
5.000 egz.
11.3/887/80
Z. 407 E 71
Centra 1,8.50
+
na 0,2

FUNDACJA
 Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
 ul. Wielkie Garbary 2, 87-100 Toruń
 fax: (0-56) 63-22-186
 Konto: WBK II Oddział w Toruniu
 10901506-4675-128-00-0

odp. na
 L.dz. 3475 WSK 01

IV/14

MEMORIAL GENERAL
 MARII WITTEK

POW
 PWK

WSK-
 -AK

Sz.P.

Jurek

Mekowska

ul. Kopernika 28 m 64

00-336

Warszawa

Jud. 3533/WSK 001

Szanowna Pani,
 23 X 01

Dziękuję za przekazane materiały. Wszelkie autokontrole i wyczerpujące wyjaśnienia zostały dołączone do tej tektury o nr imp. 2456/01K. Pani Adebę Kogodzińską nie posiada tektury, na moją prośbę leżącą w moim biurze. Zaręczam serdecznie po odwołaniu od wszystkich przeciwników. Oczekujemy Pani na XI sesji.

2 wyrażeni szczerunku
 Donata Kromp

Toruń

IV / 15
T. 2002 r.

WM
Wpłynęło dnia 14.01.
Licz. 0052 1596 1002
P.O.

Miła Pani Kasiu!

Z Nowym Rokiem - z Nowym
Szczęściem dla Waszpfleisch Pani!!!

Pomysłom - wydaje mi się - interesujący
artykuł o "Ince" - jeśli nawet jest już
zatoriona teka - to uzupełnienie jest
celowe.

Zatęcam także nekrolog - nie wiem czy są
materiały z "Mitosa" - jeśli nie ma prozę
o wiadomości - spróbujś skontaktować się i
możę uzupełnimy coś.

Dziękuję za życzenia Świąteczne, Noworoczne
i Komunistat.

Łgare serdeczności dla Wszystkich

Sen Mac

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. Wielkie Garbary 2, 87-100 Toruń
fax/☎ (0-56) 65-22-186
Konto: WBK II Oddział w Toruniu
10901506-4675-128-00-0

1.dz.202 WSK 2002

MEMORIAL GENERAL
MARII WITTEK

POW
PWK

WSK-
-AK

32. P.

Irena

Makowska

□□-□□□□

Ps. 2. Dotyczy mi ten tekst
p. Brendy. Może Panię
zainteresuje?

Toruń, dnia 24.01.2002 r.

Szanowna Pani Ireno,

Zgodnie z Pani prośbą przesyłam referat p. Marszałka oraz „związan” naszej tegorocznej sesji. W zatęczeniu też lista osób, do których dotychczas wysłaliśmy informacje o niej. Jesteśmy jednak w trakcie wysyłania tych listów, dzisiaj np. przygotowujemy wysyłkę do oddziałów SZZAK, a w przyszłym tygodniu dalszą wysyłkę do osób prywatnych. Skoro jednak może Pani nam pomóc w tym przedsięwzięciu, chętnie z tej pomocy skorzystamy prosząc aby zechciała Pani zająć się Warszawą, unikniemy wówczas powtórzeń.

Oczywiście ta informacja o sesji jest kierowana tylko do ewentualnych prelegentów, zaproszenia jak zwykle. będziemy wysyłać na miesiąc przed konferencją do znacznie szerszego grona osób.

Na wszelki wypadek podaje też mój tel. prywatny:

056/678 17 55

Z wyrazami szacunku

i pozdrowieniami od całej toruńskiej Ekipy

Kasia Minicykowska

Ps. Preproszamy o wzięcie
firmówki, ale widać się wzięcie
się skończyło.

odp. telefoniczne 511 02. 29.5.02
Miła Pani Kasio, D.K.

Przepraszam za przesytę i kartkę
W najbliższym tygodniu pojawi
się przystawienie pism.

Barbora proszę o możliwość
szybszą odpowiedź czy w art. 10
są teatry 2 dobre miejsca mi Pan,
które zamieszkały w Londynie [WSK]

- 1) Anieta Kuksza
- 2) Zofia z Kukszów
Zmigrodzka.

Jeli mi ma zwrócić się do Londynu
o materyjny. Zależy mi bardzo
na załatwieniu tej sprawy.

Łączę serdeczne pozdrowienia
do całej EKIPY.
Sama mała

Wojciech Kosak (1856-1942)
fragment pamiątki... "Dziennik"
Muzeum Okręgowym w Lublinie
ul. Jędrz. Mielnicki - KAW

1824 106 cm
Karta
Prot. 20
CZA
prot.
kart.

557 R
11 000 432
Zł. 931/78
Zł. 1018
Zł. 161 Z. 70

IV/18

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. Wielkie Garbary 2, 87-100 Toruń
fax/☎ (0-56) 65-22-186
Konto: WBK II Oddział w Toruniu
10901506-4675-128-00-0

1.dz.323 WSK

MEMORIAL GENERAL
MARII WITTEK

POW
PWK

WSK-
-AK

30. P.

Grzegorz Kalkowski

□ □ - □ □ □ □

II 2002

Szanowna Pani Ireno,

Dziękując, w imieniu wszystkich naszych Pań i Pana, za ciepłe słowa pozdrowienia przesyłam na wszelki wypadek kolejną partię informacji o naszej tegorocznej sesji z uściśleniem miesięcznym jej terminu. Oprócz Pani podanych wcześniej nazwisk, wystaliśmy ten list też do Pani Adeli Żurawskiej. Mimo, że jest to Warszawa. Pismo to było kierowane do całego Jej zespołu. Gdyby mogła Pani nas powiadomić komu już Pani przekazała omawiane tu pismo, byłibyśmy zobowiązani.

Z poważaniem i pozdrowieniami, jak zwykle od całej „Zalogi”

Koviz R.

Warszawa, dnia 16 luty 2002r.

IV/20

Wpłynęło dnia 20.02.
Licz. 600 456 000

Miłe Panie ,

Podaję wysłane zawiadomienia wg numerów z wykazu "zał.nr 2 do komunikatu nr 8" /taki mam ostatni wykaz członków - podaję nrnr dla ułatwienia sobie i Paniom - na tyle starczyło mi nadesłanych zawiadomień: nr 9,11,12,14,23,35,43,49,52,57,64,67,86,91,93,121, 135, 172, 19,.

Oraz do 2 Pań, których nie ma na liście, ale to moje Przyjaciółki, które nadsyłają poważne ilości materiałów i mam nadzieję, że przyjadą i wreszcie podpiszą deklaracje - a może już wysłały.

To pani Wiesława Maszczkowska - zam.05-540 Zalesie Górne, ul. Bukowa nr 5 i pani Ewa Krasnowolska, ul. IV Poprzeczna nr 10 - 04-611 Warszawa Anin.

Dalsze komunikaty w sprawie sesji uprzejmie proszę także wysłać do obu Pań.

Łagre mnostwo serdecznych podziwien
dla całej naszej "Latogi".

Gene Mahewy

IV/21

Upewnienie proszę napisać
na zatgoczonych wybarach

„Złożone w Archiwum Memoriat
WSK FITPIK”

Gen. Marii Witteb dnia . . . . .

i przesłanie do mnie kserokopii:

Poniżej kserokopii Paniom
odlior metariatów, przesłać Im

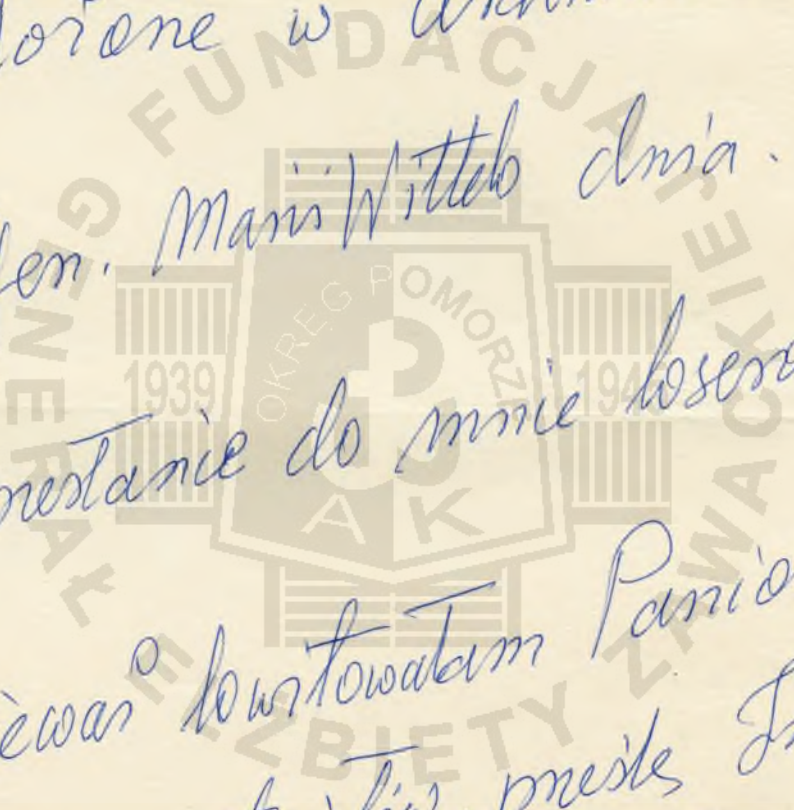
Kserokopie na dowód, że

wykonatam przypreczenie, że

znajdzie się w Toruniu.

Łączę z tymi kserokopiami
serdecznych pozdrowień
Pani Malbork

Z gębom k. Serdecznych
alcenter i przepinien Pan Pross i
mym podry kwin. 22
dla p. zony Malbork

FUNDACJA

Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. Wielkie Garbary 2, 87-100 Toruń
fax/☎ (0-56) 65-22-186
Konto: WBK II Oddział w Toruniu
10901506-4675-128-00-0
1.dz.570 WSK

MEMORIAL GENERAL
MARII WITTEK

POW
PWK

WSK-
-AK

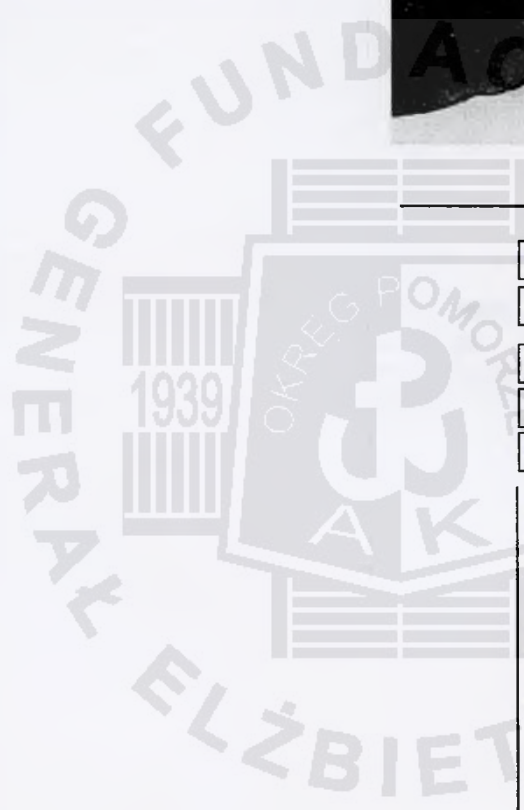
IV/22

32. P.

Yves Kolonoska

ul. WOP = Cynk 28/64

00-335 MNR SUTUT

10/23

Toruń, dnia 18.02.2002 r.

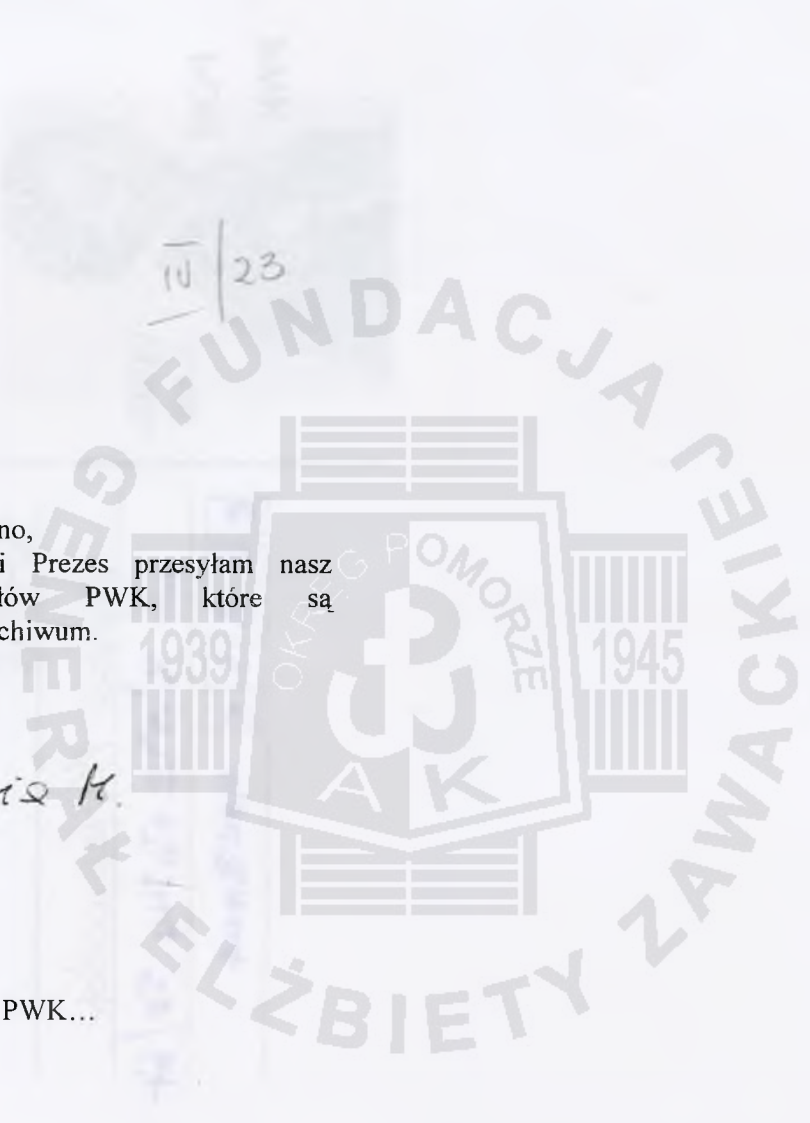
Szanowna, Droga Pani Ireno,
Zgodnie z prośbą Pani Prezes przesyłam nasz „roboczy” spis materiałów PWK, które są przechowywane w naszym archiwum.

Z pozdrowieniami

Kosic H.

zał.:

1/ Wykaz materiałów dot. PWK...

Warszawa, dnia 6 maja 2002r.

14/24

wpłynęło dnia 9.05.
L.dz. 2339 ASK 1002

Miła Pani Kasiu,

Przesyłam Pani artykuł z Naszej Polski - dotyczy wprawdzie mężczyzny, ale jest tam wzmianka o niezwykle dzielnej dziewczyni - zakreśliłam ten fragment na czerwono.

Jeśli nie ma o Niej żadnych materiałów - to myślę, że warto założyć teczkę - może nadejdą dalsze.

Czy w naszej bibliotece są następujące książki: - wydane niedawno o harcerkach:

- Druhna Oleńka - opracowanie Broniewskich wydana w 2000 roku,
  - Ania Łączniczka o Bronisławie Zaborowskiej,
  - Druhna Zofia - wspomnienia o Zofii Florczak.
- Jeśli nie ma prześlę.

Kntrowersyjna, ale ciekawa książka opracowana przez Pietrzykową "Region Tarnowski w okresie okupacji hitlerowskiej" Polityka okupanta i ruch oporu.

Nie mam tej książki, ale może będę miała - nie wiem tylko czy warto zabiegać. Zgłosi się z referatem na ten temat pani Małgorzata Koszarek z Archiwum A.K. w Krakowie - bardzo ciekawie i rzetelnie opracowała - to będzie fragment a naszej streszczenie pracy magisterskiej /200 stron/.

Łączę pozrowienia dla całego Zespołu

Smalusz

P.S. Wkrótce prześlę trochę materiałów od pani Ewy Krasnowolskiej - trzeba tylko zrobić ksero.

JK

listy
mekowska.doc

14/25

kopie u EZ

Toruń 23 V 2002 r.

1.dz.2426 EZ 2002

Ireno Droga,

- Przesyłam scenariusz Wystawy, wskazuje on jednocześnie na jakość szukanych eksponatów dla naszego Muzeum. Myślę, że porozumiesz się z dr Krawczakiem. Dorota pewnie do niego napisze.

- Dzięki za uczestniczenie w spotkaniu CC. Byłabym rada, gdybyś została z płk. Bałukiem w kontakcie (on się nam naraził w związku ze sprawą „Weterana”). Rozmawiałam z nim o ewentualnym wydaniu Albumu fotografii WSK.

- Czy mogłabyś przesłać swój projekt ulotki Memoriału o tworzeniu Muzeum WSP?

- Opracowaliśmy projekt legalizacji Muzeum WSP przy Fundacji o rozszerzonej nazwie Fundacja „Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej i Wojskowej Służby Polek”.

Secretny na podstawie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

- Załączam list p. Kocota do Izy w sprawie eksponatów dotyczących juzistek. Jeżeli nim mocno potrząsnąć (Iza go dobrze zna) może wydobędzie obok mundurów juzistek ich zdjęcia, zdjęć z Zegrza a przede wszystkim aparat Juza-Hughesa (tak zdaje się pisze) lub inne aparaty, może ich biogramy.

Scenariusz wystawy
listy

Do Ireny
Mekowskiej
jeszcze jedna
kopie listu

Toruń 7 VI 2002 r.

MEMORIAŁ
General Marii Wittek

Pani Irena Makowska
ul. Kopernika 28/67
00-336 Warszawa

Szanowna Pani,

Dziękuję za przesłane materiały na temat Haliny Kłęb zam. Szwarc. Zostały dołączone do jej teczki osobowej o numerze inwentarza 515/WSK.

W odpowiedzi na Pani pytanie na temat następujących książek;

- 1) *Druhna Oleńka* - opracowanie Broniewskich, 2000 r.
  - 2) *Ania Łączniczka* (o Bronisławie Zaborowskiej)
  - 3) *Druhna Zofia* - wspomnienie o Zofii Florczak
  - 4) *Region Tarnowski w okresie okupacji hitlerowskiej* oprac. przez Pietrzykową
- informuję, że nie posiadamy ich w naszej bibliotece i będziemy wdzięczni za ich przesłanie.

Załączam serdeczne pozdrowienia od wszystkich pracowników.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp
Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

alp. me
L.dz. 2338 WSK
02.

Warszawa, dnia 26 czerwca 2002r.

IV/26

Przekazuję do Archiwum materiały otrzymane

odp pani Ewy Krasnowolskiej

Wpłynęło dnia 12.07.
Licz. 2812 WPK 2002

1. Anna Burakiewicz, T: 2535
2. Danuta Hryniewicz 1256
3. Julita Cyrus-Sobolewska, T: 3154
4. Wanda Mołoniewicz, z d Siedlanowka T: 2612
5. Cecylia Korc, T: 3150
6. Łucja Herman, z d Konowska T: 3148/m/
7. Alicja Kamińska, T: 2148/m/
8. Danuta Jakubowska, z d Sotowska T: 3153
9. Jadiga Jabłkowska, z d Gossowska T: 2602
10. Janina Hajzik, z d Senecka 2534
11. Janina Głuszczyk, T: 3157
12. Maria Paciorek-Grześlakowa, T: 2607
- z d. 13. Halina Siedlanowska, - Iv. Tabaczyńska, II voto Halina Chrzanowska 2615
14. Janina Bielecka z d. Lipecka, T: 2604
15. Bujalska Michałowska Danuta, 2535
16. Teresa Czartoryska - Groda Kowalska T: 3151/m/
17. Teresa Łubek-Luboradzka, T: 3152/m/
18. Maria Pagowska, T: 3155
19. Zofia Romanowicz z d. Pagowska T: 3156
20. Konstancja Rakowska z d. de Phull
21. ~~Konstancja Rakowska~~ Wanda Swiderska z d. Thugutt. T: 3158
22. Irena Adamowiczówna. T: 3147/m/

Uprzejmie proszę o przesłanie potwierdzenia do pani Ewy Krasnowolskiej i do mnie .

Agata Senkiewicz
podpisowniczka
Muz

oryg. w teście Wyczęnskiej: k. 2d. Sroczyńska

W/27

KSIĄŻKI PRZEKAZANE DLA ZBIORÓW HISTORYCZNYCH MEMORIAŁU
GEN. MARII WITTEK

- ✓ 1/ ZAPROSZENIE NA UROCZYSTOŚĆ 100 ROCZNICY URODZIN GEN. BRYG. MARII WITTEK / 16 sierpnia 1999 roku w Warszawie.
- ✓ 2/ ELŻBIETA ZAWACKA, CZEKAJĄC NA ROZKAZ, KUL LUBLIN 1992
- ✓ 3/ STANISŁAW SŁAWSKI, DOSTĘP POLSKI DO MORZA A INTERESY PRUS WSCHODNICH Z PRZEDMOWĄ EUGENIUSZA ROMERA. GDANSK 1925
- ✓ 4/ TADEUSZ BIAŁAS, LIGA MORSKA I KOLONIALNA 1930-1939, WYD. MORSKIE GDANSK 1983
- ✓ 5/ JERZY KRASUSKI, HISTORIA RZESZY NIEMIECKIEJ 1871-1945, WYD. POZN. 1978
- ✓ 6/ GERARD LABUDA, POLSKA GRANICA ZACHODNIA. TYSIĄC LAT DZIEJÓW POLITYCZNYCH, WYD. POZNANSKIE 1971
- ✓ 7/ ROCZNIK GDANSKI, t. XLIV zesz. 2. GDANSKIE TOW. NAUKOWE, WYDZ. NAUK SPOŁ. I HUMANISTYCZNYCH. 1984
- ✓ 8/ "GAZETA GDANSKA" 100 ROCZNICA POWSTANIA, GDANSK 1991
- ✓ 9/ KAZIMIERZ SŁAWIŃSKI, LOTNICTWO ARMII "POMORZE" OFIC. WYD. "AJAKS" PIĘKOW 1992.
- ~~10/ S. DANIELEWICZ, M. KOPROWA, H. WALICKA. POLSKI W WOJNIE PIĘCIE GDANSKI
WST. JOZEF BURZYŃSKI, 1989~~

TRZY KSIĄŻKI WYPOŻYCZONE PRZEZ DR. KRYSZYŃNĘ SROCZYŃSKĄ-WYCZĄSKĄ / Z PROŚBĄ
O ZWROT PO WYKORZYSTANIU NA WYSTAWIE W TORUNIU.

- ✓ 1/ JERZY LERSKI, EMISARIUSZ JUR. OFICYNĄ WYDAWNICZĄ INTERIM sp. z o.o. WARSZAWA 1989
- ✓ 2/ HENRYK POLAK, SZKOLNICTWO I OŚWIATA POLSKA W WOLNYM MIĘSCIE GDANSKU 1920-1939 GDANSK 1978. GDANSKIE TOWARZYSTWO NAUKOWE WYDZ. I NAUK SPOŁ. I HUMANIST. SERIA MONOGRAFII nr 62
- ✓ 3/ GIMNAZJUM POLSKIE MACIERZY SZKOLNEJ W GDANSKU 1922-1939. KSIĘGA PAMIĄTKOWA W PIĘCDZIESIĘCIOLECIE ZAŁOŻENIA GIMNAZJUM. CZ. I pod red. BERNARDA JANIKA GDANSK 1976. GDANSKIE TOWARZYSTWO NAUKOWE. WYDZ. I NAUK SPOŁECZNYCH I HUMANISTYCZNYCH. MONOGRAFIA NR 57

Kryszyna Ewa Sroczyńska

W-wa 26 IV 2002

Wyczęnska

02-672 Warszawa

12.04.
Lp. 18/8 ASK 1002

Warszawa, dnia 6 lipca 2002r.

IV/28

Irena Makowska
Kopernika 28 m 67
00-336 Warszawa

Wpłynęło dnia 9.07.
Licz. 2445 XII SESJA 9002
HSK

Fundacja Archiwum Pomorskiej Armii Krajowej
w Toruniu

do rąk Pani Prezes Doroty Zawackiej-Wakarecy

Dotychczasowe starania o uzyskanie materiałów na wystawę jesienną w Toruniu przedstawiają się następująco:

- 1/ P.dyr.Krawczak oświadczył mi telefonicznie, że oferuje ze swoich zbiorów wypożyczenie portretu gen.Marii Wittek.
- 2/ sam porozumie się z dyr.Muzeum Wojska Polskiego w "arszawie i wspólnie ustalają co stamtąd będzie można wypożyczyć.
Po ustaleniu powyższego zostanie wysłany fax do Torunia, aby Muzeum w Bydgoszczy wystąpiło do dyr.Krawczaka i dyrektora Muzeum Wojska w Warszawie o wypożyczenie eksponatów. Jeśli fax do Torunia nie nadejdzie proszę o najszybszą wiadomość.
- 3/ W czasie mojej wizyty w Głównej Bibliotek Lekarskiej, gdzie rekomendowała mnie i pojechała ze mną pani prof. A.Koźmińska-Kubarska obejrzałyśmy gablotkę i pamiątki po śp dr Bieli.

Mogą nam wypożyczyć" gablotę z odznaczeniami i portret dr Bieli.

Konieczne najszybciej wystąpić do dyrektora Głównej Biblioteki Lekarskiej pana Aleksandra Tulczyńskiego /niestety nie podano nam tytułów naukowych - a ja "zagapiłam się" robiąc notatki/ o wypożyczenie tych eksponatów.

Załączam przy niniejszym kserokopie materiałów dotyczących dr Karoli Uniechowskiej, które otrzymałam w czasie wizyty w na ul.Jazdów 6 w oddziale głównej biblioteki lekarskiej.

Zamówiłam tam i inne materiały jak będą przygotowane pojedą odebrać i prześlę. Ceny za ksera są umiarkowane i ja je będę pokrywać. Będę w kontakcie z oddziałem na Jazdowie i jeśli zajdzie potrzeba tam pojedę.

- 4/ Muzeum Historyczne m.st.Warszawy
oddział Muzeum Powstania Warszawskiego
Rynek Starego Miasta 28 -

Byłam tam z wizytą razem z p.dr Haliną Lipską-Koziolową.
Przyjęto nas bardzo serdecznie i okazano rzeczy, które kiedyś /90r/ zostawiła na przechowanie p.dr.H.L.-K.-.

Są to rzeczy, które należały do Stanisławy Grabowskiej w P.W.: torba sanitarna brezentowa, strzykawka w pudełku metalowym po okularach, opatrunek osobisty.

Nadto Muzeum może wypożyczyć: Panterkę z Powstania, saboty /drewniaki z obozu/, ewidencję szpitalną z Żoliborza, bluzeczkę białą uszytą ze spadochronu. Maczynką do sterylizacji.

(dowiadna) →

W tym Muzeum znajduje się ok. 30 dobrze zrobionych fotografii Kobiet oficerów z Lamsdorfu. Też mogą być wypożyczone. - a może zrobić kserokopie dla archiwum

Ja zamówiłam dla siebie 2 zdjęcia - pani Anieli Kukszówny i Jej Siostry, gdyż były mi bliskie, a nie mam żadnych pamiątek i nie zostały mi nawet listy od Nich.

By to wypożyczyć należy zwrócić się do Dyrekcji Muzeum Historycznego m.st. Warszawy, Rynek Starego Miasta 28, 00-272 Warszawa.

5/ Byłam w Skarżysku Kamiennej /materiały tam uzyskane już wysłałam/ jest tam Muzeum im. Orła Białego na ul. Słonecznej nr 90. Muzeum podlega Urzędowi Miasta Skarżysko-Kamienna - adres 26-110 Skarżysko Kamienna ul. Sikorskiego nr 18. Mają tam bardzo duże zbiory broni, czołgów itp oraz niewiele nas interesujących.

Proponuję napisać wniosek o wypożyczenie do Urzędu, ale za pośrednictwem dyrektora Muzeum inż. Andrzeja Lange. Jest tam także p. Artur Buiko, pracownik - historyk, który obiecał mi przesyłanie wszelkich materiałów dotyczących kobiet. Proszę o powiadomienie mnie o wysłaniu pisma do Urzędu, gdyż są tam możliwości przypilnowania tej sprawy.

To co aktualnie mogłoby nas interesować: to oryginalne ubranie z Oświęcimia, fotografia Zofii Wątlej w mundurze wojskowym - jest fotografia z Batalionów Chłopskich oddziału "Oska" z dziewczyną i fotografia ze szkolenia sanitarnego "Pogorzałe" 1944. Napewno dostaniemy te zdjęcia, a może jeszcze znajdą inne - tak mi obiecano.

Załączam Kalendarz z tego Muzeum - wprowadzie to już druga połowa roku, ale Skarżysko do dostawca broni i dla W-wy też .... Byłam tam też krótko na uroczystościach w szkole - tam naprawdę jest wspaniała atmosfera ....

Do Muzeum B.Ch. dojadę w ciągu najbliższych kilku dni.

Od 11-tego bm będę 2 tygodnie w Konstancinie - muszę się trochę podleczyć, ale będę 2 razy w tygodniu w domu i sekretarka będzie włączona cały czas.

Pozostaje bardzo ważna sprawa Krakowa. Pani Profesor w rozmowie telefonicznej oświadczyła mi, że tam może ~~zabawić się~~ tylko Krystyna. Ciągłe nie ma Jej w domu. Zatelefonowałam do Jej syna w W-wie i uzyskałam informację, że prawdopodobnie wróci w drugiej połowie lipca. Pozostawiam więc sprawę do dalszych decyzji Pani Prezes.

Korzystam z okazji i przesyłam ksero artykułu o Zofii - Marii Łuszczkiewicz - siostry Izabeli /powinowatej prof. Zolla/ dała mi to siostrzenica Zmarłej, nie mają więcej materiałów, ale wydaje mi się, że warto teczkę założyć.

Ja osobiście mogę wypożyczyć i przywiozę to w ostatniej chwili - przepustkę podpisaną przez "Żmudzina" i mój zniszczony notatnik w czasie Powstania i może odnajdę swoją opaskę /nawet w "powodzi" różnych rzeczy "śpi" gdzieś?.

Załączam zakupioną książkę "Kobiety z Farmy".

PS Może uda mi się nakłonić chorą p. Wojciechowską, że napisała coś interesującego o Skarżysku Kamiennej na sesję - gdyby się to udało daj mi choć 5 minut, że wygłosić streszczenie i zainteresować ludzi..

PS - Muszę jednak dopisać jeszcze o Jance Sikorskiej. Jestem po dłuższej rozmowie i wydaje mi się, że powinnam o tym napisać:

Janka Sikorska ma parę drobiazgów na wystawę i być może coś ofiaruje dla Muzeum - umówiłam się, że to przygotuje na 22 lipca - jeśli przyjedziesz to zabierzesz, jeśli nie będziesz to narazie zostanie to u mnie.

Na życzenie Pani Profesor Janka ^{Sikorska} przygotowuje na sesję jesienną referat na temat "Geneza P.Ż." Sugerowałam Jej, by postarała się możliwie wcześniej przesłać do Ciebie, ale Ona projektuje pisać werzesień, październik. Chca by wygosiła ten referat Jej córka Hania Sikorska. Zaproponowałam, by zrobiła skrót do wygłoszenia do 10 minut - bo napewno nie będą udzielone dłuższe okresy. W każdym razie zarezerwuj czas dla Janki - byłoby Jej naprawdę przykro, gdyby nie mogła wygłosić. Wiem ile będziesz miała problemów i z tego powodu.

Pani Szewczykowa przygotowuje z pomocą /nie pamiętam czyją/ fotografię pomnika POW na Powązkach. Powiedziała mi, że już wysłała do Pani Profesor fotografię tablicyw kościele św. Jacka i otrzymała ponowne żądanie od "Zo" - prosiłam, by teraz wysłała do Ciebie. Ja spóbuję zrobić fotografię w kościele św. Anny i jeszcze raz w kościele św. Jacka - tablicę drugą - Kościółkowskiej - jedną już wysłałam.

Daj znać czy przyjedziesz na 22 lipca - ja będę już w Konstancinie, ale na zebranie przyjadę - a może na cały dzień, bo to trzeba też porządnie przygotować - bo pani Doktor chce się pozbyć wszelkich kłopotów z październikowym spotkaniem. Dr Krawczak chce żeby Mu powiedzieć ile czasu dajemy Mu na wygłoszenie referatu - jestem przygotowana na to, że nie "wydębimy" z Niego wcześniej treści referatu, bo nie będzie Mu się chciało dokładnie wszystkiego napisać, a robi sobie tylko konspekt. Jednak czuje się obrażony, że Pani Profesor "poprawiła" Jego projekt. Boże ....

Zadzwońię do Ciebie w środę wieczorem, bo jestem przekonana, że list dojdzie do środy na Garbary.

a jednak jeszcze dopisuję pkt 5 - Rozmawiałam z panem Romualdem Sreniawa-Szypiowskim, zam. 04-030 Warszawa, ul. Waszyngtona nr 41 m 55 tel. 813-56-27 ma bardzo dużo zgromadzonych materiałów - nawięcej o Powstaniu Warszawskim. Ludzie powierzyli Mu wiele cennych pamiątek. Jest bardzo przyjazny i chętny do pożyczania. Ustaliłam z Nim następujący sposób postępowania - dostanie od Fundacji list w którym będę upoważniona do przyjęcia od Niego depozytów dla Fundacji - myślę, że byłoby dobrze, by ten list podpisała Pani Profesor. Chodzi o zaoszczędzenie Mu trudów nadawania przesyłki i kosztów z tym związanych. Myślę, że to nazwisko znane jest Pani Profesor - to znaczący Człowiek w naszym środowisku. ^{Poproszę kopię manuskryptu listu.} Chyba zbiorę się jeszcze dziś wieczorem i pójdę na pocztę główną, by list najszybciej doszedł. Ale może jeszcze coś dopiszę...

Jeśli nie będzie to dużym problemem dobre byłoby gdybym dostawała kopie listów napytanych w sprawie wystawy. Prosiłabym również o duży zszywane z sesją jesienną.

Ładnie senleane porobione
dla Ciebie, Grand dla Ciebie
Trena

PS.3 - Jaa ma is porzucenie z plb Komoroskim z Biblioteki Wyższej - ab wpa
wy bdy sukady.
PS.4. Myśle z Key-Krawczakem, ktory wntaie dlecywal "pozycals" - lony; bylaty list. z pad-
mim Pani Profesor - co upozycy? i jak odpowic
do Pani Profesor - to branie perone!!
pan.

Droga Dorotko !!!

Przed wyjazdem ogarnął mnie "szał" pracy i w niedzielę postanowiłam załatwić możliwie najwięcej spraw "Torunia"- zresztą czas naglii...

Z materiałów dosłanych tylko Izie dowiedziałam się ~~xxxxxxx~~ m.in., że na sesji jesiennej będą tylko do ruku 2 prace - poz.12 pp Kromp i Minczykowskiej "Gen Maria Wittek ..... proszę w imieniu własnym i Izy, by przysłać mi najszybciej ten materiał - jest konieczny do wglądu w związku z odczytem ~~prof.~~ dr Krawczaka - musimy przygotować dyskusję - a czasu mało.

Druga praca poz. 28 p.Stanisława Grajewskiego , Ppłk Maria Wysłouchowa ..... też proszę.

Pani Profesor udzieliła mi informacje o pochówku pani Wysłouchowej na cmentarzu w Warszawie - mimo poszukiwań nic nie znalazłam - nikt też nie może mi udzielić informacji - kiedy i gdzie zmarła i kiedy proszę przywieziono do W-wy, wiem, że pogrzeb w "arszawie był uroczysty, ale tam nie byłam. Jak dostanę dane może zrobi się fotpgrafię nagrpbka. Nie wiem co mi jeszcze przyniosą myśli ..... ale narazie do zobaczenia ....

*here
Dziękuję do zobaczenia.*

A jednak - swoje dwa egzemplarze nr 4 oddałam w prezentach , a potrzebuję jeszcze do wysłania do Krakowa z podzięką za ksero 2 podobizn kobiet - które są przeznaczone do Torunia i muszę uzupełnić swoje zbiory. Jeśli będziesz jechała może zabierzesz z sobą - jeśli nie proszę o wysłanie po 25 lipca - jak wrócę. Koszty zapłacę.

here

A jednak dopisuję jeszcze najświeższe wiadomości po rozmowie z pracownikiem Muzeum Wojska do którego miałam prywatny kontakt. Z jego relacji nie wynikało, by coś zaszło u dyra Krawczaka. ~~Wydaje~~ Z już otrzymanych informacji wynika, że Muzeum ma dużo różnych mundurów kobiecych, oraz innych pamiątek. Jeśli uznasz za konieczne po urlopie mogę tam pójść. O ile nie nadejdzie fax jak zapowiadał dyr. Krawczak zdecydujesz czy pisać bezpośrednio list do dyr. Muzeum Wojska Polskiego płk Jacka Macyszyna. W prywatnym posiadaniu pracownika Muzeum - w jego dyspozycji - jest bluza, z opaską i orzełek prywatna własność pani Rowińskiej, która mieszka w USA - prosiłam tego Pana o ewentualny kontakt do tej Pani może na list pani Profesor zgodziłaby się - na wystawienie tego eksponatu, a może i na pozostawienie w Toruniu. Jak coś się dowiem dam znać. Jestem po rozmowie telefonicznej z Tobą - więc wiesz nieco więcej - zdecydujesz co dalej ...

Całuski -
hena

P.S. Jestem na siódłą urlopowana w kwaterze
ZHP na Konopnickiej w sprawie Muzeum.
Wierzę mi będzie miały wiadomości

lg

wszystkie wy-
muświone
mat. sq.
rezerwane Petrycji - podziękowane Wąciędrowski, Grednowi

Materiały otrzymane w Skarżysku Kamiennej
od pani Krystyny Wojciechowskiej, zam. 26-100
Skarżysko Kamienna nr 4 m 12 i pana Henryka Czecha,
członka Zarządu SZŻAK zam.26100 Skarżysko Kamienna
ul. Limanowskiego nr 38.

Otrzymane kserokopie są zszyte w książce A4 - dla mnie specjalnie powiększone dla łatwiejszego czytania.
Trzy pierwsze kartki wprowadzają ogólnie w wydarzenia w Skarżysku Kamiennej - dlasze dotyczą wyłącznie kobiet.

1. wyjątek z książki "Organizacja Orła Białego",
2. kserokopia z gazety "Słowo Ludu" - dotyczy egzekucji w Skarżysku,
3. fotografia kalpiczki "Brzysk - 29.06.1940.
4. str.8-ma kserkopia z gazety - na odwrocie kserokopia z gazety "Nasze Słowo" z XII-1984. - harcerkach
5. ksero z gazety "Magazyn" z 26.7.1977 - dotyczy "Orła Białego"

następują zyciorysy:

6. str.10 - Jadwigi Barańskiej,
7. str. 11 - Wandy ~~Wyss~~ Wysockiej,
8. str.12 - Zofii Wątkła, Marii, Janina i Kazmiery Wątkła.
9. str. 14-ta Janiny Rzeczkwoskiej, na odwrocie Janiny Jawońskiej,
10. " 15-ta ~~Janina Jaworska~~ Janina Jaworska
- str.16-ta Janiny Szczepańskiej-Bilskiej-na odwrocie Janiny Medyńskiej
11. " 18-ta Jadwiga Pruchnicka, na odwrocie Waleria Ogrodnik,
12. " 20-ta Mieczysława Broda, na odwrocie Maria Piątek,
13. " 22 -ga Halina Berus, na odwrocie Julia Jaszczyk-Makarewicz,
14. " 24-ta Władysława Szczygłowska-Sława, na odwrocie "Tomaszewska,
15. " 26-ta NN, - X. 27 - ~~Froniszka Bączek~~ Froniszka Bączek
16. " 28-ma Maria Tańska
17. " 30-ta Sabina Niewidomska, Szyferska Aleksandra,
18. " 32-ga ksero artykułu o płk Plucie-Czachowskim, na odwrocie -
-Pisarska.
19. " 33a - ksero artykułu o Łucynie Furmańczyk,
20. " 34- Helena Dąbrowska i Lucyna Furmańczyk, na odwrocie -
Ginter Stanisława i Maria Kurowske,
21. " 36-ksero art. o Kazimierzu Kurowskim,
22. - " 36a7 Wanda Łuczyńska, Danuta-Barbara Jędrychowska, Janina
Misztal, Anna Małosiewicz
23. - str. 37- Barbara Opiała, Józefa Prucnal
24. - str.38 - Zofia Kunekunda Rożek, na odwrocie Maria Reklewska
25. - str.40,41, 42,43, 44 - dotyczy rodziny Reklewskich
44 odwrót - Apolonia i Władysława Zarębskie,
25. - str.46 - Janina Szaładajska, Maria Sawicka; na odwrocie -
Ludmiła Stefanowska, Maria Stefanowska
26. str.46a-ksero zezwolenia policyjnego-dla Ludmiły Stefanowskiej,,
27. - str. 49 -ksero artykułu L.Kaczanowskiego "królikami ich zwano"
odwrót - - odwrót k.48 -Ludmiła-Bożena Stefanowska,
28. str.50 - Wiktoria Skonieczna, Irena Skonieczna - na odwrocie
Helena Ubysz, Sżefania Sawicka.
29. str.52 - Jadwiga Wilczyńska, Wanda Chmura,
na odwrocie ksero artykułu "By przetrwała pamięć"
30. k. 54 - ksero wiersza z Ravensbrück,
- 31- na, odwrocie ksero art."w kaźni Hasagu",
- 32 - k. 56 - Ścisłowicz Jadwiga, na odwrocie Zofia Trompczyńska-
- 33 - 58 - treść przysięgi "Orła Białego" - na odrocie-Stanisława
Staszalek
34. k. 60 - Jadwiga Kuczborska, na odwrocie ksero ulotki,

- 35. k. 62 - Jadwiga Rolek, na odwrocie Helena Jędryk
- 36. k. 63a - legitymacja Heleny Jędryk
- 37. k. 64 ksero legitymacji Heleny Jędryk, na odwrocie - dr Marta Bałtruszajtis.
- 38. k. 65a - dotyczy dr Marii Bałtruszajtis
- 39. k. 66 - mgr Jadwiga Bobowska- na odwrocie Zofia Cieślik-Korbel
- 40. k. 67 a - Stefania Bochenek . k.67b -dotyczy St.Bochenek
- 41. k. 68 - Maria Gołębiowska
- 42. k. 69 - dotyczy Krystyny Szaniawskiej,
- 43. k. 70 - dotyczy rodzonej Szumskich i Marii Gołębiowskiej, na odwrocie Irena Służewska
- 44. k. 71a - odpis z pocztówki - dotyczy Ireny Służewskiej
- 45. k. 71b - ksero artykułu o Marii Ziółkowskiej i Irenie Służewskiej.
- 46. k. 72 - ksero artykułu o Jadwidze Wilk, na odwrocie Biruta Bątkowska-Bałtruszajtis
- 47. k. 72a - dotyczy Jadwigi Wilk,
- 46. k. 74 - dotyczy Wandy Przyłęckiej - Reyman, na odwrocie Anna-Irena Sermanowicz
- 47. k. 76 - - dotyczy Ireny Ziemskiej, na odwrocie dr Irena Ruśkiewicz,
- 48. k. 77a - ksero zdjęcia dr Ewarda Ruśkiewicza.
- 49. k. 78 - dotyczy Janiny Kotlińskiej,
- 50. k. 80 - Sędłakowska Irena z d.Dziubińska, na odwrocie Wiktoria Kocia
- 51 - k. 81a - zaświadczenie -dotyczy Wiktorii Kocia
- 52- k.82- Sabina Krajewska, Emilia Kocia-Jędrzejek, na odwrocie Irena Miazga-Woźniak
- 53 - k.84i84a - ksero artykułu Longina Kaczanowskiego o Irenie Miazga- na odwrocie k. 85 - dotyczy Stanisławy Czarnota,
- 54 - k.85a - dotyczy Stanisławy Czarnota
- 55 - k. 86 - dotyczy Józefy Gawińskiej, - na odwrocie Kazimiera Rakowska, .
- 56 - k. 88 - dotyczy Kazimiera Rakowskiej, na odwrocie Wanda Nacikowska-Gwarek
- 57- k. 90 - dotyczy Wandy Nacikowskiej - na odwrocie dotyczy Konstancji Wasilewskiej,
- 58 - k. 92 -dotyczy Józefa Wasilewskiej-Stefanowskiej
- 59 - k.93 - dotyczy Danaltyldy Sułek,
- 60 - k. 93a dotyczy - dotyczy Władysławy Łazarczyk,
- 61 - k. 94 - dotyczy Władysławy Łazarczyk- na odwrocie Zofia Żabińska
- 62 - k. 96 - dotyczy Aleksandry Michalczyk-Biegaj, na odwrocie Jadwiga k. 97 Sieradzka.
- 63 - k. 98 - dotyczy Marii Szlezinger - Parajs, na odwrocie Zofia Piróg - Bilka,
- 64 - k. 100 - dotyczy Władysławy Wasowskiej-Kobylarczyk,
- 65 - na odwrocie Eulalia S.Wasowska-Osóbka Ciepielewska -k.101.
- 65. 1k. 102 - dotyczy Bolesławy Zyzman na odwrocie Adela Jarosz z d. *Sindek Józefa* Kocimowska
- 66. k. 102a - artykuł Jerzego Krauze "Pierwszy lot cichociemnych ..."
- 667. k. 104 - dotyczy Aleksandry Wiechuła z d.Kocimowska, *Danieli Kocimowskiej*
- 68. k.105 - dotyczy Ireny Matynia-Granickiej
- 69. k. 106 , dotyczy Alfredy Wasowskiej-Bilskiej, na odwrocie Józefa Brogowska,
- 70. k. ~~107~~ 108 - dotyczy Zofii Kycler, na odwrocie Leokadia Waglewska-Baczkowska,
- 71. k. 109a - dotyczy Leokadii Waglewskiej
- 72 - k. 110 - dotyczy Krystyny Wasilewskiej-Szaniawskiej, na odwrocie Wanda Hebda-Baranowska
- 73 - k.112 - Maria Dobosz-Ostrowska- Janiana z d.Cedro Sadalska - na odwrocie Jadwiga Skonieczna
- 74 - k. 114 - dotyczy Anny Mazurkiewicz, na odwrocie Maria Gwarek-Dziewięcka,
- 75. k. 116 - dotyczy Katarzyny Fidor - na odwrocie dotyczy: Leokadii Fijałkowskiej, Zofii Fijałkowskiej-Sternickiej, Stefanii Fijałkowskiej - Wiśniewskiej.

k. 95 Zofia Żabińska

76. lk 117a - dotyczy Katarzyny Fidor,
77. k. 117 b - życiorys Zofii Sternickiej,
78. k. 118 - dotyczy Zofii Flantowicz - Kątna - na odwrocie Wacława Wójcicka, - Pajek,
79. k. 119a - dotyczy Zofii Flantowicz,
80 - k. 119b - " " "
81 - k. 120 - dotyczy Elżbiety Klepacz - Wałęga i Władysławy Kazimierczak ~~xxd~~. I v. Klepacz, na odwrocie Urszula Salamońska
82. k. 122 - dotyczy Krystyny Składanowskiej-Ratajczak, na odwrocie Teofila Mojas z d. Trocha
83. k. ~~118~~ 123 a- dotyczy rodziny Mojas
84. k. 124 - dotyczy Janina Mojas Siwek i Krystyny Mojas Wojciechowskiej, na odwrocie Henryka Gonciarz Kamińska i Janina Sobótka
85. k. 126 - dotyczy: Heleny Mrówczyńskiej- niewyraźnie "Polak" "Golak", Stefalii Mrówczyńskiej-Zapała
~~86. k.~~ na odwrocie : Janina Oziębło, Teresa Oziębło i Lucjan Oziębło
86. k. 128 - dotyczy Janina Oziębło-Lisiewicz, Teresa Oziębło-Sołowij, na odwrocie ksero Komunikatu nr 18.
87. - k. 128a ksero z zaświadczenie Muzeum Oświęcim Brzezinka - dotyczy Osieblo Johanna.
88. k. 130 - dotyczy Henryka Wójcik, na odwrocie Lucyna Łuszczynska, na odwrocie Wanda Podgórska,
89. k. 132 - dotyczy Emilii Biernackiej, na odwrocie Anna Olszewska-Łabuch,
90 . k. 134 - dotyczy Mieczysławy Olszewskiej,, na odwrocie dotyczy i k.133a Anny Olszewskiej - jej ojca Edwarda
91. k. 134a- dotyczy Mieczysławy Olszewskiej - na odwrocie k. 135 - " Anny Olszewskiej
92, k. 134b - dotyczy Ewy Kostron
93. k. 134c - " " "
94. k. 136 - dotyczy Stefanii Bodulskiej - Zatoskiej
95. k. 137 - dotyczy Bronisławy Kazimierczak,
96. k. 139 - dotyczy Marii Krogulec - na odwrocie zdjęcie z W-wy.
97. k. 140 - dotyczy Anny Starosz - na odwrocie artykuł Kongina Kaczanowskiego "Chrońmy Wykus"
98. k. 142 - Janina Sadolska - bez informacji
" 143 - na odwrocie Zuzanna Pisarek. *dotyczy Zuzanny Pisarek*
99. k. 144 - dotyczy Władysławy Dorobczyńskiej, na odwrocie - Jadwiga Demel i Zofia Demel -Zdybek
100. k. 146-147 - 148 - dotyczy Jadwigi Demel
101. k. 149 - dotyczy - Janiny Czyż
102. k. 150 - dotyczy - Kazimiery Bilskiej-Burek na odwrocie - Irena Kaczyńska z d. Kuszewska,
103. k 152 - dotyczy Halina Szumska - Łyżwa- na odwrocie - Helena Menert- Malicka
103. k. 154 - dotyczy: Alfreda Poznalska i Kazimiera Koperek - na odwrocie Halina Koptas i Alfreda Szczygieł- Kozłowska
104. k. 156 - ksero artykułu "Polski w Ravenbruck na odwrocie dotyczy Heleny Barczyńskiej
105. k. 158 - dotyczy Heleny Barczyńskiej - na odwrocie Stępień Helena
106. k. 160 - dotyczy Haliny Ciak - Pedryc - na odwrocie Sabina Rzeszowska
107. k. 162 - dotyczy Genowefy Janas -Piotrowskiej - na odwrocie ksero **WSK-Końskie** artykułu "na pierwszej linii cichego frontu - dotyczy Henryki Sadowskiej i wielu innych
108. k. 164 - d.c. powyższego artykułu z WTK nr 26 - 13.7.1975r
109. k. 180 - ksero artykułu "Naród w żałobie",
110. k. 183 - ksero artykułu "Pielęgniarki w habitach" - na odwrocie ksero artykułu "Dzieci Oświęcimia"
111. 189-190 - ksero artykuł o Lady Sue Ryder
112. k. 191 - ksero artykułu o Emilii Malesie,
113. k. 192 - ksero artykułu o Stanisławie Magierskim,

- 114. k. 192⁰¹ - ksero artykułu "Przeżyliśmy ..."
- 115 - k. 193 i 193a - ksero artykułu "Nauczyciele z "Banditenkreis Końskie"
- 116 - k. 194 dotyczy Władysławy Kobylarczyk - *Sprawdzić na Hanki usłona - ory*
- 117. k - 195 - dotyczy rodziny Stefanowskich, *ory 2 egz.*
- 118. k - 196 ¹⁹⁷ notatki dotyczące rodziny Jerzego Stefanowskiego: "Habšank" - Ludmiła, Władysław, Halina, Ewa, Zofia.
- 119. k, 198 - ksero artykułu "Mjr Henryk Gruszczyński - notatka o Wandzie Gruszczyńskiej"

Uprzejmie proszę o ~~zakończony~~ przesłanie powitowania dla Darczyńców - spotkałam się tam z serdecznym przyjęciem.

Proszę zwrócić uwagę, że wszystkie opracowania są pisane ręcznie przez panią Krystynę Wojciechowską, po 77 roku. Załączam kserokopię pisma b.ZBOWID-u z czerwca 1977 roku skierowane do pani Krystyny Wojciechowskiej w którym została powiadomiona, że materiały historyczne zgromadzone w Skarżysku Kamiennej zostaną przekazane do Kielc; akt powołania i pismo Instytutu Pamięci Narodowej.

Mam nadzieję, że pani Krystyna Wojciechowska przygotowuje na sesję jesienną opracowanie o myrtyrologii kobiet w Skarżysku Kamiennej. Ma poważne kłopoty ze zdrowiem, ale obiecała mi przygotować naprawdę coś interesującego. O ile wiem to w naszych archiwach brak jest materiałów o Skarżysku Kamiennej.

Oceniając i segregując ten materiał trzeba mieć na uwadze, że pani Krystyna Wojciechowska przepisywała materiały gromadzone w ZBOWID-zie w Skarżysku Kamiennej, które były zabierane do Kielc i była obawa, że w przyszłości nie będzie dostępu, a może zostaną zniszczone. Nie miała w domu maszyny do pisania, pracowała na etacie i robiła te prace w domu, wieczorami, w niedziele i święta.

Załączam także do kompletu fotografię tablicy pamiątkowej z nazwiskami m.in. wszystkich opisanych w załączonych materiałach kobiet. Tablica umieszczona jest w kościele Matki Bożej Ostrombramskiej w Skarżysku Kamiennej.

Adres p.Krystyny Wojciechowskiej 26110-Skarżysko Kamienna, ul Sokola nr 19 m 75 - bardzo uprzejmie proszę o wysłanie podziękowania do Niej, poza oczywiście Światowym Związkiem Żołnierzy Armii Krajowej, Inspektorat Skarżysko Kamienna, 26-110 Skarżysko Kamienna ul. Sikorskiego nr 20 pok. 235 - na ręce prezesa pana Henryka Czecha.

4 załączniki i fotografia.

*Łączę serdeczne
poddziękowania dla całego
Zespołu Smalona*

MEMORIAŁ
General Marii Wittek

FUNDACJA
Wolność Pomoc dla Armii Krajowej
ul. W. Gąsiora 2, tel. 55-32-154
87-002 TORUŃ

Toruń 2 VII/2002 r.

1.dz. 2952 WSK 2002

Pani Irena Makowska
ul. Kopernika 28/67
00-336 Warszawa

Szanowna Pani,

Jak zawsze dziękuję za przesłane przez Panią wspaniałe materiały. Przepraszam, że dopiero teraz odpisuję, ale byłam na urlopie. Materiały ze Skarżyska Kamiennej zostały przekazane dokumentalistce Okręgu Radom-Kielce p. Partycji Secler, która obecnie zajmuje się ich opracowaniem. Dzięki nim okręg ten wzbogaci się o około 80 nowych teczek kobiet-żołnierzy. P. Secler przesłała już pokwitowanie wraz z podziękowaniami do p. Krystyny Wojciechowskiej i p. Henryka Czecha.

Materiały od pań Krasnowolskiej, Kuczyńskiej i Wyczańskiej są przeze mnie opracowywane (listy załączam). Potwierdzenia do w/w pań wyślę wraz z najnowszym 14 Komunikatem Memoriału.

Przesyłam serdeczne pozdrowienia.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp
Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

Załącznik:

- 1) Komunikat nr 14 (10 sztuk)
- 2) Lista materiałów przekazanych przez p. E. Krasnowolską.
- 3) Lista materiałów przekazanych przez K. Wyczańską i I. Kuczyńską.
- 4) Lista książek przekazanych przez K. Wyczańską (w tym trzy do zwrotu).
- 5) Wywiad z D. Zawacką-Wakarecy, „Gazeta Miejska” (dodatek „Nowości”) nr 14, 25 VII 2002 r.
- 6) Kserokopia pisma z AAN (l.dz. 2901 XIIS 2002)

201 do listy do J. Mel.
L de 2852

Zał. 2)

Lista materiałów przekazanych przez p. Ewę Krasnowolską:

1. Adamowicz Irena - T: 3147/WSK
2. Bielecka Janina z d. Lipecka - T: 2604/WSK
3. Bujalska-Michałowska Danuta - T: 2594/WSK
4. Burakiewicz Anna - T: 2595/WSK
5. Cyrus-Sobolewska Julita - T: 3154/WSK
6. Czartoryska Teresa zam. Groda-Kowalska - T: 3151/WSK
7. Głuszczyk Janina - T: 3157/WSK
8. Hajzik Janina z d. Sanecka - T: 2534/WSK
9. Herman Łucja z d. Kaniowska - T: 3149/WSK
10. Hryniewicz Danuta - T: 2556/WSK
11. Jabłkowska Jadwiga z d. Gąsowska - T: 2602/WSK
12. Jakubowska Danuta z d. Sękowska - T: 3153/WSK
13. Kamińska Alicja - T: 3148/WSK
14. Korc Cecylia - T: 3150/WSK
15. Łubek-Luboradzka Teresa - T: 3152/WSK
16. Mołoniewicz Wanda z d. Siedlanowska - T: 2612/WSK
17. Paciorek-Grześlakowa Maria - T: 2607/WSK
18. Pagowska Maria - T: 3155/WSK
19. Rakowska Konstancja z d. de Phull - T: 3159/WSK
20. Romanowicz Zofia z d. Pagowska - T: 3156/WSK
21. Sidlanowska Halina, I v. Tabaczyńska, II v. Chrzanowska - T: 2615/WSK
22. Świdarska Wanda z d. Thugutt - T: 3158/WSK

(Teczki o numerach poniżej 3000 były założone już wcześniej, te powyżej 3000 zostały założone dopiero na podstawie tych materiałów).

Załącznik 3)

Lista materiałów (kserokopii) przekazanych przez p. Irenę Makowską od K. Wyczańskiej i I. Kuczyńskiej:

1. Kartka do K. Wyczańskiej z okazji 75-lecia Gimnazjum Polskiej „Macierzy Szkolnej” w Gdańsku.
2. Artykuł okolicznościowy: „75 rocznica powstania Gimnazjum Polskiego”
3. „Dziennik Bałtycki” 27 V 1997 - artykuł Anny Pellowskiej o Jubileuszu Gimnazjum Polskiego.
4. Artykuł Ewy Pancer o Gimnazjum Polskim w Gdańsku.
5. „Gazeta” 16-17 V 1992, artykuł Marcina Kuli o J. Piłsudskim i L. Wałęsie.
6. „Notes Gdański”. Wydanie Specjalne. Nr 6 - Oliwskie spotkania z J. Jeziorańskim (2 egz.)
7. „Powroty”, Andrzej Jędrkiewicz - Zjazd.
8. „Listy i świadectwa”. Sprawozdanie z przebiegu aresztowania Grota.
9. J. Nowak, „Kurier z Warszawy” - (ksero pierwszych stron)
10. Materiały o Karoli Uniechowskiej (zyciorys, ksera dokumentów, artyk. Agnieszki Pruszyńskiej z Biuletynu GBL 1999, nr 360.
11. „Słowo Powszechne”, 9-10-12 VIII 1991, artyk. Izabelli Bobbé o Zofii Łuszczkiewicz.

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. Wielkie Garbary 2, 87-100 Toruń
fax/☎ (0-56) 65-22-186
http://www.um.torun.pl/~archAK,
e-mail: archAK@um.torun.pl, topak@poczta.onet.pl
Konto: WBK Oddział w Toruniu
10901506-4675-128-00-0

1.dz.2978 WSK

Sz. P. Jurek

Mekowske

ul Kopernika 28/67

00-335

Wonszowa

5 VIII 2002 r.

Szanowna Pani,

W ślad za listem pre-
sytem przekazały dalsze
prez Panią Profesor listy
ekspozycji do jednej z
galerii naszego przyszłego
Muzeum WSP. Jeszcze
niez poddawaniem.

2 wyrezami szcunku

Donata Krowczyński

Przekazuję materiały nadesłane do mnie
przez pania Matyldę Stambuldzys, zam.
Ruszkowice 18, 27-580 Sadowie.

LDn. 3717/OSK
2002

I - ŻYCIORYSY

1. Matylda Stambuldzys - 3 strony i fotografia
2. Bronisławy Budzisz- 2 strony i fotografia,
3. Krystyny Budzisz Szyda - 1 strona
4. Krystyny eAnny Dryjas - relacja i fotografia,
5. Marii Kowalskiej z d. Mierzejewska - 1 strona,
6. Marii-Wiesławy Pękalskiej z fotografią- 2 strony
7. Stanisławy /Kwiatowska/ Filarowskiej - 4 strony
8. Henryki Pękalskiej z fotografią- 1 strona,
9. kserokopię dyplomu Uniwersytetu Jagiellońskiego Jadwigi Motyka-
Była łączniczką ZWZ - A.K. w Ostrowcu Świętokrzyskim. Była ranna
koło Opatowa niosąc meldunek. Po skończeniu studiów wstąpiła
do zakonu założonego przez biskupa Felińskiego. W czasie spotkania
8 lipca 2002 roku z p.Matyldą Stambuldzys w domu brata /także
żołnierza w Zgrupowaniu "Nurta" odmówiła p.Matyldzie wszelkich
informacji uzasadniając to tym, że szczerze to były czasy, ale
ten rozdział w Jej życiu jest całkowicie zamknięty - nie podała
nawet imienia w zakonie. Na odwrocie aktualne zdjęcie w
zakonie. Myślę, że choć notatka należy się. Miała opinię bardzo
dzielnej. Ksero doręczył brat Jadwigi Motyka.

II - Dar do Muzeum.

- 1 . Oryginalna furazerka z Orłem
2. Znaczek czerwonego Krzyża - wszystko
-rzeczy używane w czasie wojny, przez p.M.Stambuldzys
3. beret z Orzełkiem - także z tamtych czasów.

11/42
LDz 3417/WSK
11.10.2002

Wykaz przekazanych książek.

I - z Muzeum Harcerstwa - W-wa, Konopnickiej nr 6

1. Harcerki 1939 - 1945.
2. Mury w Ravensbrück - Dabuty Brzosko - Mędryk.

II. od pani Hanny-Marzeny Grochowskiej, 01-240 W-wy, ul. Wieluńska 18/24

1. Krystyna Krahelska - Obudźmy jej zamilkły śpiew
autorzy: M. Grochowska. B. Grzymała Siedlecki
2. "Smutna rzeka" wiersz K. Krahelskiej wydane w Londynie
3. Muzy tamtych dni - Stanisław Kopf

III. od pani Anieli Dziewulskiej-Łosiowej

1. Mówią, o Panie, żeś nas upokorzył.

IV - od Ireny Makowskiej

1. Dzienniczek Powstańczy - Teresy Potulickiej-Ładyńskiej
2. Kobiety Lubelszczyzny represjonowane 1944-1956 T.A
3. Harcerstwo poleskie - Brześć Korbyń.

V. Dary od pani Janię Sikorskiej. - koperta - z zawartością
13 pozycji szczegółowo opisanych w załączniku.

VI - Kserokopie dokumentów i fotografii dotyczące Karoli
Uniechowskiej - otrzymane w Centralnej Bibliotece lekarskiej.
kart 18-19

VII - ~~materialny materiał przekazany przez panią Matyldę Stambulidze~~

Dar dla Muzeum od p. Hanny ~~Uniechowskiej~~ Lubowickiej, zam w Warszawie, ul
Tuchowska nr 11 m 19 - znaczek Czerwonego Krzyża noszony w
czasie okupacji i znaczek P.W. wydany przez okręg Padomsko-
Kielecki, koperta z 7 fotografiami z Gór Świętokrzyskich.

W W Y P O Ż Y C Z O N E na wystawę przez p. Hannę Grochowską /punkt II-
-----
osobiste rzeczy Krystyny Krahelskiej - / ~~nie~~ duża kolorowa i korale -
noszone były do Powstania Warszawskiego.

Uprzejmie proszę o nadesłanie do mnie kopii podziękowań gdyż
kwitowałam odbiór darów.

VIII. Darowizna p. Małgorzaty Koszarek z Muzeum A.K. w Krakowie

1. Fotografia Grażyny Sniadeckiej,
2. Fotografia Kazimiery Justynowej.

IX. Darowizna Ireny Makowskiej

1. fotografia grobowca P.W. na Powązkach
2. fotografia tablicy poświęconej mjr Teodorze Sychowskiej i kpt Marii Kościałkowskiej w kościele św. Jacka w W-wie
3. fotografia tablicy poświęconej "POLKOM" w Katedrze św. Jana w Warszawie.
4. mniejsza fotografia tablicy w kościele św. Jacka poświęcona Teodorze Sychowskiej i Marii Kościałkowskiej
5. fotografia poświęcona "Kobietom Żołnierzom ..." w kościele św. Jacka w Warszawie
6. druga mała fotografia - punkt 3.
7. Buża fotografia tablicy - z punktu 7.
8. 3 fotografie opisane na odwrocie z Gór Świętokrzyskich.

X - wzór "Umowy Darowizny"

XI - Dar dla Muzeum pani Haliny Szewczykowej, 03-473 Warszawa,
ul. Brechta nr 17a m 43

1. fotografia zaproszenia na poświęcenie tablicy w kościele św. Jacka - składa się z 4 kat
2. dwie fotografie grobu gen. M. Wittek ~~na~~/Powązki/ - 2 zdjęcia z uroczystości poświęcenia tablicy w kościele św. Jacka - powiększenie wykonała I. Makowska

Makowska

XI Deklaracja p. Jedwigi Podrygalla o przystąpieniu do Memoriału

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. Wielkie Garbary 2, 87-100 Toruń
fax/☎ (0-56) 65-22-186
Konto: WBK II Oddział w Toruniu
10901506-4675-128-00-0

MEMORIAŁ GENERALA
MARII WITTEK

1.dz.3735 WSK 2002

S2.P. Imię

Melkowsko

ul. Kopernika 28/64

00-335 Warszawa

Szanowne Pani
MX 2002 N.
Przesyłam Pani zaproszenie
na XII Sesję. Tematowe przez
Panię materiały do Muzeum
są właśnie opracowywane
przez naszą nową pracowni-
czkę Annę Jurkiewicz, która
przebie pokwitowanie, podzięko-
wanie. Owe też od tej pomy
będzie się zajmowała konve-
spondencje z Warszawą. Będzie
Pani miła okaże pomoc
iż na sesji.
Załączam serdeczne poz-
drowienia.
Z wyrazami szacunku
Dorota Kromy

MEMORIAL
General Marii Wittek

15/45

Toruń, dnia 18.10.2002r.

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2, tel. 52 231 1000
87-100 TORUŃ

Irena Makowska
ul. Kopernika 28/67
00-336 Warszawa

l.dz.: 3766 WSK

Szanowna Pani,

Nazywam się Anna Jurkiewicz i jestem nową dokumentalistką Działu Archiwum WSK. Będę zajmowała się Okręgiem Warszawskim i Krakowskim, a także zbiorami muzealnymi Fundacji. Bardzo serdecznie dziękuję za przekazane materiały. Ofiarodawczyniom przesłałam już podziękowania. Jako, że z ramienia Fundacji pracuję nad wystawą szczególnie dziękuję za pamiątki i fotografie, które będzie można zaprezentować na wystawie towarzyszącej XII Sesji. Załączam kopie podziękowań dla ofiarodawców, a także potwierdzenie odbioru wszystkich darów.

Z wyrazami szacunku

Anna Jurkiewicz
Anna Jurkiewicz

Dokumentalistka Działu: Archiwum WSK

Załącznik:

1. Kopia listy przekazanych materiałów z potwierdzeniem odbioru.
2. Kopie podziękowań ofiarodawcom.

Warszawa, dnia 22 października 2002r.

Irena Makowska
OO-336 W-wa
ul.Kopernika nr 28 m 67

4/46
Wpłynęło dnia 28.10.
Licz. 3804 WSK 1002
100.

Archiwum Pomorskiej A.K.
w Toruniu.

W załączeniu przesyłam 83 karty kserokopii różnych materiałów dotyczących Krystyny Kraheleskiej - poetki, Żołnierza Armii Krajowej - zgonęła w czasie Powstania Warszawskiego.

Materiały do kserowania ~~wyż~~ wypożyczyła mi pani Maria Grochowska, zam. ul.Wieluńska nr 18 m 24, 01-240 Warszawa.

Koszty ksero pokryłam osobiście.

Proszę uprzejmie o podziękowanie pani Marii Grochowskiej za udostępnienie materiałów do kserowania i powiadomienie, że przesłane materiały zostaną zarchiwizowane.

Ja również proszę o pokwitowanie odbioru tego listu z zawartością.

Łączę podziękowanie
dla całego zespołu,
Irena Makowska

10/47

Warszawa, dnia 22 października 2002r.

Irena Makowska
00-336 W-wa
ul.Kopernika nr 28 m 67

Archiwum Pomorskiej A.K.
w Toruniu.

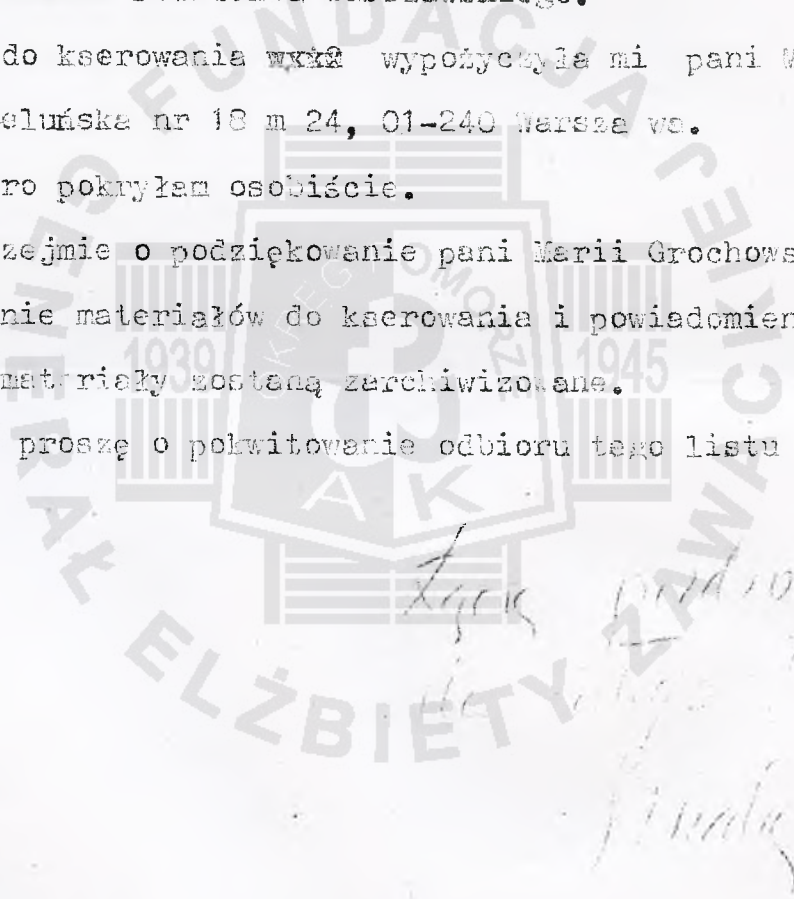
W załączeniu przesyłam 83 karty kserokopii różnych materiałów dotyczących Krystyny Kraheleskiej - poetki, Żołnierza Armii Krajowej - zgonęła w czasie Powstania Warszawskiego.

Materiały do kserowania ~~wyją~~ wypożyczyła mi pani Maria Grochowska, zam. ul.Wieluńska nr 18 m 24, 01-240 Warszawa.

Koszty ksero pokryłam osobiście.

Proszę uprzejmie o podziękowanie pani Marii Grochowskiej za udostępnienie materiałów do kserowania i powiadomienie, że przesłane materiały zostaną zarchiwizowane.

Ja również proszę o pokwitowanie odbioru tego listu z zawartością.

*Łączę podziękowanie
i powiadomienie
Makowska*

POTWIERDZENIE NADANIA
przesyłki poleconej nr 855

----- wypelnia nadawca -----

NADAWCA: Irena Makowska
Kopernika 28m67

00-336 Warszawa

ADRESAT: Archiwum Pomorskiej A.K.
ul. Wieluńska 18 m 24
 01-240 Warszawa

Oplata 11 10 zł ..... gr
Pobranie ..... zł ..... gr
Uwagi .....

WARSZAWA
24.10.02 15
ŁŁ

Podpis przyjmującego

Irena Makowska
Kopernika 28 m 67
00-336 Warszawa

Warszawa, dnia 24 październik 2002r.

1/48
Wpłynęło dnia 28.10.
L.dz. 4009 MUE USP. 600

Fundacja Pomorska Armia Krajowa
ul. Wielkie Garbary 2

do rąk pani Hanny Marcinkowskiej

Nawiązując do naszej rozmowy telefonicznej przesyłam
Pani 2 kolorowe kserokopie: legitymacji AK i
Przepustki. Mam jeszcze nieduży zniszczony mały
notatnik z oryginalnymi zapisami w czasie Powstania
o raz opaskę.

O ile rzeczy te były potrzebne na wystawę oryginały
przywiozę w listopadzie.

1 załącznik

Łączę podziękowanie
I Malinow

pozostałe nie cytuję

Irena Makowska
00-336 Warszawa
Kopernika nr 28 m 67

Warszawa, dnia 31 października 2002r.

Archiwum Pomorska Armia Krajowa
Memriał gen. Marii Wittek
ul. Wielkie Garbary 2
Toruń

Wpłynęło dnia 5. 11.
Ldz 3346 Muż / XII SESJA
2002

Przesyłam przekazane przez

panią Janinę Deubel-Kowalewską

zam. ul. Dobra nr 5 m 5, 00-384 Warszawa

następujące eksponaty na własność Muzeum. Przebywała w obozie w Ravensbrück - aresztowana 6 marca 1944 roku, w obozie od 23.IV.1944 - należała do "Zagrody" - aresztowane było więcej kobiet. Po śledztwie na Pawiaku, w obozie były skierowane do pracy w pracowni architektonicznej - stąd dostęp do papieru i możliwość rysowania.

- 1/ rękaw od pasiaka z naszywką czerwoną "P"-nr 36245.
- 2/ znaczek na czerwonym tle "P". zrobiony w obozie
- 3/ spinka do włosów wykonana w obozie
- 4/ 2 pieniądze obozowe na RM 1 i RMO,50
- 5/ fotografia muru w obozie - przeznaczonego dla poszczególnych Nacji
- 6/ pięć różnych fotografii z obozów - na jednym jezioro w którym topiono ~~na~~ prochy Więźniów
- 7/ ~~ksero~~ wizerunek więźniarki modlącej się do Matki Boskiej - malowany w obozie przez Lulę Tyszkiewicz
8. dwie karykatury: Janiny Deubel i Jadwigi Deubel-Goller - malowane w obozie przez Lulę Tyszkiewicz
9. kserokopia druku listu
10. kserokopia listu ocenzurowanego - 2 kartki,
11. list Jadwigi Deubel - matki ofiarodawczyni z prośbą z prośbą o informacje i odpowiedź
12. 11 kart - ksero projektów ubioru wykonanych w obozie przez Lulę Tyszkiewicz.
13. ~~na~~ ksero - portrecik więźniarki Neli Maciejewskiej - wykonany przez Zofię Waclawik
14. ksero - portrecik Luli Tyszkiewicz - wykonany przez Zofię Waclawik
15. 2 arkusze talii kart wykonanych w obozie przez Zofię Waclawik
16. pięć różnych projektów domku wykonane w obozie przez Hannę Adamczewską
17. arkusz na którym są kserokopie rysunków wykonanych przez Waclawi - pisanki, talerzyki i karty.
- 18 - Fotografia Ojca św. i dostojników przy poświęceniu tablicy ufundowanej na 50-lecie wyzwolenia obozu.
19. Spis podobozów w Ravensbrück.

Proszę uprzejmie o wysłanie do ofiarodawczyni pokwitowania z otrzymanych darów.

Łąca podziękowań 112

POTWIERDZENIE NADANIA

przesyłki poleconej nr 32801

wypełnia nadawca

NADAWCA:

Adm. Hena Makowska
Kobernika 28.067
00-330 Warszawa

Oplata 4,10 zł gr
Pobranie zł gr
Uwagi

ADRESAT:

Archiwum Pomorska
Armia Krajowa
ul. Walki Garbary 2
97-100 Toruń

Warszawa, dnia 31 października 2002r.

Armia Krajowa

Wittek

2

Przesyłam przekazane przez

panią Janinę Deubel-Kowalewską

zam. ul. Dobra nr 5 m 5, 00-384 Warszawa

następujące eksponaty na własność Muzeum. Przebywała w obozie w Ravensbrück - aresztowana 6 marc. 1944 roku, w obozie od 23.IV.1944- należała do "Zagrody"- aresztowane było więcej kobiet. Po śledztwie na Pawiaku, w obozie były skierowane do pracy w pracowni architektonicznej - stąd dostęp do papieru i możliwość rysowania.

- 229 WSK 1/ rękaw od pasiaka z naszywką czerwoną "P"-nr 36245.
- 230 WSK 2/ znaczek na czerwonym tle "P". zrobiony w obozie
- 231 WSK 3/ spinka do włosów wykonana w obozie
- 232 WSK 4/ 2 pieniądze obozowe na RM 1 i RMO,50
- 5/ fotografia muru w obozie - przeznaczonego dla poszczególnych Nacji
- 6/ pięć różnych fotografii z obozów - na jednym jezioro w którym topiono proch więźniów
- 7/ ~~malunek~~ wizerunek więźniarki modlącej się do Matki Boskiej - malowany w obozie przez Lulę Tyszkiewicz
8. dwie karykatury: Janiny Deubel i Jadwigi Deubel-Goller - malowane w obozie przez Lulę Tyszkiewicz
9. kserokopia druku listu
10. kserokopia listu ocenzurowanego - 2 kartki,
11. list Jadwigi Deubel - matki ofiarodawczyni z prośbą o informacje i odpowiedź
12. 11 kart - ksero projektów ubioru wykonanych w obozie przez Lulę Tyszkiewicz.
13. ~~na~~ ksero - portrecik więźniarki Neli Maciejewskiej- wykonany przez Zwiąż Wacławik
14. ksero - portrecik Luli Tyszkiewicz - wykonany przez Zofię Wacławik
15. 2 arkusze talii kart wykonanych w obozie przez Zofię Wacławik
16. pięć różnych projektów domku wykonane w obozie przez Hannę Adamczewską
17. arkusz na którym są kserokopie rysunków wykonanych przez Wacławi - pisanki, talerzyki i karty.
- 18 - Fotografia Ojca św. i dostojników przy poświęceniu tablicy ufundowanej na 50-lecie wyzwolenia obozu.
19. Spis podobozów w Ravensbrück.

Proszę uprzejmie o wysłanie do ofiarodawczyni pokwitowania z otrzymanymi darów.

IV/51

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie im. Elżbiety Zawackiej
ul. Garbary 2, tel. 55-24-100
81-103 Toruń

Toruń, dnia 29.11.2002 r.

MEMORIAL
General Marek Wittek

Pani Irena Makowska
ul. Kopernika 28 m. 67
00-336 Warszawa

1.dz.4783 WSK 2002

(kopia)

Szanowna Pani,

Przesyłam kopie podziękowań za przekazane za Pani pośrednictwem materiały. Chciałabym również przekazać prośbę od Pani prof. E. Zawackiej. W Archiwum Akt Nowych znajduje się obraz gen. M. Wittek . Komendantka z koniem”. Pani profesor prosi o fotografie tego obrazu. Serdecznie Panią pozdrawiam.

Z wyrazami szacunku
Anna Jurkiewicz
Anna Jurkiewicz

Dokumentalistka Działu: Archiwum WSK

IV/52

FUNDACJA
Forum Pomorskie Archiwum
ul. Barbary 2; 83-100 Toruń

Toruń, dnia 29.11.2002 r.

MEMORIAL
General Marii Wittek

Pani Janina Deubel – Kowalewska

1.dz.4781 WSK 2002

00-384 Warszawa

(kopia)

Szanowna Pani,

Jestem dokumentalistką działu: Archiwum Wojennej Służby Kobiet. Chciałabym bardzo serdecznie podziękować za przekazane za pośrednictwem Pani Ireny Makowskiej materiały. Wzbogacą one zbiory powstającego przy naszej Fundacji Muzeum Wojskowej Służby Polek. Jednocześnie mam przyjemność poinformować, iż część przekazanych przez Panią pamiątek jest obecnie prezentowana na wystawie: Wojskowa Służba Kobiet w Muzeum Okręgowym w Toruniu (Dom Eskenów, ul. Łazienna 16). Otwarcie wystawy odbyło się 16 listopada i potrwa ona do końca roku.

Chciałabym również namówić Panią do dalszej współpracy. W naszej Fundacji nie posiadamy informacji na temat Pani działalności konspiracyjnej. Może zechciałaby Pani przesłać nam opisową relację dotyczącą Pani życia według schematu, który załączam do listu. Szczególnie zależy nam na wszelkich dokumentach dotyczących Pani życia, takich jak np. metryka urodzenia, świadectwa szkolne, legitymacje, dokumenty poświadczające nadanie stopni wojskowych, medali, odznaczeń. Bylibyśmy wdzięczni za przesłanie choćby kserokopii. Proszę również o zdjęcia z okresu wojny, a także współczesne. Wszystkie te materiały są cenne dla nas, a także badaczy zajmujących się tą problematyką.

IV/53

W załączeniu przesyłam informacje dotyczące naszej działalności. Serdecznie Panią pozdrawiam i zapraszam do współpracy.

Z wyrazami szacunku

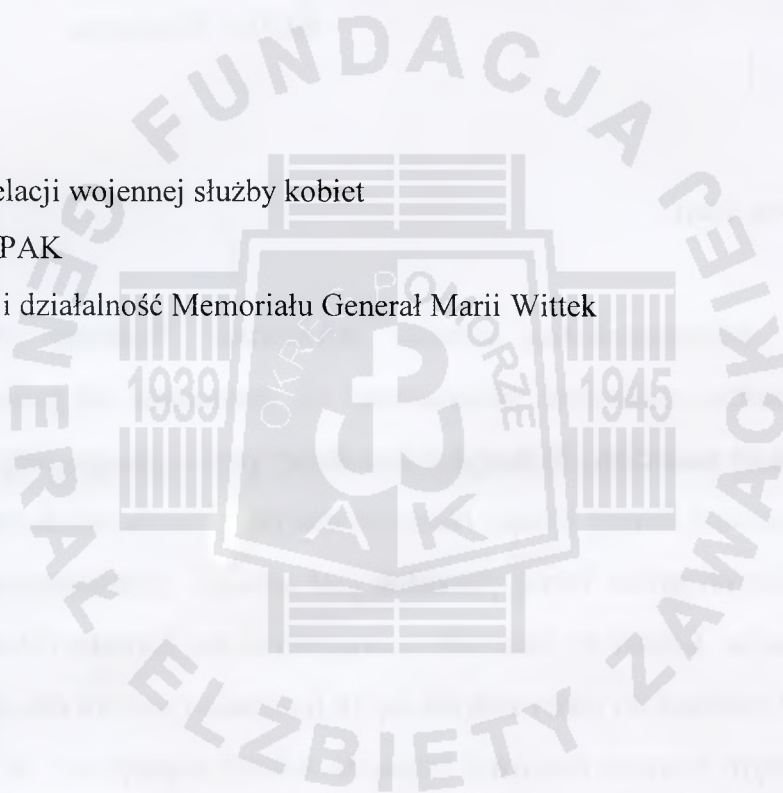
Anna Jurkiewicz

Anna Jurkiewicz

Dokumentalistka Działu: Archiwum WSK

Załączniki:

1. Schemat relacji wojennej służby kobiet
2. Ulotka FAPAK
3. Powstanie i działalność Memoriału Generali Marii Wittek

IV | 54

FUNDACJA
Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
ul. Barbary 2, tel. 65-22-186
87-100 TORUŃ

Toruń, dnia 29.11.2002 r.

1.dz.4781 WSK

Pani Janina Deubel – Kowalewska
ul.
00-384 Warszawa

(kopie)

Szanowna Pani,

Jestem dokumentalistką działu: Archiwum Wojennej Służby Kobiet. Chciałabym bardzo serdecznie podziękować za przekazane za pośrednictwem Pani Ireny Makowskiej materiały. Wzbogacą one zbiory powstającego przy naszej Fundacji Muzeum Wojskowej Służby Polek. Jednocześnie mam przyjemność poinformować, iż część przekazanych przez Panią pamiątek jest obecnie prezentowana na wystawie: Wojskowa Służba Kobiet w Muzeum Okręgowym w Toruniu (Dom Eskenów, ul. Łazienna 16). Otwarcie wystawy odbyło się 16 listopada i potrwa ona do końca roku.

Chciałabym również namówić Panią do dalszej współpracy. W naszej Fundacji nie posiadamy informacji na temat Pani działalności konspiracyjnej. Może zechciałaby Pani przesłać nam opisową relację dotyczącą Pani życia według schematu, który załączam do listu. Szczególnie zależy nam na wszelkich dokumentach dotyczących Pani życia, takich jak np. metryka urodzenia, świadectwa szkolne, legitymacje, dokumenty poświadczające nadanie stopni wojskowych, medali, odznaczeń. Bylibyśmy wdzięczni za przesłanie choćby kserokopii. Proszę również o zdjęcia z okresu wojny, a także współczesne. Wszystkie te materiały są cenne dla nas, a także badaczy zajmujących się tą problematyką.

W załączeniu przesyłam informacje dotyczące naszej działalności. Serdecznie Panią pozdrawiam i zapraszam do współpracy.

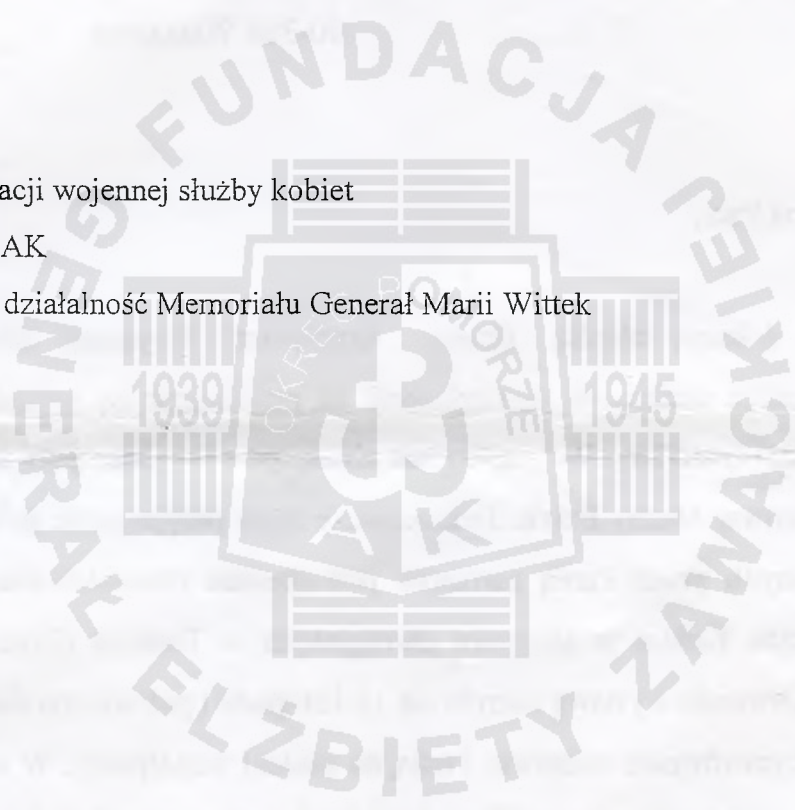
Z wyrazami szacunku

Anna Jurkiewicz
Anna Jurkiewicz

Dokumentalistka Działu: Archiwum WSK

Załączniki:

1. Schemat relacji wojennej służby kobiet
2. Ulotka FAPAK
3. Powstanie i działalność Memoriału Generali Marii Wittek

Irena Makowska
00-336 W-wa
Kopernika 28 m 67

Warszawa, dnia 1 grudnia 2002r.

IV/56
Wpłynęło dnia 15.12.
Ldz. 4825 NSK 1002
D.2

Archiwum Pomorskiej Armii Krajowej

Memoriał gen. Marii Wittek

Toruń.

Otrzymałam dodatkowo z Skarżyska Kamiennej materiały, które przesyłam.

1. kserokopię z "Gazety Skarżyskiej - dotyczy rodziny Cichosz-Staszałek. Będzie to uzupełnienie do nadesłanych w lipcu br bardzo obszernych materiałów doręczonych mi przez p. Wojciechowską, W edług mego wykazu - to po. 33 a k.nadesłanych materiałów 58.

Będę wdzięczna jeśli otrzymam informację, jak zostały skatalogowane i oznaczone i jak będzie uzupełniać się jeszcze dodatkowo nadesłane materiały ze Skarżyska Kamiennej. Czy pani Wojciechowska otrzymała podziękowanie za nadesłane w lipcu materiały?

Wiem, że dosyć trudno będzie te obszerne materiały tak oznaczyć i skatalogować, żeby można było uzupełniać. Nie znam się na tym, ale ciekawi mnie to bardzo.

2. Przekazuję część gazety "Przemiany", gdzie jest sporo informacji o pani Krystynie Wojciechowskiej oraz o innych już nadesłanych paniach np - Ludmile Stefanowskiej - str.46 zbioru - moja poz.27; o Sędłakowskiej - k.80 wykazu - moja poz.50; k. 58 - moja poz. 33- o Stanisławie Staszałek - innych nazwisk jak: Zofia Trąpczyńska, Anna Ziemska Sermanowicz, Jadiwga Sieradzka - nie znalazłam, ale może niezbyt dokładnie sprawdziłam wykaz. Myślę, że dobrze byłoby zrobić ksero tej gazety w kilku egzemplarzach i dołączyć do już posiadanych materiałów.

II.

X. Przesyłam od pani Matyldy Stambuldzys, zam.Ruszkowice 18, 27-580 Sadowie:

1. 20 kserokopii różnych odznaczeń - dokumenty były złożone wcześniej. st.strz.
2. 2 fotografie Grażyny Sniadeckiej ps. "Grażyna". Pochodziła z W-wy, zginęła w czasie bitwy w Wielkiej Wsi koło Końskich - 13.10.1943r. W czasie tej bitwy zginął jej dowódca "Robot".
3. Fotografia wykonana w czasie Mszy św. 15 sierpnia 1944 roku w Woli Szczygiełkowej k/Bodzentyń - góry Świętokrzyskie.

III.

Przekazuję do bibliotek książkę - Oktawii Grząski - "Byłam więźniarką NKWD". To wstrząsające wspomnienia ... losy wielu kobiet, może ktoś będzie mógł opracować i zrobić wykaz do kartoteki - wszystkich opisanych kobiet.

*Łgory serdeczne podziękowanie
dla całego zespołu SMALU*

IV/57 Boże Narodzenie 2002.

Z daleka,

lecz w sercu z Wami

Dziękuję się optakiem

wraz z życzeniami

Miłości, zdrowia

i spełnienia

Szczęśliwego

Bożego Narodzenia.

Tęczę serdeczne uścisk

Geneńc Marcewosc

Wpłynęło dnia 28.12.2002

Licz. 606 6 A

IV/58

FUNDACJA
"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek"
87-100 Toruń, ul. W. Garbary 2
tel.: 65-22-188, e-mail: archAK@um.torun.pl
REGON 870502736

Toruń, dnia 07.02.2003 r.

kopia (1 kopia u E2)

MEMORIAŁ
Wileńskie
L. dz 352/WSK-412/03

Pani Irena Makowska
ul. Kopernika 28 m. 67
00-336 Warszawa

Szanowna Pani,

Przesyłam dyplom dla Pani Wiesławy Laszczkowskiej. Na polecenie Pani Profesor proszę o wręczenie go w imieniu Memoriału. Pani Profesor zasugerowała, że może warto by było zachęcić p. Laszczkowską do pracy autorskiej.

Załączam wykaz kontaktów wileńskich od p. Anny Rojewskiej oraz listę kobiet odznaczonych VM z okręgów Wilno, Nowogródek, Białystok proszę o omówienie tej listy z p. Laszczkowską.

Z wyrazami szacunku

Anna Jurkiewicz
Anna Jurkiewicz

Dokumentalistka Działu: WSK

Kobiety odznaczone VM z Okręgów Wilno, Nowogródek, Białystok

Adamowicz Stanisława z d. Chłudzińska, ur. 1915, kurierka KO, adres Brwinów, ul.
Pszczelińska 12 A/2

Bieńkowska Wilczańska Wanda (1913 - 1972), może najpierw czynna Łomża lub Grajewo do
1941; KG AK O II, komórka więzienna DR

Borkowska Zofia vel Dunin-Borkowska, ur. 1904, AK Wilno, BiP

Dziekońska-Długolecka Jadwiga, (1916-1943), AK Białystok BiP

Galska Antonina, ur. 1896, Ref. WSK K Obwodu Grodno-Prawy Niemen

Grażewicz Aleksandra, ur. 1898, AK Białystok, KO Grodno, wywiad

Hermanowska Helena z d. Marciszewska, ur. 1904, Ref. WSK K O Białystok, Komendantka
Okręgowa Harcerstwa

Iwanicka Maria, ur. 1916, KN; AK KO Wilno, partyz.

Krynicka Antonina, ur. 1904, K. Obw. Suwałki, wywiad

Liniarska Stanisława z d. Sieńko, (1920-1981), KO Białystok, kurierka, szyfrantka

Lipińska Grażyna, ur. 1902, AK KG, wywiad Mińsk Białoruski

Mahrburg Anna, ur. 1923, AK Wilno, legalizacja

Nowicka Wanda z d. Mech, ur. 1909; AK KG, Kedyw

Pelikan Augustowska Irena, ur. 1914; KO Wilno, Kedyw

Skrodzka Satniśława zam. Kumor, ur. 1922, Ref. WSK K Obw. Grajewo

Szymańska Marianna zam. Kossakowska, (1915-1983), Ref. WSK KO Białystok

Świda Władysława, ur. 1899, Ref. WSK Obw. Wołkowysk

SU/60

Wykaz nazwisk (z adresami zamieszkania) z którymi Archiwum WSK utrzymuje kontakty z kobietami-żołnierzami AK Wilno

1. Baranowska- Tyman Irena

11-034 Stawiguda woj. warmińsko-mazurskie
tel. (89)

Teczka osobowa nr. inw. 2957/WSK, AK Wilno. Członkini Memoriału, uczestniczy w Sesjach Fundacji, opracowuje karty informacyjne, zbierała informacje o Świklance-VM (Kontakt z Baranowską- Tyman utrzymuję od 2001r od Zjazdu Żołnierzy Kresowych, Międzyzdroje)

2. Januszczak Joanna

Gdynia, 1 tel.

teczka osobowa nr inw. 327/WSK, AK Lida. Przedstawicielka Memoriału na Wybrzeżu. Uczestniczy w Sesjach Fundacji. Utrzymuje kontakty z Wilnem. Jest autorką książki „Marsz śmierci”

3. Kiałka Wanda

53- 653 Wrocław, tel.(71)

teczka osobowa 3090/WSK, AK Wilno. Kontakt ze Zjazdu Żołnierzy Kresowych, 2001r. Członkini Memoriału, uczestniczyła w XI Sesji Fundacji. Jest aktywna w SZŻ AK we Wrocławiu

4. Pasierbska Helena

80-300 Gdańsk, ul. tel.

teczka osobowa 725/WSK, AK Wilno. Członkini Memoriału. Zaangażowana w upamiętnianie polskości na Ziemi Wileńskiej, honorowy członek Związku Polaków na Litwie. Autorka książek „ Wileńskie Ponary”, „ Wileńskie Łukiszki”

5. Surwiło Jerzy

2009 Wilno,

Niekombatant, syn Akowca, publicysta, pisarz, redaktor Magazynu Kombatantkiego- Radia Znad Wilii. Pisze na temat dziejów Wilna i losów Polaków zamieszkujących na Litwie, stosunków litewsko-polskich. Kontakt od 2002r. -XX Zjazdu Żołnierzy Kresowych, Międzyzdroje. Członek Memoriału. Wyraża chęć współpracy z Fundacją. / Wysłałam list z prośbą o podanie nazwisk kobiet-żołnierzy, także adresów zamieszkujących w Wilnie i okolic Wilna, oczekuję odpowiedzi również o danych Haliny Budnej-Sujkowskiej/

IV/6A

6. Szyksznian- Ossowska Danuta

71-614 Szczecin, tel.

teczka osobowa 673/WSK, AK Wilno. Przedstawicielka Memoriału w Szczecinie. Bardzo aktywna. Przesłała kilkanaście relacji i adresów Kombatantek z woj. zachodnio-pomorskiego. Doskonała współorganizatorka Zjazdów Żołnierzy Kresowych w Międzyzdrojach. Aktualnie przygotowuje materiały archiwalne dla Archiwum WSK.

7. Doc. dr Malinowski Jan Leszek

85-064 Bydgoszcz,

85-080 tel.(52)

Prezes Zarządu Tow. Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej. Pod jego redakcją wyszło wiele książek. Kontakt datuje się od 2001r. na Zjeździe Żołnierzy Kresowych. Na propozycję współpracy z Archiwum WSK nie przejawia chęci tłumacząc się brakiem czasu, ponieważ jest zajęty materiałami, które przygotowuje do wydania. Wśród wydanych prac do wykorzystania dla naszych potrzeb archiwalnych jest książka pt. „ Łączniczki Okręgu Wileńsko-Nowogródzkiego Armii Krajowej”

/ Jestem poinformowana, że dr Malinowski jest od dłuższego czasu chory, stąd ta niechęć/

Anna Rojewska

Dokumentalistka Archiwum WSK odpowiadająca za kontakty z kobietami żołnierzami AK Wilno

IV/62

Warszawa, dnia 25 luty 2003r.

FUNDACJA
 "Archiwum i Muzeum Pomorskie
 Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek"
 w Toruniu

Wpłynęło dnia: 27.02.2003

L. dz. 4 56 13 - WSK Fundacja Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
KWZ oraz Wojskowej Służby Polek

Załącznik: D.W.

Referent: ..... w Toruniu

Przesyłam w darze dla Fundacji nowe wydanie "Żołnierzy Wyklętych". Kupując książkę w czasie promocji pomyślałam, że dobrze będzie, jeśli pan Leszek Żebrowski napisze dedykację dla Pani Profesor. Może to przysłowiowe "2 grzyby w barszcz", ale książka nie jest potrzebna dla Pani Profesor, a w bibliotece może się przydać.

W drugiej teczce są "karteczki" dotyczące tej książki. Te wykonała osobiście pani Wiesława Laszczkowska na moją prośbę, ale podziękowanie należy Jej wysłać. Ma więcej czasu aniżeli ja. Obiecała zająć się jeszcze książką o Wileńszczyźnie, którą również nabyłam dla Fundacji. Mam już trochę materiałów o Wileńszczyźnie, ale narazie nie wysyłam, gdyż mam obiecane dalsze.

Łączę serdeczności dla całego Zespołu.

J. Mahady

Pocztówka wydana z okazji
200 – lecia
Mazurka Dąbrowskiego
1797–1997

Reprodukcja polskiej pocztówki
patriotycznej z 1920 r.
ze zbiorów Muzeum Niepodległości w Warszawie

POCZTÓWKA

FUNDACJA
Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Powietrznej
w Toruniu

Wysłano dnia: 5.03.03
dz. 49213-415/03

Załączniki:

Pełnomocnik:

IV/63 28.II.03

*Dróg Dąbrowski
Trochę później -
zgodnie z umową
przytem myślisz
z Dąbrowski i kreno otrzymał*

Skład druk. Lubelskie Centrum Marketingu Sp. z o.o. tel./fax (0-81) 73-218-35
Z Łonek - od pan-

Maryja

Krzysztof

1997 ©
Muzeum Niepodległości
Al. Solidarności 62, 00-240 Warszawa
tel. (0-22) 826 90 91

VIII / 1

ozn. kod.

poczta

FUNDACJA
"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek"
87-100 Toruń, ul. W. Garbary 2
tel.: 65-22-186, e-mail: archAK@um.torun.pl
REGON 870502736

Toruń, dnia 19.03.2003 r.

MEMORIAL
Generał Marja Winiak

L. dr. 640/WSK-412/03

Pani Irena Makowska
ul. Kopernika 28 m. 67
00-336 Warszawa

(Kopie)

Szanowna Pani,

Bardzo serdecznie dziękuję za książkę „Żołnierze Wyklęci” oraz za karty informacyjne od p. Wiesławy Laszczkowskiej. Wysłałam już podziękowanie.

Dziękuję również za materiały od Pana Longina Tomaszewskiego dotyczące Wileńszczyzny. Zostaną one opracowane przez p. Annę Rojewską, która zajmuje się Okręgiem Wileńskim. Panu Tomaszewskiemu prześlemy podziękowania z potwierdzeniem odbioru.

Bardzo dziękuję za wszystko. Pozdrawiam serdecznie .

Z wyrazami szacunku

Anna Jurkiewicz

Anna Jurkiewicz

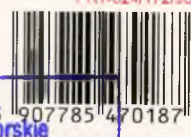
Dokumentalistka Działu: Archiwum WSK

mielkane 2003

IV/66

PRT-024/172/98

ALIGATOR
tel. (012) 415 70 94
Kraków, ul. Bociana 8
968

*Życzenia
radosnych i miłych
Świąt Wielkanocnych,
smacznego Świeconego,
mokrego Dynugusa
przesyła*

*dla całego
Zespołu
Kena Makowskiego*

FUNDACJA
"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek"
w Toruniu

Wpłynęło dnia: *22.04.2003*

L. dz. *1988/wsr-412/03*

Załączniki: _____

Referent: _____

□ □ - □ □ □

Irena Makowska
00-336 Warszawa
Kopernika 28 m 67

11/67

FUNDACJA "Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek" w Toruniu
Wpłynęło dnia: 4.06.2003
L. dz. 2741/WSk-412/03
Załączniki: .....
Referent: .....

Fundacja i Archiwum Pomorska Armia Krajowa
Wielskie Garbary 2
Toruń

Przesyłam 46 kart z wykazami "Służby KobiECE
batalionów "Gustaw i Harnaś", które opracowała
pani Ewa Krasnowolska - członek Memoriału.

Są to kopie opracowań przesłanych do redakcji
Encyklopedii Powstania Warszawskiego.

Proszę zwrócić uwagę, że literka "E" przy niektórych
nazwiskach - wskazuje na dotychczasowe opracowanie w
wydanej już Encyklopedii.

Nie mam wyobrażenia jak Panie zarchiwizują ten materiał-
jest to jednak bardzo cenny materiał. Jak mamy tu
doświadczenia to redaktorzy encyklopedii nie zawsze
dokładnie posługują nadesłanymi im materiałami.

Uprzejmie proszę o potwierdzenie pani Ewie Krasnowolskiej
iż to opracowanie zostało przeze mnie nadesłane do
Archiwum.

Łączę pozdrowienia dla całego Zespołu.

Warszawa, dnia 2 czerwca 2003r.

zet. p. 614/03

B305
IV/68

1. Zaświadczenie weryfikacyjne z Londynu z 30 X 1965 o nadaniu Orderu Wojennego VM kl. V-tej
2. Legitymację nr 129 – Żołnierza 2 Pułku Piech. Leg. Armii Krajowej
3. Legitymację Krzyża Armii Krajowej nr 4143
4. Legitymację MSW nr 5643 Krzyża Kampanii Wrześniowej 1939
5. Legitymację nr 13027 orderu wojennego VM klasy V z 11 XI 1948 r.
6. Zaświadczenie MON z 25 IV 1966 nr DK – 05132/W o odznaczeniu Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari
7. Zaświadczenie nr DK – 2466/W z 5 III 1965 r. MON o odznaczeniu Krzyżem Walecznych
8. Legitymacja nr 98 o walce w Zgrupowaniu „Jodła” od XI 1943 r. do I 1945 r.
9. Odznaka harcerska
10. Miniatura Krzyża Armii Krajowej
11. Miniatura Krzyża Walecznych

J. Macharski

Elżbieta Zawacka

la, 13 XI 03

z d. Mireckiej

Powyższe dokumenty stanowiły własność Anny Lubowickiej, zmarłej 16 września 2003 r. w Warszawie.

Była żołnierzem Armii Krajowej w Zgrupowaniu Oddziałów Partyzanckich Armii Krajowej w Górach Świętokrzyskich dowodzonych przez Komendanta "Ponurego" mjr. Jana Piwnika.

Z uwagi na to, że była odznaczona Orderem VM dokładny życiorys wręczyła pani prof.dr.hab. Elżbiecie Zawackiej podczas Jej bytności na uroczystościach w Wojskowej Bibliotece w Warszawie przy ul. Ostrobramskiej. Do życiorysu były dołączone kopie różnych legitymacji. Ja przygotowałam życiorys, który podpisała A.Lubowicka oraz przygotowałam kserokopie różnych dokumentów. Szczegółowo nie pamiętam jakie, ale był złożony wykaz.

Pseudonimy Anny Lubowickiej - Hanka - Barbara.

Załączone legitymacje zgodnie z życzeniem Hani, które były mnie przekazane wręczyła mi siostra Hani pani Jolanta Zachorowska, zam. w Warszawie, ul. Plac Dąbrowskiego 5 m 23 i tam proszę przekazać dokładny wykaz złożonych przeze mnie dokumentów wraz z podziękowaniem.

J. Macharska 131

IV/69

Warszawa, dnia 14 listopada 2003r.

Irena Makowska przekazuje do Memoriału gen. Marii Wittek materiały otrzymane od pani Janiny Gellertowej

1. dotyczą Stanisławy Swiderskiej- Kucińskiej - 5 kartek, T. 3604/WSK
2. dotyczą Joanny Makólskiej-Kowalskiej - 2 kartki. T. 3605/WSK

FUNDACJA
"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek"
w Toruniu

Wzłynęto dnia: 15.11.2003
Licz. 4819 / WSK 412 / 03

Załączniki: _____
Referent: _____

Warszawa, dnia 22 kwiecień 2004r.

Irena Makowska
Kopernika 28 m 67
00-336 Warszawa

170

FUNDACJA "Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polak" w Toruniu	
Wysłano dnia:	26.04.04
L. dz.:	1520/OSU-412/04
Załączniki:	.....
Referent:	.....

Memoriał gen. Marii Wittek

ul. Wielkie Garbary 2

87-100 TORUN

W załączeniu przesyłam:

1. kopię listu mego z dnia 24.2.03 w sprawie materiałów dotyczących Stanisławy Witek i proszę o przesłanie podziękowania synowi.
/kopia do mnie/
2. Sprawa p. Alicji Kadler jest nieaktualna
3. Kopia listu z dnia 31.10.02 - dotyczy korespondencji z p. Deubel - Kowalewską.
4. kopia mego pisma - dotyczy śp. Anny Lubowickiej - poproszę o wysłanie podziękowania siostrze i kopię do mnie.
5. kopię pisma z 14.11.2003r - dotyczy p. Gellertowej - proszę o przesłanie pokwitowania i kopię do mnie.
6. Dodruchiwum Memoriału - dotyczy Alicji Kadler.
7. Kopię listu z 22.10.02 - dotyczy materiałów o Kraheleskiej - doręczonych mi przez p. Marię Grochowską.

Nie mam kopii listu wysłanego przez Memoriał do p. M. Grochowskiej.

7 załączników.

Łączę pozdrowienia i podziękowania

Irena Makowska

ps. Przykro mi, że będzie Pani miała trochę kłopotów, ale

chcę uporządkować zaległości.

*ps. Latgeram 2 foldery z Muzeum
Niepodległości dla pani Preres Dedy Wakeray*

Do J. Melkowskiej kopie

IV/7A

Tamni 7 IV 04

Yrems Koelonne

Sevdecum Zjere ma swiętkom

(pise u powidri korespondenci, uze
kros'ho)

- Czy sp. Polam wic ma do pognel
redmir'ski?

Moze pnhesei Cirkom uoson
Kandolencje

Zapytalam o pognel Batukie-
mi mam pensie odpowiedi,
czy geller to a kinep funkcyjni?

- Cuzymtowokre VII idni do
III tomu VIII jako Polstam

- mam zapytanie czy Czechowki
Zofia Tk. W. e. Zjje?

Nie odpowiada mi moj telefon
do mi (839 8136 444)

Bardzo, bardzo serdecznie wicisli

Sle

2 el.

Pisulem
komunikat

FUNDACJA
 Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
 i
 Memorial General Marii Wittek
 -100 Toruń, ul. Wielkie Garbary 2, tel. 056/65 22 18
 www.archiwum.pomorskie.pl archAK, e-mail: archAK@un.torun.pl
 Konto: WBK II Oddział w Toruniu
 0901506-4675-128-00

WYSTAWA
 Wojskowa Służba Polek
 Toruń 16 XI - 31 XII 2002 r.
 Dom Eskenów, ul. Łazienna 16

Były webringer z informacją o pociągach
 klub. form wykopu pod Tadeusza
 Mnie bracia, Drobne
 - Serwim sli, dla, mi, mi, mi
 Nowi deam

Mnie cos przedmowa
 o, Sylwestrach, o Starym
 VM, o Robin 2005 General Maria
 Wittek

Pani Irene Malcowska

Gdyby był Joelma wspomiany autor biografii CC,
 to powiedział, że myśli mogłaby być jego opraco-
 wana biografia "20"

8004 14/72

grupa kochani,
 biografia dotarła do infomary
 o Klubie Grate - kwarant CC
 czy Ty albo ja albo ktoś
 od nas tam będzie?
 Gdyby był ja pale apokal-
 nistę (ali to bynajmniej nie
 jest konieczne) może
 przekazać moje prośbom
 alle obierali CC?
 - Do p. Robin ja wiem kto przedmowa
 2 Zapytaj laurem, czy dotarł może
 Zapytaj Scepterem
 - do J. Opel dotarł do kaptur dawnych
 alle może o samostanowieli Klubu Wł
 Dziękuję i pozdrawiam Sla

Warszawa, dnia 30 kwietnia 2004r.

Irena Makowska
ul. Kopernika nr 28 m 67
00-336 Warszawa

IV 73

FUNDACJA	
*Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Funkcyjnej w Toruniu	
Wpłynęło dnia:	6.05.2004
L. dz.:	1586/4SK-412/
Załączniki:	93 kart
Dotyczy:	A. Rojowska

Fundacja i Muzeum Pomorska Armia Krajowa

Memoriał gen. Marii Wittek

ul. Wielkie Garbary 2

Toruń

W załączeniu przesyłam następujące materiały - najpierw przeznaczone dla pani Profesor. Materiały te otrzymałam w oryginałach (i skserowałam) od pani Ewy Krasnowolskiej:

1. list z Service ~~Naxxxxxx~~ International de Recherches z dnia 17 maja 1972r. - skierowany do Marii Zajączkowskiej.
2. list z service International de Recherches z dnia 26 juillet 1972 do Marii Zajączkowskiej.
3. List Marii Zajączkowskiej w języku francuskim z 2.5.1972r do au Comite International.....
4. Oświadczenie świadka Bernarda Fuksiewiczza - dla Marii Zajączkowskiej 2 karty.
5. Wniosek o przyznanie inwalidztwa wojennego dla Marii Zajączkowskiej 5 kart.
6. Pismo Ministerstwa Sprawiedliwości do Marii Zajączkowskiej z 19.1.1973r
7. Zaświadczenie z Z.B.C.W.iD. nr 408730 dla Marii Zajączkowskiej.
8. Orzeczenie Obwodowej Komisji Lekarskiej do Spraw Inwalidztwa z 2.5... dla Marii Zajączkowskiej o II grupie inwalidztwa wojennego
9. Świadcstwo Ministerstwa Spraw Zagranicznych dla Marii Zajączkowskiej o zdaniu egzaminu z języka francuskiego.
10. Pismo Ministerstwa Spraw Zagranicznych dla Marii Zajączkowskiej z podziękowaniem za pracę zawodową i społeczną.
11. Pismo dla pani Marii Zajączkowskiej z 16 stycznia 1946r. w związku z zakończeniem pracy w Ministerstwie Żegluga i Handlu Zagranicznego

Dotyczy rodziny Kalinowskich.

- =====
1. Broszurka Piotra Kalinowskiego /ksero - kart63/ Au service de la Pologne et de la France ... Paris 1995.

2. Ksero z kwartalnika Biograficznego Polonii nr 6 dotyczący Heleny Kalinowskiej i Jerzego Dominika Marii Kalinowskiego /str.24/
3. Jak wyżej - dotyczy Piotra Kalinowskiego str.25
4. cztery aktrki Sociéte et Litteraire Polonaise dotyczące konferencji w Paryżu 21 octobre 1995 r.
5. 13 stron odręcznie napisanego referatu po francusku wygłoszonego przez Helenę Kalinowską /pođano w programie załączonym/ - łącznie 17 kart.
- 6 list Heleny Kalinowskiej do pani Ewy Krasnowolskiej z 10.10.85.
7. kserokopia artykułu z "Dziennika Bałtyckiego" /daty nie znamy/- u góry tekst francuski - życiorys Heleny Kalinowskiej - nie wiemy gdzie zamieszczony. - materiał nadesłany przez Kalinowską do pani Ewy Krasnowolskiej.

Razem 93 kartki.

Uprzejmie proszę o nadesłanie mi kopii tego listu z pokwitowaniem odbioru oraz do pani Ewy Krasnowolskiej.

W możliwie najszybszym terminie proszę uprzejmie przekazać przesłane materiały do Pani Profesor. /z opisem jak wyżej/.

Łączę serdeczne pozdrowienia

Imahow

Toruń 13 V 2004 r.

L. dz. 1612/E.Z/09 1 kopie u E2

Pani Irena Makowska
ul. Kopernika 28 m. 67
00-336 Warszawa

Szanowna Pani,

Dziękujemy za przesłanie do Fundacji materiałów od p. Ewy Krasnowolskiej (załączam ksero spisu z pokwitowaniem, wyślemy go także p. E. Krasnowolskiej). Materiały te znajdują się obecnie u Pani Profesor.

W odpowiedzi na Pani list z 8 bm. do Pani Profesor przesyłamy wydruk biogramu VM Zofii Czechowskiej. W sprawie śp. W. Adamowicz to nie mamy jeszcze dokładnej daty jej śmierci ani miejsca pochówku – czy mogłaby Pani pomóc w ustaleniu tego? W liście pisze Pani też o możliwości zdobycia informacji o Wandzie Filipkowskiej Pełczyńskiej. Prosimy o ich przesłanie. Tom I *Słownika VM Kobiet* jest właśnie w recenzji, ale dokonanie zmian i poprawek jest jeszcze możliwe.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp
Dorota Kromp

Sekretarka prof. E. Zawackiej

Załącz.

- 1) Biogram VM Zofii Czechowicz
- 2) Pokwitowanie odbioru materiałów od E. Krasnowolskiej
- 3) Kopia listu do p. E. Krasnowolskiej
- 4) adres córki śp. Adamowicz

adres córki Adamowicz:
ul. Pszczelińska 12a m. 2
05-840 Brwinów

Do S. Makowskiej

IV/76

Tomum 16vii 2004r.

Szanowne Drogie Pani,

Zwracam się z pilną
prośbą o przesłanie nam
daty śmierci i miejsce
pochówku Władysławy
Adamowicz odznaczonyj VY.

Dane te są konieczne potrzebne
do uzupełnienia jej
biogramu.

Serdecznie pozdrowieniom.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp
Sekretarka prof. E. Zembekiej

Irena Makowska

Warszawa, dnia 25 sierpnia 2004r.

Kopernika 28 m 67

00-226 Warszawa

FUNDACJA
"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek"
w Toruniu

Wpłynęło dnia: 30.08.04
dz. 2030/125K-612

Załączniki: -
Referent: A. Rej, D. Krowczyńska

Fundacja Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
Wielkie Garbary 2

00-100 Toruń

Dzięki staraniom pani Matyldy Stambuldzys /Świętokrzyskie - Ponury/
otrzymałam ze Związku Inwalidów Wojennych w Tarnobrzegu życiorysy
2 Kobiet i w związku z tym uprzejmie proszę o udzielenie mi odpowiedzi
w następujących sprawach:

I-dotyczy Janiny z Maculewiczów Hoffman

W przesłanym mi życiorysie podaje, że przed kilku laty wysłała do
Archiwum WSK swój życiorys i pamiętnik.
Do przesłanego mi życiorysu /b.krótkiego/ dołączała pismo tłumaczone
z angielskiego z Centrum Świadczeń Urzędu Wojny - Bourne Avenue,
Hayes zawierające dane dotyczące służby wojskowej oraz jedną stronę
pisma Nasza Izba - kwartelnik Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych
z Tarnobrzegu. Dalszy ciąg byłby niezwykle interesujący.

Uprzejmie proszę o odpowiedź - :

- czy założona jestteczka pani Hoffman i co w niej znajduje się

Po otrzymaniu powyższej wiadomości napiszę list do pani Hoffman
o ewentualne nadesłanie dalszych materiałów.

II - dotyczy pani Franciszki Sawa z d.Kołdan lub Kałdan /niewyraźnie
napisane/

Z krótkiego życiorysu napisanego wynika, że była w Batalionach
Chłopskich na terenach Tarnobrzeg, Mielec, Kolbuszowa. Należała do
Wojskowego Przystosowania Kobiet.

Powołuje się na wzmianki w 2 książkach: Barbary Matusowej
"Kwiatkowska" - "I one poszły w bój" oraz "Konspiracja w widłach
Wisły i Sanu" autor mgr Jan Sokół ps. "Skrzydło".

Czy te dwie książki są w bibliotece Archiwum?

III - Czy w bibliotece Archiwum jest książka:

1/ Łukasz H Grzywacz-Switalski "Z walki na Podkarpaciu"
2/ 2 tomy: Haliny Zakrzewskiej - "Beda"

11/78

"Niepodległość będzie Twoją Nagrodą". - Haliny Zakrzewskiej
"Beda".

Po otrzymaniu odpowiedzi na ten list podejmę dalsze decyzje-
co do kontaktu z paniami Franciszką Sawa i Janiną Hoffman.
Jeżeli wyżej podanych książek nie ma w Fundacji - czy Fundacja
jest zainteresowana aby je otrzymać.

Łączę pozdrowienia dla całego Zespołu

IV/79

Szanowne Pani,
Toruń 30 IX 2004
W odpowiedzi na Pani telefon z 23 IX
do Pani Profesor informuję, że nie mamy
żadnych wiadomości o interesującym
Panią adwokacie z Wilna.

O Zofii Rosądzewskiej UM nie mamy
żadnych danych zrodziłyby. Wiemy
tylko, że jest wymieniona w t. 107
Wielkiej JI. Enc. Państ. Warsz. Kunele
i mamy też informacje, że Jacek
Rosądzewski - Kotulskijska, lekarka PCK
została odznaczona S.M. Krzyżem
Zestugi z Niemcami we wrześniu 1914r.
Pani E. Skewska z Fundacji skante-
ktuje się z dwuzymę kardewską z
Kielc, żeby wyjechać czy otrzymały
prezowane przez Panią fotografie.

Z wyrazami Szacunku
Danota Kwamp

L.dz. 2191/E2/04

1 Kopia "E2"

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. Wielkie Garbary 2, 87-100 Toruń
fax/☎ (0-56) 65-22-186
Konto: WBK II Oddział w Toruniu
10901506-4675-128-00-0

MEMORIAŁ GENERAL
MARII WITTEK

POW
PWK

WSK-
-AK

Szanowne Pani
Irena Mekowska
ul. Kopernika 28 m. 67
00-336 Warszawa

Toruń 22 II 2005 r.

Ld2.668/E2/05

Kopie

Do J. Melowskiej

Szanowna Pani,

Przesyłam projekt „Apelu o upamiętnianie służby wojennej kobiet, o uczczenie poległych w walce o niepodległość Polski”. Czy uważa Pani ten „Apel...” za potrzebny? Jeżeli tak, czy ma Pani jakieś uwagi i zastrzeżenia do jego treści? Może zaproponuje Pani wymienienie jeszcze innych osób do współdziałania? Czy zgadza się Pani na podanie Pani adresu dla celów korespondencyjnych? Adres taki miałby jakoś przybliżyć sprawy osobom z Pani terenu, które zechcą włączyć się do pracy. Będę wdzięczna za wszelkie uwagi.

Ponieważ sprawa z różnych względów jest pilna, bardzo proszę o odwrotną odpowiedź. Brak odpowiedzi w najbliższych dniach przyjmuję jako zgodę na moją propozycję.

Z serdecznymi pozdrowieniami i podziękowaniami

Elżbieta Zawacka

- Jak wspominała zażachista sprawy Cyrolin „Mawczyn” - gdzie Ci festem walczyły? Mi przypomina cło, jak wyglądał VM na osobie - i czy nie trzeba by go odnowić; myślały z chęcią, ale gdybyś była w H. Przeworskiej, może warto to przemyśleć - jak myślisz?
  - Jeżeli chodzi o aktywność S. Tarnickiej VM (także Tobie 73 zawodni-estanny), to nie wiem o zmianach kolorem; czy p. Worek także o tym mówił? Domyślam ewentualnie mógłby mieć mój kolor.
  - Bardzo ciekawie na Twojej stronie o „Apelu” i jakbyś walczyła tego rozprawie sukcesem.
- Jeżeli masz możliwość, Ci dziękuję
Złota

Proszę, jeżeli chcesz, nie z tym listem do H. Przeworskiej odwiedzić
Jeżeli masz, wtedy go do koperty i wyslij proszę

Z.

205

- 11 Apel...
- 21 list do A. Przeworskiej
- 31 list od L. Kępczyńskiej
- 41 list od J. Opatowska

- 5 / ksero białym. Skłuskiej,
- 6 / listy ref. me + J. + Apel

Do Y. Melowskie ? Kojie uEZ IV/81

Ld2.2464/EZ/05

Torun 3 VIII 2005

Dziewo Kociane,
P. M. Wroblewska przytatek ^{dnis} ~~talci~~
mily e-mail z fotografiami dzieci,
panke Mrooskowskuje i porzdrowie-
miami

Wie bardzo wzruszylam sie listem.
Czy mozesz mize zorientowac, czy
powinam ponownie zapowiedziec
zj wyjsciu II tomu "Stoworka
VIII latki" z jej okladka (zj
i g Mrooskowskuje) - czyjoscie
wplyly jej okrotu ten II tom i
zapowiedz jemu III (I wyjde
16 XI 04 i one podsijkowata, mi
brone honorarium). A moze ty
to z miy zafatowis jalec?

Baroko serdecznie zyczy mi ty
waleczny, wiele dobrocy zdrowie

Elly

Przemek Licznicki - Roztworec 1. Wyszany (projekt prof. B. Chmielewski) Projekt kary: K.M. druk. Wpizskie Zaklady Graficzne

Toruń 7 IX 2005 r.

IV/82

Ld2. 2534/E2/05

1 kopia u E2

Pani Irena Makowska
ul. Kopernika 28 m. 67
00-336 Warszawa

Szanowna Pani,

Przepraszając za opóźnienie w odpowiedzi spowodowane przerwą urlopową oraz pilnymi pracami nad zakończeniem II tomu *Słownika VM Kobiet*, dziękujemy za Pani list z 10 sierpnia br. oraz za przesłane materiały dotyczące odznaczonych VM Wieńczysławy Machniewskiej, Zofii Kamińskiej i z III tomu Haliny Szwarec. Zostały wykorzystane do uzupełnienia ich biogramów. Załączamy kserokopię listu z podziękowaniem wysłanego do siostrzenicy Z. Kamińskiej p. Krystyny Batorskiej.

Dziękujemy także za przesłane fotografie tablic „Ciotek” i Emilii Malessy ufundowanych przez Fundację Żołnierzy Polski Walczącej. Prosimy o informację gdzie znajduje się tablica „Ciotek”? Przesyłamy kopię podziękowania wysłanego do dr T. Sowińskiego Prezesa Fundacji Żołnierzy Polski Walczącej.

Załączam serdeczne pozdrowienia od Pani Profesor i od siebie.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp
Dorota Kromp

Sekretarka prof. Elżbiety Zawackiej

Zał.

1. Kopia listu do p. K. Batorskiej z 7 IX 2005 r.
2. Kopia listu do dr T. Sowińskiego z 7 IX 2005 r.

Do J. Mioduskiej IV/83

Mieszko Kochanek,
Majordom miejsciej Zgromady
Miejscowości Gwiazdki

XII 2005 r.

- 1 Dobro - aby zapewnić dobro -
zdrowia w całym 2006 Roku
- 2 Najlepiej mi myślać

, Zł'

Proszę Cię, w tym roku - bo Ty to
mnieś - do miejscowego Komitetu
Budowy Państwa Głównego
Mam Wittek - mieć on stanie
w przyszłym roku (choć
druga część tej sumy jest
w 2007 r.)

2

Zł'

- 1 Refleksię
- 2 Bil.

L. dz. 82/E2/06

IV/06

do J. Makowskiej

Pomnik Łączniczki w Józefowie k. Warszawy (projekt prof. B. Chmielewski); projekt karty: K.M.; druk: Wąbrzeskie Zakłady Graficzne

Toruń, 11 I 2006 r.

Szanowne Pani,

Zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami telefonicznymi przesyłam Pani list Pani Profesor do dyrektora Muzeum Powstanie Warszawskiego z prośbą o osobiste dostarczenie.

Zetęczęmy sendeczne porządki

z wyreżeniami szecunku

Dozosta Knomp

Sekretarka prof. Elżbiety Zawackiej

Wesołko Elżbieta - komendant z Trojny
morskiej agentki, tak chyba będzie lepiej
szczęśliwie przedwiosną
E.L.

2et.

11 ksero listu E2 do dyr. Muzeum Powst. Warsz 2/11/06
21 ksero listu sekretki do E2 228 x 11/05

Toruń 22 II 2006 r.

L. dz. 306/EZ/06

kopie

Pani Irena Makowska
ul. Kopernika 28 m. 67
00-336 Warszawa

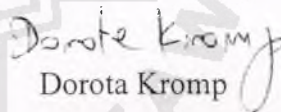
Szanowna Pani,

Przesyłam ksero odpowiedzi, jaką otrzymaliśmy z Muzeum Powstania Warszawskiego w sprawie płk. Kazimierza Iranek-Osmeckiego. Skan tego listu wraz z informacją, że pośredniczyła Pani w załatwieniu tej sprawy, wysłaliśmy do p. Jerzego Iranek-Osmeckiego.

Załączamy list Pani Profesor do dyrektora Pawła Ukielskiego z Muzeum Powstania Warszawskiego z prośbą o przekazanie go w imieniu Pani Profesor. Może uda nam się uzyskać od nich jakieś dublety eksponatów do naszego Muzeum Wojskowej Służby Polek.

Tymczasem Pani Profesor otrzymała serdeczny telefon od Janki Kurowskiej, że w porozumieniu z p. Joanną Bojarską starają się o pomoc z Muzeum Powstania Warszawskiego.

Z wyrazami szacunku i pozdrowieniami

Dorota Kromp

Sekretarka prof. Elżbiety Zawackiej

Zał.

- 1) Ksero listu z Muzeum Powstania Warszawskiego z 10 II 2006 r.
- 2) List prof. Elżbiety Zawackiej do Muzeum Powstania warszawskiego z 22 II 2006 r.

L. dk 728/77/00
Do J. Makowskiej /
Kopie

IV/86

Zbiornice Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, Pomocnicza Szkoła Kobiół (fot. ze zbiorów Fundacji „Archiwum i Muzeum...”,
materiale Marii Stopczyńskiej, projekt: K.M., druk: Włocławskie Zakłady Graficzne)

Torun, 25 IV 2006 r.

Droże Pani Irma,

Przesyłamy kopię listu jaki
występiłmy dziś do dyrektorki
J. Odekołuskiej, załączamy też
kartę „i” dotyczącą B. Komrime.

Pani Profesor dotarła do artykułu
„Tęcza Naszej Polski” - jest on dobrze
napisany, Pani Profesor prosi o
polecanie sendecznych podziękowa-
niai autorce, pyta kto to jest
i czy może nam dalej pomagać?

Z wyrazami szacunku i pozdrowieniami
Danuta Komrime

kopie

Toruń 8 VI 2006 r.

Do J. Makowskiej

Lp. 1478/22/06
Ireno Droga,

Czy otrzymałaś od Izy kwotę 200 (czy 300 zł) na odnowienie tablicy CC? Proszę o pokwitowanie od CC lub od Ciebie czy Izy (uważam, że tę tablicę powinien odnowić Przewoźnik lub GROM).

Przesyłam Ci ksero listu od A. Pomian-Izdebskiego, bratanka „Marcysi” oraz moją odpowiedź do niego. Może napiszesz (powołując się na mnie jako 100-letnią zastępczynię „Marcysi” i na jej bratanka) do R. Bugajskiego do TV z prośbą o ten scenariusz?

Czy Ty byłaś na odsłonięciu tablicy „Marcysi” w Kałkowie-Godowie, pow. Gołdap? Kto i kiedy to organizował?

Załączam zaproszenia na 13 VI 2006 r. na uroczystość wręczenia mi nominacji generalskiej - dostaniesz jeszcze osobno Ty, Iza i H. Szewczykowa, zaproszenie wysłane przez Urząd Miasta Torunia. Więc te załączone egzemplarze daj komu uważasz (ale na tę uroczystość można przyjechać bez zaproszenia)

Wysyłam czekiem 300 zł na wieniec dla „Drabiny” (nr czeku 1209270675).

Dodatkowa sprawa dla Ciebie i Izy: musimy uzupełnić listę „Memoriałek” ich stopniami wojskowymi (przynajmniej gdzie się da), a trzeba także prosić te osoby, które otrzymały Odznakę Pamiątkową Memoriału (z wyjątkiem tych, które Odznakę otrzymały osobiście ode mnie) o pisemne pokwitowanie (każcie tam wpisać ich stopnie), bo wyślemy im pewnie odnośny dyplom.

Przepraszam, że obarczam Cię sprawą „Marcysi”, ale uważam ją za dalszy ciąg przeniesienia do Kolumbarium.

Serdecznie pozdrawiam Elżbię (jakie trudno do Was się dobrać)
E

Zał.

- 1) List mailowy od i do bratanka „Marcysi” A. Pomian-Izdebskiego
- 2) Zaproszenie na 13 VI 2006 r. na wręczenie nominacji generalskiej prof. Elżbiety Zawackiej
- 3) List Prezydenta Torunia do prof. Elżbiety Zawackiej z 7 VI 2006 r. (gdyby Iza na tę uroczystość przyjechała daj jej ksero)
- 4) Czek na 300 zł.
- 5) List dla prof. Marzanny Wróblewskiej

Kopie

Toruń 24 VII 2006 r.

Do J. Malossiej

Droga Pani Ireno,

Dziękujemy za Pani list z 10 bm. oraz za materiały związane z ekshumacją i pogrzebem śp. kpt. Emilii Malessy.

Pani Profesor otrzymała z Muzeum Powstania Warszawskiego zaproszenie na obchody 62 Rocznic Powstania Warszawskiego. Przesyłamy Pani to zaproszenie, może zechce Pani lub ktoś inny je wykorzystać – prosimy wtedy o przesłanie krótkiego sprawozdania z przebiegu tych uroczystości i ewentualnego zabrania głosu kogoś zastępującego Panią Profesor, *honorary member Rady Muzeum*

W związku z uroczystościami upamiętniającymi postać śp. Lady Sue Ryder przekazuję adres p. Bernadetty Schmidt (to była współwięźniarka z Bojanowa w 1955 r.), która jest odpowiedzialna za kontakty z Bydgoskim Domem Lady Sue Ryder i będzie reprezentować Panią Profesor na uroczystości obchodów 10-lecia tego Domu dnia 21 września br. (ul. Lelewela 48 m. 55, 85-638 Bydgoszcz, tel. 052 341 09 22). Przekażemy p. B. Schmidt Pani adres jako osoby zajmującej się sprawami Lady Sue Ryder w Warszawie. Kiedy otrzymamy zaproszenie na uroczystości bydgoskie wyślemy je do Pani z prośbą, żeby przekazać je do Jednostki Wojskowej GROM (ewentualnie przypomnieć im sprawy zbiorów CC zebranych przez Lady Sue Ryder *w Anglii*).

Załączamy „Apel” w sprawie zbierania danych do tworzonej przez FAPAK imiennej listy poległych żołnierzy-kobiet *czymś w rodzaju*. Wysłałyśmy ten Apel także do p. I. Kuczyńskiej z prośbą o jego szerokie i skuteczne rozpropagowanie.

Dnia 31 lipca br. do „Rzeczpospolitej” będzie dołączony dodatek poświęcony Wojskowej Służbie Kobiet, będą tam także informacje o Fundacji.

Załączam serdeczne pozdrowienia od Pani Profesor i od siebie.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp
Dorota Kromp

Sekretarka prof. Elżbiety Zawackiej

Zał.

- 1) Zaproszenia na uroczystości 1 sierpnia w Warszawie (prośba o zwrot po wykorzystaniu)
- 2) Apel o tworzonej liście poległych żołnierzy-kobiet

Do J. Maksowskiej

kopie

IV/89

L. dz. 1838/EZ/06

Pomnik Łączniczek w Józefowie k. Warszawy (projekt prof. B. Chmielewski); projekt karty: K.M.; druk: Wądrzeskie Zakłady Graficzne

Toruń, 13 IX 2006 m.

Droga Pani Inna,

Przesyłam kopie listu
jaki stał się otrzymane Pani
Profesor od p. Ewy Dumini
z "Kompetente".

Zetęczę serdecznie
pozdrowienie

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp

Zet.

11 kawa listu E. Dumini do EZ

Wysłałam
wczoraj

D.K.

Do J. Nekorskiej

Projekt: Marzanna Wróblewska

Toruń, 11 X 2006 r.

Ł. ob. 1941/EZ. Drożę Pani Jeno!

W niniejszym do Pani rozmowy tel. z Panią Profesor z dnia 30.10.

prekazanę przez Panią informację, że P. K. Wajciechowski nie otrzymał podziękowania

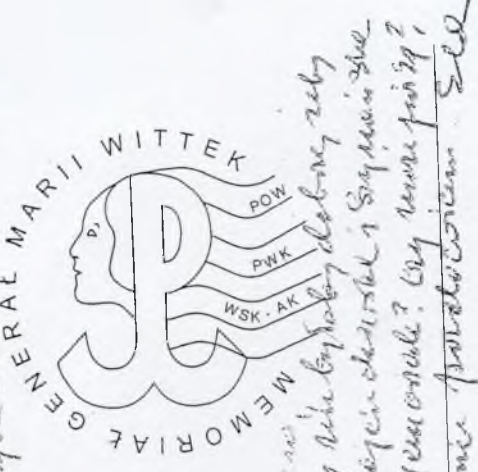
ze przystąpienia do FAPAK w celu realizacji Zetarczem Ksero listów wystawnych przez Dokumentalistę Archiwum USK do P. K. Wajciechowskiego w 2002 i w 2006 r.

Zetarczem serdeczne pozdrowienie z wyrazami szacunku

Dorota Kromp Szustek prof. Elżbiety Zawackiej

Zet. kopie listów FAPAK do P. Wajciechowskiej

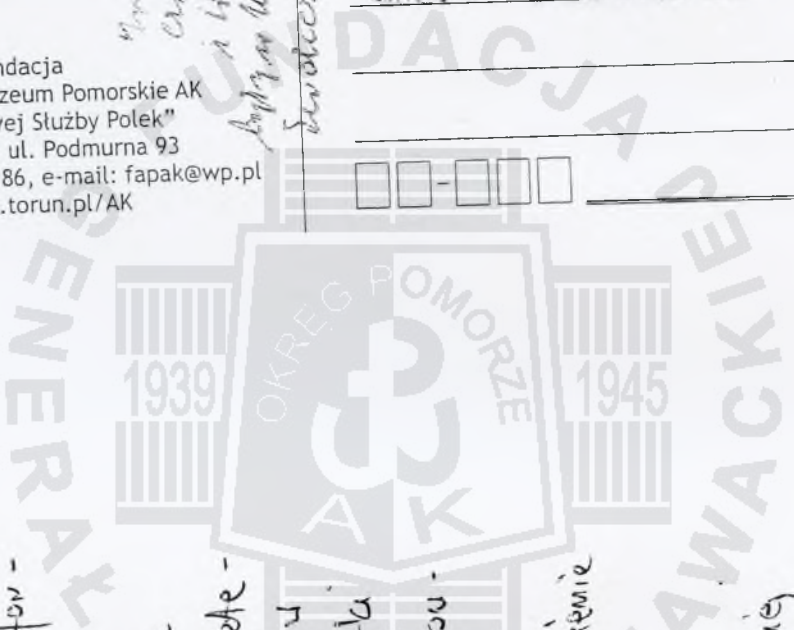
Do Pani kopii wstawić do korespondencji w sprawie Pomorskiego Muzeum i Muzeum Wojskowej Służby Polek? Co Myśleć o 2. doświadczeniach?

Fundacja „Archiwum i Muzeum Pomorskie AK oraz Wojskowej Służby Polek” 87-100 Toruń, ul. Podmurna 93 tel./fax: 056/65 22 186, e-mail: fapak@wp.pl www.um.torun.pl/AK

Wpisano! Wpisano! Wpisano! Wpisano! Wpisano! Wpisano! Wpisano! Wpisano! Wpisano! Wpisano!

Szanowna Pani Jeno Nekorska

Toruń 23 XI 2006 r.

L. dz. 2584 / E2/06

kopie

Pani Irena Makowska
ul. Kopernika 28 m. 67
00-336 Warszawa

Droga Pani Ireno,

Zwracamy się do Pani z następującą prośbą: wśród kobiet odznaczonych VM jest Zofia Rościszewska, o której mamy bardzo mało danych (projekt biogramu w załączeniu). W korespondencji z Panią z 2004 r. natrafiłam na informację, że ma Pani kontakt z rodziną Rościszewskich (ksero koresp. w tej sprawie w załączeniu). Niestety od tamtego czasu nie otrzymałyśmy żadnych informacji dotyczących Z. Rościszewskiej ani od Pani, ani od rodziny Rościszewskich. W związku z tym prosimy ponownie o zajęcie się tą sprawą i wyjaśnienie czy Z. Rościszewska była krewną znanej Pani rodziny Rościszewskich i czy mogą oni uzupełnić jej biogram. Z góry dziękujemy za pomoc.

Załączamy serdeczne pozdrowienia

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp

Dorota Kromp

Sekretarka prof. Elżbiety Zawackiej

Zał.

- 1) Projekt biogramu VM Z. Rościszewskiej
- 2) Ksero korespondencji z I. Makowską z 2004 r. dotyczącą Z. Rościszewskiej

kopie

Toruń 22 I 2007 r.

L. dz. 64 / F2107

Do J. Mekowskiej

Droga Pani Ireno,

W nawiązaniu do wczorajszej rozmowy telefonicznej z Panią Profesor przesyłam tekst artykułu pt. „Partyzantka Irka” autorstwa CC Adolfa Pilcha, o który p. Iza Kuczyńska postarała się u p. H. Martinowej z Londynu. Pani Profesor bardzo zależy na tym, żeby artykuł ten ukazał się jak najszybciej w „Kombatancie” (szerzej dostępnym niż Biuletyn FAPAK). Artykuł ten będziemy bowiem wielokrotnie kserować i dodawać do różnych listów dla urozmaicenia naszej korespondencji. Pani Profesor prosi również o przesłanie uwag recenzyjnych o tym artykule od różnych osób.

Przesyłam Pani kopię maila jaki dziś wysłałyśmy do prof. Marzanny Wróblewskiej, żeby była Pani na bieżąco w naszych z nią kontaktach.

Załączam serdeczne pozdrowienia

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp

Dorota Kromp

Sekretarka prof. Elżbiety Zawackiej

Zał.

- 1) Artykuł „Partyzantka Irka”
- 2) Ksero maila do prof. M. Wróblewskiej z 22 I 2007 r.

Do J. Morawskiej

IV/93

Termin 27 IX 2007

Yves Duroz

Dziś wyjechałem na Turcję kontu
16 tys zł; o tysiąc więcej me wy-

-padłem porównanie na konto
obelisk. Proszę o sprawozdanie
i rozliczenie.

Chcę mieć sprawozdanie Turcji

lub J. Morawskiej mówiące o

działalności Referatu Przewodny
(wraz z Kserami art.)

Porozumiem

Ele, Z'

L. dr. 1787/E2107
Do S. Melonskiej

IV/94

Kopie

Tomu 27IX 2007r.

Droże Pani Jreno,

Przesyłam Pani kopię listu Pani
Profesor do p. A. Prewoźmike wy-
starego do niego uctonaj. Pomie-
wai mie dołączycie Pani wzornu
monumentu poszedł bez tego
załączmike. Prosimy o preke-
zenie kopii tego listu do
Muzeum Powstanie Warszaw-
skiego.

Załączam serdeczne pozdra-
wienie od Pani Profesor i
od siebie

z wyrazami szecunku
Danota Kromp
Sekretarka prof. Elzbiety Zebudziej

22

Kopie listu F2 do A. Prewoźmike
z 26IX 07

Do S. Mekuskiej / dr. 1916/1E2/07

IV/95

Tamun' 17X 2007r.

Droże Pani Inno,

Przesyłam projekty zaproszenia i programu urodziny w odwołaniu do obelisk Kobiet w Muzeum Powstania Warszawskiego. Prosimy o jak naj-
szybsze wyrażenie zgody na ten projekt lub zgłoszenie za-
strzeżeń. Pani Profesor zgodzi się na druk zaproszenia na zwykłym papierze, ale proszę wyśmiać jak będzie kształt zaproszenia? Czy będzie np. potrójnie złożone?

Złączam serdeczne pozdrowie-
nie z wyrazami szacunku
Danota Knopp

(projekt)

Zaproszenie

Mamy zaszczyt zaprosić na uroczystość odsłonięcia i poświęcenia obelisku upamiętniającego Polki, które w czasie II wojny światowej w walce o wolność i niepodległość naszej Ojczyzny oddały swoje życie. Było ich tysiące, a ich nazwiska zbierzemy w powstającej Księdze Poległych.

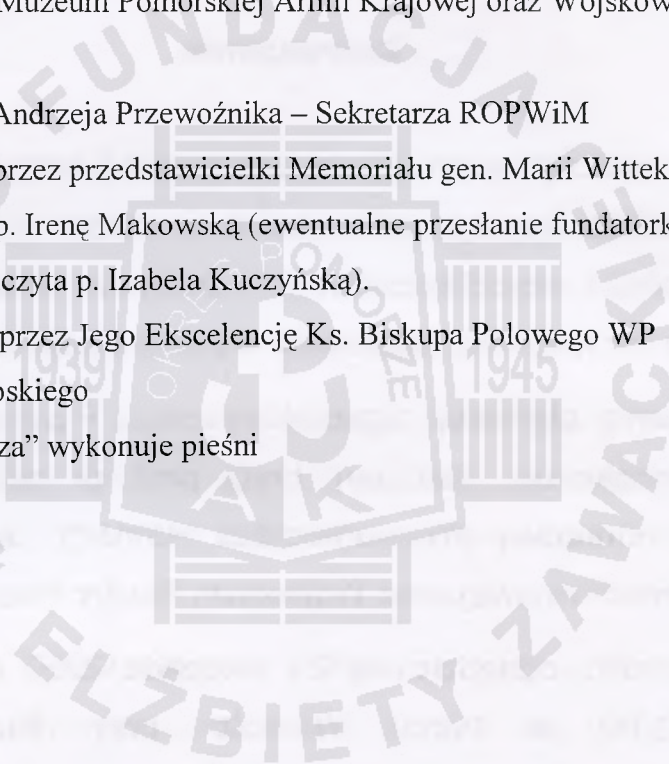
Fundatorką obelisku, zaprojektowanego i wykonanego przez prof. Marzannę Wróblewską, jest gen. bryg. prof. dr hab. Elżbieta Zawacka, twórczyni i Honorowa Przewodnicząca Fundacji „Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek” w Toruniu.

Uroczystość, odbędzie się 23 listopada 2007 r. w Warszawie o godzinie 12:00 w Parku Wolności przy Muzeum Powstania Warszawskiego.

10/97

**Program uroczystości odsłonięcia obelisku upamiętniającego
udział i walkę Polek w obronie Ojczyzny w dniu 23 listopada 2007 roku o godz. 12:00
w Parku Wolności Muzeum Powstania Warszawskiego**

1. Powitanie gości i wystąpienie okolicznościowe Jana Ołdakowskiego - Dyrektora Muzeum Powstania Warszawskiego
2. Zabranie głosu przez prezesa przez Dorotę Zawacką-Wakarecy – Prezesa Zarządu Fundacji Archiwum i Muzeum Pomorskiej Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Kobiet
3. Zabranie głosu przez Andrzeja Przewoźnika – Sekretarza ROPWiM
4. Odsłonięcie obelisku przez przedstawicielki Memoriału gen. Marii Wittek – p. Dorotę Zawacką-Wakarecy i p. Irenę Makowską (ewentualne przesłanie fundatorki gen. Elżbiety Zawackiej odczyta p. Izabela Kuczyńska).
5. Poświęcenie obelisku przez Jego Ekscelencję Ks. Biskupa Polowego WP gen.bryg.Tadeusza Płoskiego
6. Chór harcerzy „Zawisza” wykonuje pieśni
7. Złożenie wieńców

L. dz. 2420 / E2107

- IV / 98

Do Ireny Meksuskiej

Toruń 24 X 2007 r.

kopie

Ireno,

Ponieważ Ty pełnisz, o ile wiem, funkcję organizatorki uroczystości 23 listopada (żałuję, że nie dostałam od Ciebie fotografii obelisku, a musi to być fotografia piękna, wymiaru A4, do „Albumu zdjęć pomników upamiętniających żołnierzy-kobiety”), przesyłam Ci projekt zaproszenia na tę uroczystość a kopię wysyłam do Izy Kuczyńskiej jako do Przewodniczącej Memoriału na Warszawę. Tekst mojego przesłania przekażę Dorocie Wakarecy i ona przywiezie je do Warszawy. Jeżeli będziecie jeszcze wprowadzać jakieś zmiany do tekstu zaproszenia i programu uroczystości zgadzam się na nie z góry, bez konieczności dalszego konsultowania ze mną, także jeżeli chodzi o kształt zewnętrzny zaproszenia (choć uważam, że dobrze byłoby umieścić na zaproszeniu zdjęcie samego obelisku).

Proszę również o rozliczenie przekazanych 16 tys. złotych z załączeniem rachunków i kwitów. Proszę także o przesłanie po uroczystości sprawozdania z jej przebiegu.

Ireno przesyłam Ci wiersz, którego treść pasuje do naszej uroczystości. Rozważ czy dałoby się wynająć jakąś aktorkę (nie może to być uczennica), która by go odczytała w czasie uroczystości.

Ireno Droga mammy chyba wszystko załatwiłam, więc ci 2 gony
reordermie driz knijs. Wtami dostalam sprawozdaniem Wnys
Wojtowicz z Pralowa - jest dobre, trzeci i pierwszy ten Ciebie
Zainterujcie

Najlepiej pozdrawiamie

, Zo"

25

- 1) Program uroczystości 23 XI
- 2) Sprawozdanie K. Wojtowicz z komf. 18 X 07
- 3) Wiersz kobiety o Kesztelewskiej Anemonińskiej
(posledcomy "zo")

hete

**Program uroczystości odsłonięcia obelisku upamiętniającego
udział i walkę Polek w obronie Ojczyzny w dniu 23 listopada 2007 roku o godz. 12:00
w Parku Wolności Muzeum Powstania Warszawskiego**

1. Powitanie gości i wystąpienie okolicznościowe Jana Ołdakowskiego - Dyrektora Muzeum Powstania Warszawskiego
2. Odczytanie przesłania gen. prof. Elżbiety Zawackiej, Honorowej Przewodniczącej Memoriału Generali Marii Wittek przez Dorotę Zawacką-Wakarecy – Prezesa Zarządu Fundacji Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Kobiet w Toruniu
3. Zabranie głosu przez Andrzeja Przewoźnika – Sekretarza Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Warszawie
4. Odsłonięcie obelisku przez przedstawicielki Memoriału Generali Marii Wittek – p. Dorotę Zawacką-Wakarecy i p. Irenę Makowską.
5. Poświęcenie obelisku przez Jego Ekscelencję Ks. Biskupa Polowego WP gen.bryg.Tadeusza Płoskiego
6. Chór harcerzy „Zawisza” wykonuje pieśni
7. Złożenie wieńców

Do Jaremy Mokroskiej

11/100

Tamem 25X 2007r.

Droga Pani Jreno,

Przesyłam zaproszenie na naszą listopadową Sesję. Pani Profesor (która zle się czuje) uważa, że może jednak lepiej byłoby zaproszenie na umocystb'sc warszawską wydrukować na sztywnym papierze, najlepiej z umieszczeniem fotografii obelisku z przodu. Jeżeli mi wystarczy pieniędzy z przesłanych 16 tys. zł to Pani Profesor dopieci resztę.

Złączam posadromienie

z wyresami szacunku

Dawate Kromp

Sebnstankę prof. Elzbiety Lewskiej

2017

11 kępn. na XVII Sesję IAPAE

Kopie

Toruń 31 X 2007 r.

Ld2. 2510/E2/07

Do Ireny Melonkiej

Izo i Ireno Drogie,

Z moim zdrowiem jest coraz gorzej, a praca staje się coraz trudniejsza dla mnie. Chcę zdążyć z wydaniem III tomu *Słownika VM Kobiet* (brak jeszcze kilkudziesięciu biogramów) i wielkiego „Albumu Muzealnego”, zawierającego możliwie wszystkie polskie trwałe upamiętnienia wojennej służby kobiet wraz z komentarzami. Ten album, rozmiarów A4, da się potem powielić i stanie się bardzo użyteczny.

Nie mam dobrego zdjęcia podanych rozmiarów ani pomnika Łączniczki ani pomnika gen. Marii Wittek, a żadnego zdjęcia obelisku w Muzeum Powstania Warszawskiego (a kosztował on razem z tym pomnikiem tak ogromne dla mnie pieniądze). Zdjęcie pomnika Sanitariuszki w Kołobrzegu (a także Joanny d’Arc w Paryżu) przysłała mi płk B. Laszczak. Brak mi tablic warszawskich – wiem, że jest jedna u Urszulanek; z cmentarza potrzebna fotografia grobu Marii Wittek – ale chyba są jeszcze jakieś inne. Po całym terenie Polski zmusznie szukam teraz miejsc upamiętnień kobiet – pomóżcie! Wskażcie adresy!

Zależy mi też na dobrych zdjęciach z uroczystości odsłonięcia obelisku w Muzeum Powstania Warszawskiego w dniu 23 listopada br. Prosiłam płk Laszczak, żeby przysłała z kobiecym oddziałem w zwartym szyku i ze sztandarem. Wy znajdźcie zawodowego fotografa.

Izo, tak bardzo mi trzeba naszych wieczornych rozmów telefonicznych. Co wiesz o śmieci kochanej Haliny Martinowej? Gdzie można kupić jej książkę? Załatw proszę zamieszczenie jej nekrologów w prasie polskiej i zagranicznej. *Wzorem z Irene*

Czy zgłosił się do Ciebie Allen Paul? Jego tłumaczenie *Sylwetek* na język angielski byłoby tak bardzo przydatne.

Co się dzieje z Krystyną Kabzińską – czy ma ustalonych autorów do III tomu *Sylwetek*? Koniecznie prześlij mi nazwiska. *też tam*

Od Ireny czekam sprawozdania, jak wyglądają wyniki jej pracy referentki medialnej.

Bardzo serdecznie Was pozdrawiam i bardzo czekam adresów, gdzie znajdują się upamiętnienia

Z najlepszymi myślnami
/ 20

IV / 102

Do J. Nekowstkiej

Wydane przez Fundację „Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek”
Fot. Hanna Sikorska, druk. Druk-Tor, Toruń, tel. 056 678 10 19

Torun 25 III 2008

Wznow Drogo,

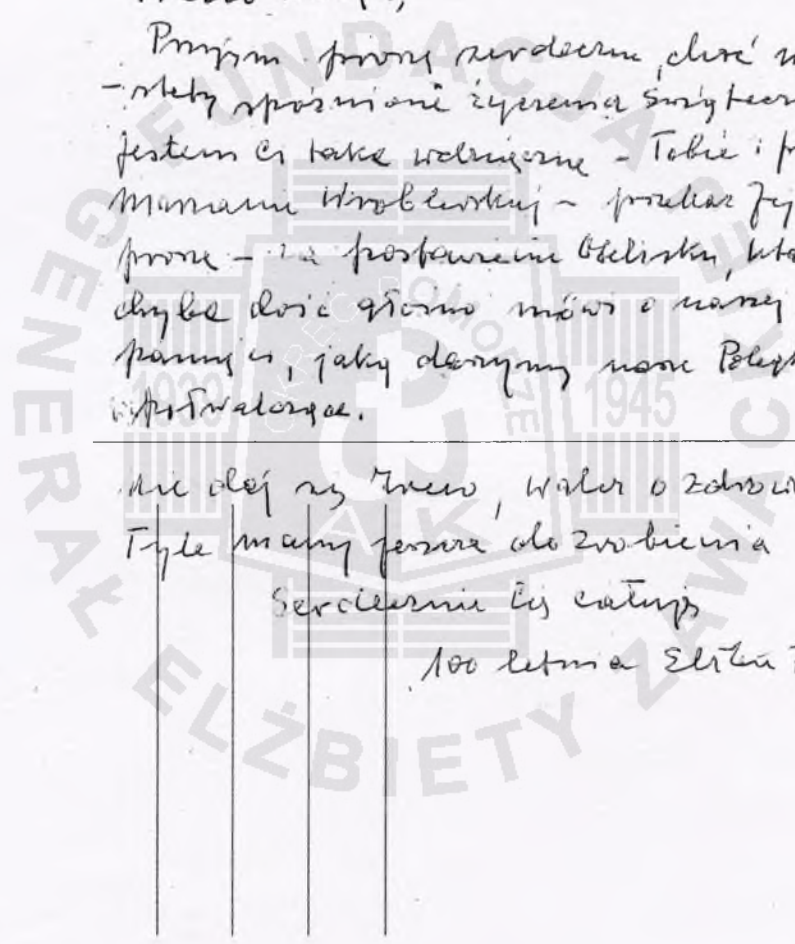
Przyjm. prosi serdecznie, choć nie-
-niektóre spróbowani i zyczenia i sztytce.
jestem ci także wdzięczna - Tobie i prof.
Mamamie Wroblewskiej - prosił by to
prosi - za postawienie Głębokim, który
chyląc doń głowę mówi o naszej
pracy i, jakby dany nam Polek
i straszenie.

Nie olejny wznow, Walter o zdrowiu.

Tyle mamy jeszcze do zrobienia

Serdecznie ci całuję

100 letnia Elżbieta Fry

Elżbie

Toruń 25 III 2008 r.

L. dr. 1014/E2/08

Droga Pani Ireno,

Do J. Markowskiej

W imieniu Pani Profesor, która jest w złym stanie zdrowia, dziękuję za Pani list z 14 bm. a także za przesłane wraz z listem następujące załączniki:

- 1) dwie płytki ze zdjęciami z uroczystości odsłonięcia Obelisku dnia 23 XI 2007 r. na Placu Wolności w Muzeum Powstania Warszawskiego
- 2) sprawozdanie z uroczystości odsłonięcia Obelisku
- 3) program uroczystości odsłonięcia Obelisku
- 4) trzy wydruki informacji z internetu na temat odsłonięcia Obelisku
- 5) dwie fotografie A5: samego Obelisku i Obelisku na tle otoczenia
- 6) 10 (a nie 11 jak Pani podała w liście) szarf od wiązanek złożonych pod obeliskiem w dniu jego odsłonięcia
- 7) podpisane przez Panią „Rozliczenie” – będące zestawieniem wydatków na Obelisk. Wymieniona tam, przesłana na konto Pani Profesor suma 1.733 zł dotarła, Pani Profesor ma pokwitowanie na wydruku z banku. Natomiast kwotę 440 zł, potwierdzoną przez Panią, wpłaciłam na Pani konto dnia 5 II 2008 r. - jako zwrot od Pani Profesor poniesionych przez Panią wydatków na fotografa. Bez wpłacenia tej sumy przez Panią Profesor stałaby się Pani współfundatorką Obelisku, czego Pani Profesor chciała uniknąć.

Sprawozdanie z tej uroczystości, napisane zastępczo przeze mnie, zostało także wydrukowane w Biuletynie naszej Fundacji nr 2/2007 r., który Pani otrzymała.

Pani Profesor bardzo dziękuje za całość Pani pracy włożonej w postawienie Obelisku, tak ważnego dla upamiętnienia wkładu kobiet w walkę czasu II wojny światowej, a także za całą przesłaną przez Panią dokumentację dotyczącą tej sprawy. Proszę również w imieniu Pani Profesor o powtórne wyrażenie naszej wdzięczności dla p. prof. Marzanny Wróblewskiej.

Przekazuje dla Pani i Pani Bliskich najlepsze, choć nieco spóźnione życzenia świąteczne, przede wszystkim dużo zdrowia.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp
Sekretarka prof. Elżbiety Zawackiej

l.-oh. 1687/17/08

IV/104

Do Y. Melouskiej Tomum, 21 X 2008 r.

Droga Pani Inemo,
W imieniu Pani Profesor
przesyłam Pani z okazji Imienin
najlepsze życzenie zdrowia
oraz wszelkiej pomysłowości.
Pani Profesor jeszcze raz
dziękuje za Pani pracę ułożoną
w postaciernie w Muzeum Powsta-
nie Warszawskiego obelisku
upamiętniającego walczące
kobiety.

Z wyrazami szacunku
Dorota Kromp
Sekretarka prof. Elżbiety Lewickiej

Grafika: Kamila Ratajczyk-Muniak
Projekt kartki: A. W., K. M.; Druk-Tor: 056 651 42 51

T. 1806 | WSK

AK - W-wa

++ 14. v. 2014.

MAROWSKA Irena

2 d. Wiśniewska

ps. "Emilia Skala"

v. Nazwiskowe karty informacyjne: 7

i

AK
U-ve

MAKOWSKA Irena

Zdb.

Wykaz tezek personalnych kobiet z AK i SPP

D. K. '88

i

T. 1806/4SK

FK
Lwa

Matkowskie Groce

zapowiedz opracowaniami na IX Symp
Pluton wartowniczy Tytułowicz Sobelko

00336 Lwa ul. Ropunka 28 m 67

Przemysław 11 maja 1999 r.

27-99

i

T. 1806 / WSK

AK U-wa

MAKOWSKA Jrena

Z. Cydzikowa, J. Makowska, Armia Krajowa
Wojskowa Służba Kobiet Pluton wartowniczy
"Teresy Straty" Alicji Szabeko 1941-1944
Warszawa 1996 (IX Sesja)

^{WSK}
zob.: T. 1603 / CYDZIKOWA Zofia.

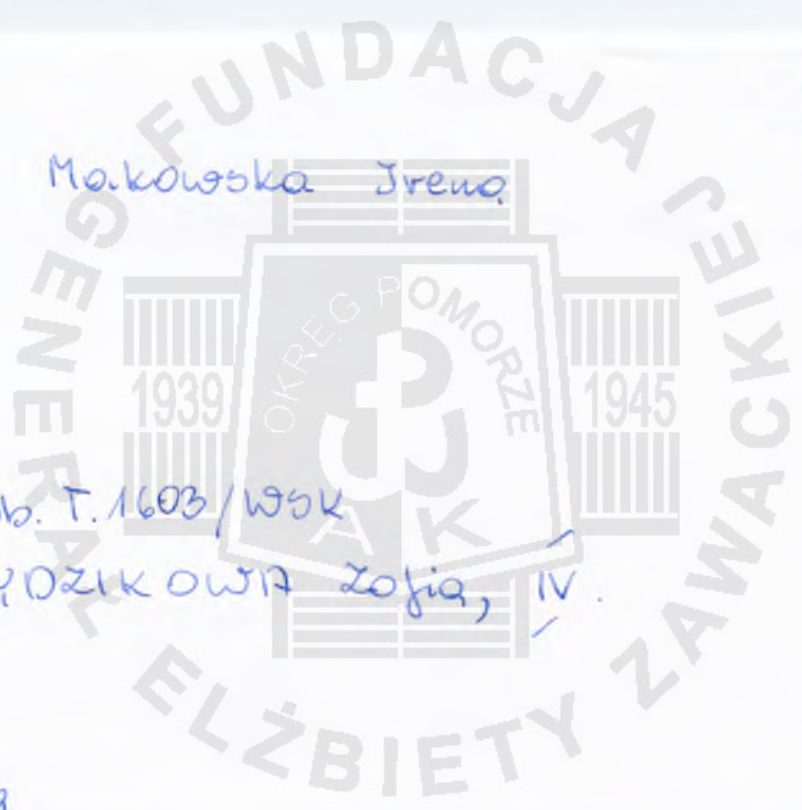
i

#K
W-wj.

Markowska Irene

rob. T. 1603/1954
Cydziakowa Zofia, IV.

K. Miw'99

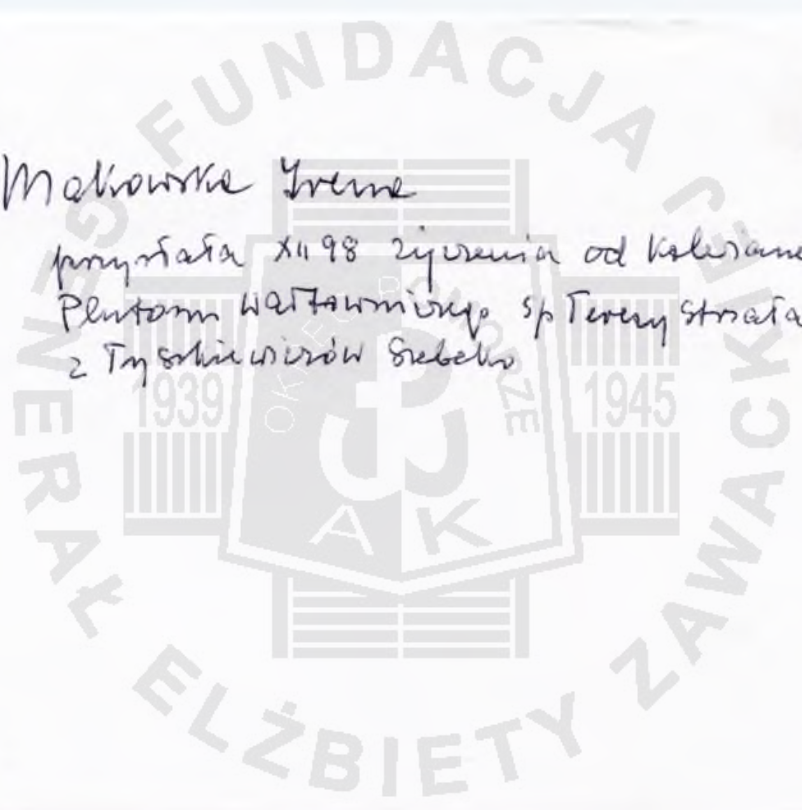
i

17K
WHA

Makowska Yrene

przyjaciela XII 98 zjuzenia od kolezanek
Plutonem Walfarmiarzy Sp Tereny Straza (Almij)
z Tymochowicow Szekelw

22 98

Tamam, 18 XI 2006 r. (XVI Sesje FAPAK)

siedzą od lewej: prof. Elżbieta Zawocka,
Piotr Orudy, Marek Sobociński

stoi: Jerzy Włodarczyk (b. konsul RP w
Szwecji)

Irène Melonste

2

FK
WRC

Malikowskie Granie

adres ob. ul. Kopernika 28 m 67

00 336 Wwa, tel 827 36 11

przejechała III 98 zaproszenie na
odtworzenie tablicy hrtu s'u Romyza
Pluton Wartowniczy

MAKOWSKA Jrena

